

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

**1980 -
O NOUĂ TREAPTĂ
ÎN DEZVOLTAREA
ECONOMICO-SOCIALĂ
A ȚĂRII**

Sesiunea Marii Adunări Naționale

Înaltul for legislativ a votat:

- Legea pentru adoptarea Planului național unic de dezvoltare economico-socială pe anul 1980
- Legea pentru adoptarea Bugetului de stat pe anul 1980

Planul pe anul 1980

O NOUĂ ȘI ÎNSEMNATĂ ETAPĂ ÎN DEZVOLTAREA ECONOMICO-SOCIALĂ A ȚĂRII

PLANUL NAȚIONAL UNIC de dezvoltare economico-socială a țării pe anul 1980, elaborat în climatul de efervescență creatoare generat de Congresul al XII-lea al partidului, a fost dezbătut și adoptat recent de Marea Adunare Națională, devenind prin aceasta programul de activitate pentru anul viitor al întregii națiuni. Prin prevederile sale, planul asigură condițiile pentru realizarea sarcinilor înscrise pentru anul 1980 în actualul cincinal, pentru îndeplinirea obiectivelor din această etapă de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră.

Întreaga activitate de elaborare și fundamentare a planului pe anul viitor s-a efectuat sub îndrumarea directă a tovarășului **Nicolae Ceaușescu**. Secretarul general al partidului a examinat în repetate rânduri prevederile de dezvoltare pe ansamblul economiei, pe ramuri, ministere și județe, orientând lucrările de plan spre soluții care să asigure dezvoltarea în continuare în ritmuri înalte a economiei, în condițiile valorificării superioare a materiilor prime și materialelor, gospodăririi mai judicioase a surselor energetice, intensificării recuperării și refolosirii materialelor rezultate din procesele de producție și consum, ieftinirii lucrărilor de investiții, sporirii mai accentuate a eficienței producției și exportului și consolidării echilibrului material, financiar și valutar al planului, urmărindu-se îndeplinirea programului de creștere continuă a nivelului de trai al întregului popor.

Planul pe anul viitor asigură condițiile extinderii acțiunii noului mecanism economico-financiar în toate sectoarele de activitate, întărirea procesului de autoconducere și autogestiune la nivelul tuturor treptelor organizatorice. În acest context, sarcinile de plan au fost fundamentate pornind de la propunerile unităților, într-o strânsă conlucrare cu centralele, ministerele și județele, ceea ce le conferă un grad superior de realism.

Prin prevederile planului pe 1980, sprijinite pe realizările din anii precedenți, se va asigura consolidarea și mai puternică a economiei naționale, realizarea unor ritmuri de dezvoltare în perioada 1976—1980 superioare prevederilor inițiale și astfel un nou și important pas înainte pentru o creștere economico-socială superioară în viitorul cincinal.

ELEMENTUL ESENȚIAL al dinamismului economic al planului pe anul 1980 îl constituie continuarea în ritm susținut și în condițiile accentuării laturilor calitative a procesului de **industrializare**. Această orientare este ilustrată de faptul că în anul 1980 industria va participa cu 60% la formarea venitului național, va asigura peste 75% din necesarul de mașini și utilaje al economiei și va deține o pondere de 35% din totalul populației ocupate. Producția netă industrială va fi în anul 1980 de 331,6 mld. lei, iar producția globală industrială va ajunge la 1004,3 mld. lei, nivele cu 11,5%, respectiv 11,4% mai mari, decât în acest an.

Pentru realizarea nivelurilor prevăzute se acționează de către întreprinderi, centrale și ministere pentru stabilirea de măsuri în vederea creșterii indicelui de utilizare a parcului de mașini unelte, pentru folosirea la capacitatea stabilită prin proiecte a utilajelor și instalațiilor complexe și încărcarea corespunzătoare a schimburilor, ridicarea calității lucrărilor de întreținere, revizie și reparații și valorificarea maximă a tuturor rezervelor existente în domeniul capacităților de producție. O deosebită importanță prezintă, de asemenea, punerea în funcțiune la termenele planificate a noilor capacități de producție, care în 1980 vor trebui să asigure circa **două treimi** din sporul de producție globală industrială prevăzut în 1980 față de 1979.

Dezvoltarea accentuată a industriei este susținută de sporirea ponderii ramurilor și subramurilor care valorifică superior resursele materiale, acordându-se prioritate sectoarelor tehnicii de vîrf cu consumuri de energie reduse. Industria **construcțiilor de mașini**, care se prevede să se dezvolte cu un ritm de 13%, va deține în continuare un loc important în ansamblul industriei; planul orientează eforturile în direcția modernizării fabricației, sporuri importante fiind avute în vedere mai ales la utilaje de înaltă tehnicitate, produse ale industriei electronice și electrotehnice, mașini-unelte grele, mecanică fină, optică și altele. O sarcină prioritară o reprezintă ridicarea nivelului tehnic și calitativ al tuturor produselor prin accelerarea procesului de asimilare de noi tipuri de mașini, utilaje și instalații, de înaltă productivitate, în anul 1980 peste 70% din producția marfă a acestei ramuri urmînd să fie constituită din produse noi și reproiectate care sînt puse în fabricație în actualul cincinal.

Asigurarea necesarului de metal al economiei, îndeosebi pentru industria construcțiilor de mașini, este susținută de **dezvoltarea industriei siderurgice**; producția de oțel urmează să atingă un nivel de cca. 15,6 mil. tone, prevăzîndu-se creșterea ponderii oțelurilor care se realizează prin procedeul convertizoarelor cu insuflare de oxigen — procedeu tehnologic mai economic din punct de vedere energetic. De asemenea, pentru acoperirea nevoilor ramurilor și subramurilor de vîrf ale industriei se prevede creșterea mai accentuată a producției oțelurilor speciale aliate și înalt aliate, precum și a sortimentelor valoroase de laminate și alte produse metalurgice cu un grad ridicat de prelucrare.

Sarcini deosebite au fost proiectate în legătură cu dezvoltarea intensivă a **bazei energetice și de materii prime** — condiție vitală a creșterii economiei, cadru în care se urmărește accelerarea descoperirii de noi rezerve exploatabile de țiței, gaze naturale, cărbuni și alte substanțe minerale utile care să asigure acoperirea nevoilor economiei naționale în mai mare măsură pe baza resurselor proprii. În dezvoltarea bazei energetice, concomitent cu prevederea de a se utiliza în mai mare măsură combustibilii solizi, a căror producție va atinge

54 mil. tone cărbune net în 1980, se are în vedere continuarea programului de construcții de hidrocentrale și restrângerea consumului de hidrocarburi. Prin aplicarea fermă a politicii energetice a partidului, urmează ca în anul 1980 consumul intern de energie primară să fie acoperit în proporție de 80% din resurse proprii — toate acestea constituind premise însemnate pentru ca în viitorul deceniu țara noastră să devină independentă din punct de vedere al combustibilului și energiei. Producția de energie electrică, de 72 mld. kWh, se va realiza în principal prin creșterea cu 21% a energiei produsă pe cărbuni și cu 16% a celei hidroelectrice și asigură nevoile economiei în condițiile promovării în continuare în toate domeniile de activitate a unui regim sever de economisire a resurselor energetice.

Un ritm înalt de dezvoltare — 12,8%, va înregistra în continuare **industria chimică**, ramură care valorifică superior resursele interne de materii prime. În anul 1980 urmează să se realizeze niveluri ridicate de producție la principalele produse de bază: 3,8 mil. tone îngrășăminte chimice, 754 mii tone produse macromoleculare de bază, 250 mii tone cauciuc sintetic, 6,8 mil. buc. anvelope, 254 mii tone fibre și fire artificiale și sintetice. De asemenea, sporuri importante sînt prevăzute la produsele de sinteză fină și mic tonaj, produse prelucrate din mase plastice, medicamente, coloranți și altele. În industria petrochimică un accent deosebit se pune pe prelucrarea superioară a șteiului în vederea obținerii de produse rafinate într-o structură care să asigure o valorificare cu eficiență înaltă a resurselor. În concordanță cu programul de investiții, planul prevede dezvoltarea în continuare a industriei **materialelor de construcții**, urmărindu-se creșterea mai accentuată a produselor cu consumuri energetice reduse. În industria de prelucrare a **lemnului**, în condițiile menținerii constante a volumului de masă lemnoasă exploatată de 20 mil. m.c., sporurile de producție urmează a se obține prin creșterea gradului de valorificare a resurselor, comitent cu diversificarea fabricării de produse prelucrate din lemn.

Creșterea preconizată pentru **industria ușoară** — de 9,3%, și **industria alimentară** — de 6,4%, are în vedere accentuarea gradului de valorificare a materiilor prime, lărgirea gamei sortimentale și îmbunătățirea calității produselor. Sînt prevăzute sporuri importante de producție la țesături, produse tricotate, confecții, ceramică fină de menaj, carne și preparate din carne, pește, lapte de consum, ulei comestibil, zahăr și altele.

AȘA CUM REZULTĂ și din cele prezentate, planul pe anul viitor pune un accent deosebit pe **utilizarea cu maximă eficiență a resurselor materiale de care dispune economia națională**. Baza materială este asigurată în condițiile realizării producției prevăzute și respectării cu strictețe a normelor și normativelor de materii prime, materiale, energie și combustibili. Aceste prevederi sînt susținute de un ansamblu de măsuri stabilite pentru fiecare ramură a industriei, în construcții, precum și în celelalte domenii de activitate. În asigurarea bazei materiale a planului un aport însemnat se prevede să-l aducă recuperarea și refolosirea materialelor rezultate din procesul de producție și de consum. În anul viitor această activitate urmează să fie cu mult amplificată, fiind prevăzute măsuri pentru extinderea colectării tuturor produselor uzate, a recuperării și recondiționării materialelor, pieselor, subansamblelor, echipamentelor și agregatelor refolosibile. Este proiectat ca prin recuperări să se asigure din necesarul intern 43% la fier, 40% la cupru și plumb, 30% la benzi de

transport și articole tehnice de cauciuc, circa 40% la lemn, maculatură, textile. În conformitate cu indicațiile conducerii de partid **sînt stabilite măsuri pentru trecerea la organizarea unei adevărate industrii de reciclare a materiilor prime, materialelor, pieselor și subansamblelor**.

Un obiectiv major al planului pe anul 1980 îl constituie creșterea rolului **agriculturii**, prevăzîndu-se mijloacele necesare pentru dezvoltarea intensivă și modernizarea acestei ramuri de bază a economiei naționale. În anul viitor se alocă fonduri de investiții de cca. 30 mld. lei, avîndu-se în vedere îmbunătățirea substanțială a bazei tehnico-materiale prin dotarea cu 14.800 tractoare, 6.400 combine autopropulsate, echipamente de recoltat floarea soarelui, combine pentru recoltat sfeclă de zahăr, cartofi și alte mașini și utilaje agricole, ceea ce va crea condiții pentru executarea lucrărilor și în principal a celor de recoltat într-o perioadă mai scurtă de timp. În același timp se prevede livrarea a peste 2,1 mil. tone îngrășăminte chimice, revenind 170 kg pe hectarul de teren arabil, vii și livezi, precum și a 59 mii tone pesticide. Se va continua cu intensitate sporită programul de irigații, urmînd ca suprafața agricolă irigată în cultură să atingă 2,5 mil. hectare și vor fi executate importante lucrări de desecări și de combatere a eroziunii solului.

Măsurile stabilite pentru creșterea producției agricole asigură obținerea unor producții superioare atât la produsele vegetale, cît și la cele animaliere; producția de cereale va ajunge la 26 mil. tone, la sfecla de zahăr — cca. 9,4 mil. tone, la floarea-soarelui — aproape 1,2 mil. tone, la legume de cîmp și cartofi de toamnă — circa 10,3 mil. tone, la fructe și struguri — aproape 4,4 mil. tone, la carne în viu — peste 3 mil. tone, la lapte de vacă — 71 mil. hl. etc. Se va asigura astfel satisfacerea necesităților de consum ale populației și aprovizionarea cu materii prime a industriei. În condițiile unui agricol normal producția globală agricolă va fi de 148,3—163,8 mld. lei, cu o creștere de 4,7—6,0% față de 1979.

În domeniul **cercetării științifice, dezvoltării tehnologice și introducerii progresului tehnic**, planul pe anul viitor prevede amplificarea concepției proprii la soluționarea problemelor pe care le ridică dezvoltarea economică și socială și aplicarea în producție în termen cît mai scurt a rezultatelor acestei activități. Vor fi executate 624 obiective de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică, circa 70% din acestea fiind destinate ramurilor producției materiale, orientate spre valorificarea superioară a materiilor prime, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor materiale. Prin introducerea în fabricație a mașinilor, utilajelor, materialelor și bunurilor de consum prevăzute în planul de asimilare, ponderea produselor noi și modernizate va reprezenta 44% din producția marfă realizată în industria prelucrătoare.

Corespunzător cerințelor progresului tehnic, planul pune accent în același timp pe **extinderea tipizării produselor și perfecționarea standardelor** prin reducerea la strictul necesar a numărului de tipodimensiuni de materiale, subansamble, mașini, instalații de utilaje, precum și a tipurilor de linii de fabricație și de construcții industriale și civile ce se realizează în țară.

ÎN ANUL 1980 va continua realizarea programului de **investiții** prevăzut în planul cincinal, volumul de 244,5 mld. lei fiind orientat în cea mai mare parte pentru punerea în funcțiune a celor 670 capacități noi industriale și agrozootehnice mai importante, precum și continuarea lucrărilor care fac legătura cu pe-

rioadă 1981—1985. Aproximativ 85% din fondurile de investiții sînt destinate ramurilor producției materiale și îndeosebi industriei și agriculturii (vezi tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Repartizarea investițiilor pe principalele ramuri în 1980

Ramura	Miliarde lei
Industrie (inclusiv dotarea organizațiilor de foraj și gospodărirea apelor)	133,1
Construcții	8,0
Agricultură, silvicultură	29,9
Cercetare științifică și dezvoltare tehnologică	2,1
Transporturi și telecomunicații	27,4
Comerț, alimentație publică, turism, silozuri și baze de depozitare	5,9
Învățămînt, cultură, ocrotirea sănătății	6,1
Construcții de locuințe (inclusiv cămine pentru nefamilisti)	23,7
Gospodărie comunală	6,7

În vederea asigurării condițiilor de îndeplinire a planului de investiții, de punere în funcțiune a capacităților la termenele planificate și de atingere a parametrilor proiectați, planul stabilește măsuri pentru reducerea costului investițiilor și a consumurilor materiale prin aplicarea de soluții tehnologice și constructive eficiente, extinderea proiectelor tip și re folosibile, dimensionarea strictă a construcțiilor potrivit cerințelor proceselor tehnologice, reducerea materialelor de construcții mari consumatoare de energie și extinderea utilizării tufurilor vulcanice, a pietrei de construcții și a altor materiale locale. În același timp se acționează pentru pregătirea documentațiilor necesare noilor obiective, executarea lucrărilor de construcții-montaj și asigurarea livrării utilajelor în concordanță cu graficele de eșalonare a investițiilor, pentru pregătirea tuturor condițiilor de înfăptuire a programului adoptat la termenele planificate și în condiții de eficiență sporită. Programul de investiții, prevederile planului în ansamblul său, asigură îmbunătățirea în continuare a repartizării forțelor de producție pe teritoriu. Este de remarcat faptul că în anul 1990 toate județele vor dispune de capacități pentru o producție industrială de circa 10 mld. lei.

Creșterea economică prevăzută face posibilă sporirea în continuare a schimburilor comerciale externe, precum și extinderea acțiunilor de cooperare internațională în producție, știință și tehnică. Volumul comerțului exterior va spori în anul viitor cu 14,8% ; prin plan sînt asigurate condiții pentru îmbunătățirea în continuare a structurii, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al mărfurilor, precum și pentru creșterea eficienței comerțului exterior prin valorificarea la prețuri avantajoase a produselor românești pe piețele externe, folosirea cu maximă eficiență a fondurilor valutare destinate importurilor.

Planul pe anul viitor acordă o atenție deosebită intensificării acțiunii factorilor calitativi în procesul de dezvoltare a economiei românești. Alături de modificările structurale prezentate, și tocmai în condițiile acestor modificări se prevede ca în 1980 productivitatea muncii să sporească în industria republicană cu 8,7% pe baza producției nete, asigurîndu-se pe această cale realizarea a 79% din sporul de producție prevăzut. În construcții-montaj creșterea productivității muncii calculată pe seama producției nete va fi cu 8,4% mai mare decît în 1979. Sarcinile din acest domeniu sînt fundamentate pe bază de program de măsuri, acționîndu-se în continuare în centrale și întreprinderi pentru concreti-

zarea acestora pe secții și ateliere, extinderea mecanizării și automatizării, folosirea eficientă a fondului total de timp de muncă, introducerea în mai mare măsură a metodelor moderne de conducere și organizare a producției.

Mai buna gospodărire a resurselor materiale, a potențialului productiv, este reliefată de prevederea planului ca și în anul viitor costurile de producție și în cadrul acestora cheltuielile materiale să fie reduse în continuare în toate ramurile ; pe această cale urmează să se obțină un volum de economii de peste 14 mld. lei, din care 55% pe seama reducerii cheltuielilor materiale. Aceste prevederi țin seama de acțiunile întreprinse pentru folosirea eficientă a fondurilor, aplicarea unui regim strict de economii, reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibili și energie, creșterea gradului de valorificare a resurselor materiale, încadrarea în normativele de stoc și în normativele mijloacelor circulante, respectarea riguroasă a disciplinei financiare și de plan.

DEZVOLTAREA ÎN RITMURI ÎNALTE a ramurilor economiei și creșterea eficienței întregii activități determină sporirea venitului național cu 8,8%, ritm superior celui prevăzut pentru produsul social — 7,8%. Pe această bază se asigură desfășurarea prevederilor planului cincinal în domeniul creșterii nivelului de trai, ceea ce constituie o elocventă expresie a grijii partidului și statului nostru pentru înfăptuirea

Tabelul nr. 2

Principalii indicatori care caracterizează creșterea nivelului de trai în anul 1980

	1975	1980
Retribuția medie netă a personalului muncitor — lei lunar	1 595	2 267
Retribuția reală — total personal muncitor, dinamică, anul 1975 = 100, în %	100	130—132
Veniturile nete ale țăranilor obținute din munca în C.A.P. și gospodăriile personale, pe a persoană activă, lei lunar	990	1 330
Veniturile reale ale țăranilor obținute din munca în C.A.P. și gospodăriile personale, pe o persoană activă, dinamică, anul 1975 = 100, în %	100	130
Veniturile obținute de populație din fondurile sociale de consum, miliarde lei	57,4	82,7
— dinamică, anul 1975 = 100, în %	100	144
Veniturile obținute de populație din fondurile sociale de consum ce revin în medie pe o familie, lei anual	8 780	12 000
— dinamică, anul 1975 = 100, în %	100	137
Desfacerile de mărfuri cu amănuntul prin comerțul socialist, miliarde lei	144	219,4
— dinamică, anul 1975 = 100, în %	100	152
Volumul serviciilor prestate populației de către unitățile socialiste, miliarde lei	31	50,5
— dinamică, anul 1975 = 100, în %	100	163

neabătută a politicii de ridicare permanentă a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

Prevederile din acest domeniu asigură resursele necesare pentru sporirea veniturilor oamenilor muncii, creșterea volumului desfacerilor de mărfuri și a prestațiilor de servicii, dezvoltarea în continuare a bazei tehnico-materiale, a activităților social-culturale, crearea

Petre CRISTESCU
Stelian CIURARU

Comitetul de Stat al Planificării

(Continuare în pag. 20)

CARACTERISTICI NOI ALE BUGETULUI DE STAT ÎN CONTEXTUL AUTOGESTIUNII ȘI AUTOFINANȚĂRII

BUGETUL de stat pe anul 1980 se prezintă echilibrat, fiind stabilit, la venituri și la cheltuieli, în sumă de 315,9 miliarde lei. Veniturile bugetului de stat provenite din: prelevarea pentru societate a unei părți din valoarea producției nete, beneficii, impozit pe circulația mărfurilor și taxa pentru folosirea terenurilor proprietate de stat însumează 211,4 miliarde; cheltuielile pentru finanțarea economiei naționale au fost prevăzute la suma de 195,1 miliarde lei, iar cheltuielile pentru finanțarea acțiunilor social-culturale la suma de 74,3 miliarde lei.

Prin bugetul de stat pe anul 1980 se asigură resurse pentru finanțarea obiectivelor și acțiunilor prevăzute în planul național unic de dezvoltare economico-socială. Prevederile de la venituri și de la cheltuieli sunt stabilite în strînsă concordanță cu indicatorii economici și sociali aprobați pe anul viitor. Realizările remarcabile obținute de poporul nostru sub conducerea partidului în îndeplinirea actualului cincinal și creșterea în anul viitor, față de acest an, a produsului social cu 7,8 la sută, a venitului național cu 8,8 la sută, a investițiilor cu 4,9 la sută, a volumului comerțului exterior cu 14,8 la sută, a productivității muncii pe baza valorii producției nete cu 3,7 la sută, a volumului desfacerii de mărfuri prin comerțul socialist cu 9,3 la sută și a prestațiilor de servicii pentru populație cu 11,6 la sută, constituie elementele esențiale de fundamentare a bugetului de stat pe anul următor.

Prevederile planului și bugetului pe anul următor asigură finanțarea integrală a programului de măsuri pentru creșterea nivelului de trai și ridicarea calității vieții întregului popor. Fondul de retribuție a personalului muncitor a fost planificat în anul următor la suma de 219,9 miliarde lei, asigurându-se sumele necesare pentru

încheierea acțiunii de majorare a retribuțiilor tarifare din a doua etapă; retribuția medie nominală va fi în anul 1980 de 2 267 lei, veniturile nominale ale țărănimii, calculate pe o persoană activă, vor ajunge la 1 380 lei lunar. Pensia medie nominală pentru munca depusă și limită de vîrstă va ajunge în anul 1980, la 1 265 lei lunar. Se va extinde baza materială a învățămîntului, precum și cea în domeniul ocrotirii sănătății, asistenței sociale și culturii. În anul 1980 se vor da în folosință 244,7 mii de apartamente și 5,3 mii garsoniere.

Planul financiar centralizat — principala balanță financiară de sinteză a economiei naționale

PRIN ÎMBUNĂTĂȚIRILE recent aduse Legii finanțelor s-a asigurat cadrul juridic necesar pentru aplicarea măsurilor de perfecționare a mecanismului financiar, bugetul de stat pe anul următor reflectînd consecvent aceste măsuri.

În domeniul planificării financiare, Legea finanțelor a statuat că pe toate treptele organizatorice ale economiei naționale (întreprinderi, centrale, instituții, ministere, alte organe centrale sau locale), conducerea activității financiare se desfășoară pe baza bugetului de venituri și cheltuieli. În acest context, bugetul de venituri și cheltuieli constituie un instrument de conducere, control și echilibru financiar la îndemîna organelor de conducere din fiecare unitate sau organ central. Elaborarea bugetului de stat a avut la bază bugetele de venituri și cheltuieli ale întreprinderilor, centralelor, instituțiilor, ministerelor și consiliilor populare.

Analiza aprofundată a bugetelor de venituri și cheltuieli ale centralelor industriale a asigurat o fundamentare mai temeinică a indicatorilor financiari pe anul 1980.

Pe această bază se trece, începînd cu anul viitor, la **stabilirea direct pe centrale a unor indicatori financiari cum sînt: beneficiul, prelevarea pentru societate a unei părți din valoarea producției nete, amortizarea fondurilor fixe, impozitul pe circulația mărfurilor, creșterea mijloacelor circulante.**

Începînd cu planificarea financiară pe anul 1980 s-a acordat un rol sporit **planului financiar centralizat al economiei naționale**, ca principală balanță financiară de sinteză a economiei, urmărindu-se îndeosebi creșterea rolului acestuia în asigurarea echilibrului financiar de ansamblu. Legea finanțelor a prevăzut sarcini pentru organele centrale de a lua măsuri pentru realizarea în bune condiții a planului financiar centralizat și de a se urmări executarea acestuia.

Planul financiar centralizat cuprinde resursele financiare ale economiei naționale și destinația acestora, activitățile financiare ale unităților de stat, cît și a celor cooperatiste. Ca urmare a sporirii gradului de autofinanțare a unităților, un volum important de fonduri nu se mai prevăd în bugetul de stat, ci numai în bugetele de venituri și cheltuieli ale unităților.

La nivelul economiei naționale, aceste resurse, cît și cheltuielile aferente se prevăd însă în planul financiar centralizat, pentru a se asigura repartizarea planificată a acestora și pentru a se urmări folosirea lor eficientă și în conformitate cu prevederile legii.

Dimensionarea fondurilor unităților economice pe baza bugetului de venituri și cheltuieli

ÎN CADRUL măsurilor de perfecționare a finanțelor unităților economice, plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978 a pus un accent deosebit pe întărirea auto-gestiunii economico-financiare a unităților, creșterea gradului de

autofinanțare a acestora. Unitățile economice sînt obligate ca, prin activitatea desfășurată, să asigure acoperirea cheltuielilor din venituri proprii, să restituie din rezultatele obținute, într-un termen cît mai scurt, fondurile bănești primite de la societate, să contribuie la formarea fondurilor generale ale societății și să-și constituie fondurile pentru propria dezvoltare, precum și fondurile destinate cointeresării materiale a colectivelor de oameni ai muncii.

Potrivit Legii finanțelor, **fondurile proprii ale unităților economice de stat se constituie pe seama beneficiului și amortizării fondurilor fixe. Întreprinderile constituie următoarele fonduri: fondul de dezvoltare economică, fondul mijloacelor circulante, fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social, fondul de participare a oamenilor muncii la beneficii și fondul pentru acțiuni sociale.**

În anul 1980, gradul de autofinanțare al întreprinderilor sporește. Acestea își vor acoperi din resurse proprii, într-o măsură sporită, cheltuielile pentru investiții și necesarul de mijloace circulante. Astfel, fondul de dezvoltare economică va crește în anul 1980 cu 57 la sută față de anul 1979, fondul mijloacelor circulante cu 29 la sută, iar fondul pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social va fi mai mare cu 14 la sută.

Fondurile destinate cointeresării materiale a colectivelor de oameni ai muncii vor înregistra de asemenea o creștere. Astfel, fondul pentru acțiuni sociale va crește cu aproape 12 la sută, iar fondul de participare a oamenilor muncii la beneficii va crește, în condiții comparabile, cu 14 la sută.

Centralele își constituie: fondul pentru finanțarea investițiilor la întreprinderile noi și pentru finanțarea dezvoltărilor importante; fondul de rezervă pentru mijloace circulante. Resursele proprii alocate de întreprinderile subordonate centralelor pentru primul fond sporesc în anul 1980 cu aproape 9 la sută față de anul 1979, iar la cel de al doilea fond cu aproape 13 la sută.

Beneficiul, ca parte din valoarea nou creată în activitatea productivă a unităților economice, dobîndește valențe sporite în cointersarea colectivelor din fiecare unitate economică pentru desfășurarea unei activități eficiente,

cu rezultate maxime. În anul 1980, **din volumul total al beneficiilor planificate se vor lăsa la întreprinderi și centrale, pentru fondurile acestora, 34 la sută, comparativ cu circa 28% din acest an.**

Lărgirea autofinanțării unităților economice prin lăsarea la dispoziția acestora a unei părți mai mari din beneficii în comparație cu anul precedent, precum și extinderea principiului autofinanțării la unele activități și unități, pentru care se reflectau în trecut, în buget, atît veniturile cît și cheltuielile, a influențat volumul bugetului de stat pe anul 1980. Astfel, volumul absolut al acestuia scade față de anul 1979; în condiții comparabile, veniturile și cheltuielile bugetului de stat cresc cu 11,6 la sută.

Sporirea rolului creditului bancar

LEGEA FINANTELOR a stabilit că **investițiile întreprinderilor, care nu se încadrează în categoria celor pentru întreprinderi noi și dezvoltări importante se finanțează din fondurile proprii de dezvoltare economico-socială ale fiecărei întreprinderi și în completare din credite bancare.** Creditarea investițiilor unităților socialiste se face pe termen de pînă la 15 ani; în agricultură acest termen poate fi de pînă la 25 ani. Creditele pentru investiții acordate întreprinderilor se rambursează din fondurile proprii ale acestora, ce se constituie în perioadele următoare. Băncile acordă credite pentru investiții, dacă se constată, în urma analizei, că sînt asigurate condiții de rambursare în termenele stabilite de lege, desfacerea producției este asigurată potrivit documentației aprobate, obiectivele și cheltuielile de investiții se încadrează în prevederile de plan. Legea prevede că, în cazurile în care nu sînt create condiții de utilizare eficientă a fondurilor, băncile vor refuza acordarea creditelor.

În bugetele de venituri și cheltuieli ale unităților economice pe anul 1980 și la întocmirea bugetului de stat pe același an s-a avut în vedere ca în completarea fondurilor de dezvoltare ale întreprinderilor să intervină — într-o măsură sporită — creditul bancar, ceea ce va contribui la întărirea controlului asupra cheltuielilor respective, asupra eficienței utilizării fondu-

rilor alocate. Astfel, creditul bancar va participa la finanțarea investițiilor întreprinderilor în proporție de peste 34 la sută, comparativ cu circa 27 la sută în anul curent.

Un rol sporit se acordă și creditării mijloacelor circulante ale unităților economice, necesare producției și circulației mărfurilor, asigurîndu-se atît lărgirea autofinanțării în acest domeniu, cît și participarea, în completare, a creditului bancar la asigurarea resurselor necesare.

Legea prevede că necesarul total de mijloace circulante se determină prin bugetul de venituri și cheltuieli al fiecărei unități economice, pe baza stocurilor și altor cheltuieli de natura mijloacelor circulante, dimensionate în funcție de sarcinile de plan, normele de stoc și normativele de mijloace circulante. **Finanțarea mijloacelor circulante se asigură din fondul mijloacelor circulante, alte resurse aflate temporar la dispoziția unității și în completare din credite bancare.**

Creditele pentru mijloacele circulante se acordă de către bănci pe baza analizei efectuate, în prealabil, asupra situației economico-financiare a unității creditate, a asigurării rambursării acestora la termen și în condiții de utilizare eficientă a fondurilor.

În bugetele de venituri și cheltuieli ale întreprinderilor pe anul 1980, creșterea necesarului total de mijloace circulante, comparativ cu anul 1979, se acoperă, de regulă, în proporție de 60 la sută din beneficii proprii, iar restul din credite bancare. În aceste condiții, ca urmare a creșterii sarcinilor de producție, volumul absolut al creditelor bancare ce se vor primi de întreprinderi va crește, deși ponderea acestora în totalul mijloacelor circulante va scade, marcînd sporirea gradului de autofinanțare.

Prin sporirea rolului creditului bancar în finanțarea activității unităților economice, atît în domeniul investițiilor, cît și în cel al mijloacelor circulante se creează premise pentru lărgirea în continuare, în viitor, a autofinanțării, deoarece creditele se vor rambursa din resurse proprii. Totodată, se asigură folosirea, pe calea creditului bancar, pentru finanțarea economiei naționale, a disponibilităților temporar existente la bănci.

În acest context, **începînd cu anul 1980, odată cu planul finan-**

ciar centralizat al economiei socialiste, ca instrument de echilibru financiar de ansamblu, dobîndesc un rol sporit atît planul de credite pe termen scurt, cit și planul de credite pe termen mijlociu și lung. Prin aceste planuri se stabilesc volumul creditelor necesare pentru dezvoltarea producției, serviciilor și circulației mărfurilor, realizarea obiectivelor de investiții, în completarea fondurilor proprii ale unităților, precum și resursele de acoperire. Mecanismul de întocmire a bugetelor de venituri și cheltuieli în unitățile economice în condiții de echilibru financiar reclamă o strictă corelare între prevederile planurilor de credite și plafoanele de credite înscrise în bugetele respective.

Desfășurarea activității fiecărei unități economice, în condiții de echilibru financiar și de încadrare în nivelul aprobat de cheltuieli și de resurse constituie o cerință de justă gospodărire a mijloacelor bănești alocate, de creștere a eficienței economice.

Autofinanțarea unităților administrativ-teritoriale

BUGETELE LOCALE, cuprinse în bugetul de stat pe 1980, însumează 57,4 miliarde lei, reprezentînd circa 18 la sută din volumul bugetului de stat. Potrivit Legii finanțelor, **cheltuielile bugetelor locale se acoperă din venituri proprii realizate de consiliile populare, sume defalcate din veniturile provenite de la unitățile republicane de pe teritoriul respectiv și din subvenții de la bugetul republican**

Veniturile proprii prevăzute în bugetele locale pe anul 1980, împreună cu sumele defalcate din veniturile bugetului republican care se realizează pe teritoriul fiecărei unități administrativ-teritoriale, asigură circa 92 la sută din cheltuielile acestor bugete. Pentru diferență se acordă subvenții de la bugetul republican.

În bugetul pe anul 1980 se reflectă creșterea gradului de autofinanțare a unităților administrativ-teritoriale. Numărul consiliilor populare — județene, municipale, orașenești și comunale — care își acoperă cheltuielile din venituri proprii și din sume defalcate din veniturile întreprinderilor republi-

cane crește în anul 1980 de peste două ori față de anul 1978.

Legea pentru adoptarea bugetului de stat pe anul 1980 prevede sarcina, pentru consiliile populare ale căror bugete se echilibrează cu subvenții, să elaboreze programe de măsuri pentru reducerea sau eliminarea subvențiilor respective.

Direcția principală de acțiune pentru înfăptuirea autofinanțării tuturor unităților administrativ-teritoriale o constituie sporirea bazei de venituri proprii prin dezvoltarea activităților industriale, a prestărilor de servicii și a altor activități producătoare de venituri. De asemenea, trebuie acordată o atenție sporită utilizării cu eficiență ridicată a fondurilor materiale și bănești.

Cerințe pentru executarea prevederilor bugetului de stat

REALIZAREA veniturilor prevăzute și îndeplinirea acțiunilor în cadrul cheltuielilor planificate în condiții de maximă eficiență economică și socială constituie esența cerințelor pentru realizarea în cel mai bune condiții a prevederilor bugetare pe anul următor.

Direcția principală de acțiune pentru realizarea veniturilor înscrise în bugetul de stat și în bugetele de venituri și cheltuieli ale unităților pentru toți factorii trebuie să o constituie: îndeplinirea sarcinilor de producție netă, a producției fizice și sortimentale și asigurarea desfacerii integrale a acestora pe bază de contracte sau comenzi ferme; încadrarea strictă în nivelul planificat al costurilor de producție și al cheltuielilor de circulație; economisirea materiilor prime, materialelor, combustibililor și energiei; creșterea mai accentuată a productivității muncii; ridicarea gradului de rentabilitate al fiecărei unități economice și al fiecărui produs; realizarea de către fiecare unitate economică a resurselor planificate pentru restituirea fondurilor primite de la societate și pentru constituirea fondurilor proprii; asigurarea unui echilibru permanent între încasări și plăți prin: încadrarea în normele de stoc și normativele mijloacelor circulante stabilite, lichidarea și prevenirea imobilizării

lor de fonduri în stocuri de valori materiale, accelerarea vitezei de rotație.

Îndeplinirea acțiunilor planificate în domeniul investițiilor necesită acțiuni din timp din partea beneficiarilor de investiții, a proiectanților, constructorilor și organelor centrale și locale pentru asigurarea la timp a documentației tehnico-economice; organizarea șantierei; asigurarea constituirii integrale a fondurilor proprii destinate investițiilor; utilizarea cu eficiență sporită a fondurilor destinate investițiilor prin: reducerea costului obiectivelor de investiții; realizarea de economii la consumurile de materiale, obținerea unei producții maxime pentru fiecare leu cheltuit; reducerea și prevenirea imobilizărilor de fonduri în investiții neterminate și în utilaje cu durate depășite de staționare pe șantier; întărirea ordinii și disciplinei în gospodărirea mijloacelor materiale și bănești la șantier, în folosirea utilajelor de construcții și a forței de muncă.

În utilizarea fondurilor alocate prin bugetul de stat pentru finanțarea acțiunilor social-culturale, fiecare instituție în al cărei buget de venituri și cheltuieli s-au prevăzut asemenea cheltuieli are sarcina de a urmări ca realizarea acțiunilor social-culturale stabilite prin plan să se facă în condițiile utilizării cu spirit gospodăresc a bazei materiale existente, aplicării unui regim sever de economii și obținerii unei eficiențe sociale maxime.

Întocmit în condiții de echilibru general economic prevăzut în planul național unic de dezvoltare economico-socială, în condiții de echilibru financiar și monetar, realizarea bugetului de stat pe anul următor reclamă ca organele financiar-bancare, împreună cu organele din ministere, centrale, întreprinderi și instituții să acționeze continuu pentru realizarea prevederilor din bugetele de venituri și cheltuieli ale tuturor unităților din economie.

Gheorghe BOULESCU
Ministerul Finanțelor

Pregătirea realizării planului pe ultimul an al actualului cincinal

CONDIȚII OPTIME PENTRU O ACTIVITATE RITMICĂ ÎN INDUSTRIE

CONCOMITENT cu eforturile ce se depun în fiecare întreprindere și centrală industrială pentru îndeplinirea și depășirea planului pe 1979, o atenție deosebită este acordată finalizării pregătirilor pentru producția anului viitor. Practica a dovedit că realizarea în bune condițiuni a planului este determinată de asigurarea, din timp, a tuturor condițiilor tehnico-materiale. De aceea, înlăptuirea în perioada scurtă care a mai rămas pînă la sfîrșitul anului, a măsurilor tehnico-organizatorice preconizate este de natură să permită un start bun, viguros în anul următor — ultimul din cadrul actualului cincinal.

Un rol esențial în acest sens îl dețin prevederile referitoare la dezvoltarea și asigurarea bazei de materii prime și materiale utilizarea cu înaltă eficiență a resurselor materiale și a fondurilor fixe. „Disponem de tot ceea ce este necesar pentru a asigura îndeplinirea în bune condițiuni a sarcinilor de plan pe acest an — precum și pe anul 1980, se subliniază în raportul prezentat Congresului al XII-lea al P.C.R. de secretarul general al partidului, și îmi exprim convingerea că eroica noastră clasă muncitoare, tărîncea și intelectualitatea, întregul nostru popor vor face totul pentru înlăptuirea integrală a actualului cincinal, asigurînd astfel consolidarea și mai puternică a economiei naționale, creșterea continuă a forței patriei noastre, întărirea independenței și suveranității naționale a României socialiste“.

Pornind de la imperativele impuse de o bună pregătire a planului pe 1980 și ținînd seama de activitățile desfășurate pe această linie pînă acum, considerăm necesar a pune în centrul atenției cadrelor din economie cîteva probleme prioritare, ce se cer rezolvate pînă la încheierea anului în curs cît și în procesul derulării activității în primul trimestru din noul an de plan.

Contracte economice la nivelul întregii producții

UN ROL HOTĂRÎTOR în buna derulare a activității îl are asigurarea continuității livrărilor de materii prime, materiale, subansamble, piese, fără nici o întrerupere, din prima zi a anului. După cum este cunoscut, încă din vara acestui an, pe baza cifrelor de plan, au fost stabilite cotele de materiale pe ministere, centrale, întreprinderi și, pe această bază, au fost determinate relațiile între furnizori și beneficiari, s-au întocmit la marea majoritate a materialelor specificațiile sortimentale. În acest cadru este deosebit de important ca fiecare unitate să ia toate măsurile ce se impun în vederea livrării pe luna ianuarie și pe ansamblul trimestrului I 1980 a întregii producții fizice planificate. Este necesar pentru aceasta ca :

- fiecare furnizor să-și asigure de pe acum programarea mijloacelor de transport necesare în luna ianuarie 1980 și în primul rînd a vagoanelor pentru transporturile de masă ;

- să se constituie în bazele județene de aprovizionare tehnico-materiale ca și în cele specializate, stocuri asortate, care să permită continuarea livrărilor din primele zile ale anului viitor. La laminate și alte materiale metalurgice trebuie să se acorde prioritate, în primele zile și săptămîni ale anului viitor, livrării în primul rînd a restanțelor din 1979, care condiționează finalizarea unor produse în curs de fabricație, acordîndu-se prioritate absolută asortimentelor destinate executării utilajelor tehnologice pentru obiectivele de investiții cu termen de punere în funcțiune în prima parte a anului 1980 ;

- finalizarea tuturor acțiunilor de definitivare a contractelor economice pentru anul 1980. În ultimele luni au fost reexaminați și îmbunătățiți o serie de parametri ai planului, pornind de la necesitatea de a asigura mai bine nevoile interne și pentru export, de a redimensiona unele importuri ținînd seama de evoluțiile de pe piața mondială. Evident că asemenea măsuri se reflectă în mod necesar în balanțele materiale, în resursele și destinațiile planificate, și aceasta implică unele corecturi în contractele economice încheiate. Care este în prezent situația reținerii și așezării definitive a relațiilor contractuale la acele produse la care apar modificările amintite ?

Dacă pentru un număr important de produse și sortotipodimensiuni lucrările se află într-un stadiu avansat și pregătirile pentru anul următor — inclusiv perfectarea contractelor — sînt încheiate, mai sînt totuși unele domenii care prezintă rămîneri în urmă, asupra cărora ministerele, centralele, întreprinderile trebuie să își concentreze toate eforturile.

— La materialele metalurgice repartițiile au fost emise în general și au început contractările de laminate feroase și neferoase în combinatele și întreprinderile siderurgice. Totuși, acțiunea trebuie impulsionată, astfel ca în decurs de cel mult o săptămînă să fie încheiate toate contractele. Se impune ca Ministerul Industriei Metalurgice să rezolve în aceeași perioadă de timp problemele încă incomplet soluționate privitoare la asigurarea cu țagile de relaminare și alte semifabricate necesare unor întreprinderi, precum și programarea în producția internă a unor sortimente care în anul următor nu se vor mai importa.

— Revederea și definitivarea contractelor cît mai operativ, deoarece sînt întîzieri mari la unele produse chimice, îndeosebi lacuri și vopsele, anvelope, articole tehnice de cauciuc, silicat de sodiu și altele, la hîrtii-cartoane, materiale și produse electrotehnice. De fapt în aceste domenii problema este de a se definitiva și aduce precizările necesare în balanțele materiale, ținînd seama de modificările apărute atît în structura producției, cît și în destinațiile acesteia. Totodată, vor trebui revăzute repartițiile pe centrale și întreprinderi consumatoare, ținînd seama de sarcinile de reducere mai intensă a normelor de consum, de a destina resursele numai pentru produsele cu desfacere asigurată.

— O mare importanță și urgență o prezintă încheierea programelor de cooperare și colaborare interuzinală, mai ales în industriile constructoare de mașini, chimică și ușoară. Exemplificăm cu situația încă nesatisfăcătoare a asigurării cu rulmenți, motoare electrice, reductoare, piese forjate și alte asemenea produse și semifabricate care au un rol hotărîtor pentru activitatea industriei construcțiilor de mașini. Întrucît în anii anteriori, ca și în 1979 dealtfel, o serie de neajunsuri au fost provocate de transferul fabricației unor produse de la o unitate la alta, fără o temeinică pregătire prealabilă, se impune ca M.I.C.M. și centralele din subordinea sa — în primul rînd Centrala industrială de electronică și tehnică de calcul și Centrala industrială de motoare și materiale electrotehnice din București — să asigure ca nici un transfer de produs sau semifabricat să nu se facă decît după ce asimilarea, tehnologia și fabricația de serie sînt puse la punct.

— Încheierea în timp util a relațiilor de transport optimizate pentru materialele de masă necesare realizării programului de investiții. Ne referim, în primul rînd la ciment, produse de carieră și de balastieră, cărămizi ceramice, b.c.a., prefabricate din profilul de activitate al unităților M.E.F.M.C., dar și la produsele miniere, chimice, din siderurgie ș.a. Stadiul actual al lucrărilor permite, cu un efort concentrat, să se definească în cîteva zile calculele și să se stabilească fluxurile respective, de către fiecare centrală coordonatoare de balanță. Esențial la toate aceste operații de definitivare a contractelor

este faptul că ele nu trebuie să producă nici un fel de perturbații în asigurarea ritmică a aprovizionării, fiecare furnizor fiind obligat să asigure livrarea în continuare, către beneficiarii săi, a cantităților necesare continuității producției în luna ianuarie și în trimestrul I 1980, chiar dacă unele detalii contractuale nu sînt încă complet elucidate.

Nivelul stocurilor : în concordanță cu cerințele producției

O ÎNSEMNĂTATE deosebită prezintă asigurarea la un nivel corespunzător a stocurilor de trecere pentru anul următor, constituirea, conform prevederilor de plan, a stocurilor de iarnă la materiile prime și materialele care pun probleme dificile de încărcare, transport și descărcare. Ca urmare a măsurilor luate încă de acum cîteva luni, în multe întreprinderi aceste pregătiri au decurs în mod corespunzător și au fost asigurate stocurile normate la materiile prime și materialele de bază pentru producție, construcții-montaj, transporturi etc. Cu toate acestea, mai sînt încă probleme nerezolvate, pentru care se cer depuse eforturi în continuare.

O atenție specială trebuie acordată în aceste zile livrărilor de materii prime și materiale destinate industriei siderurgice — cocs, cărbuni cocsificabili, minereu de fier, feroaliaje, calcar — la care ritmul încărcărilor și expedierilor de la producători și din porturi trebuie să se desfășoare strict în conformitate cu graficele zilnice. Aceasta depinde de asigurarea funcționării continue a tuturor macaralelor, de asigurarea continuă a vagoanelor și vaselor necesare, prin măsuri de descărcare imediată a acestora la beneficiari. În mod deosebit trebuie mărit ritmul livrărilor de calcar de la exploatarea minieră Mahmuđia, spre a se constitui stocurile necesare la Combinatul siderurgic din Galați în perioada cît Dunărea mai este navigabilă. Probleme se pun și în ce privește accelerarea livrărilor de nisipuri de turnătorie, de la întreprinderile producătoare din Anghires (jud. Cluj) și Văleni (jud. Prahova), astfel încît stocurile la marii consumatori să se asigure la nivelul normal. De asemenea, intensificarea livrărilor de sodă către fabricile de celuloză și hirtie, precum și pentru fabricile de geamuri și pentru producția de alumina au o importanță mare. Iată de ce întreprinderile producătoare din Borzești, Govora, Ocna Mureș trebuie să ia măsurile necesare ca livrările zilnice să se situeze la cotele planificate.

Resursele secundare — în totalitate în circuitul productiv

ASIGURAREA bazei materiale pe 1980, echilibrul material al planului, sînt concepute în condițiile unei creșteri susținute a aportului pe care trebuie să îl aducă materiile prime și materialele recuperabile și refolosibile. O asemenea opțiune este pe deplin justificată, date fiind problemele tot mai grele și mai complexe pe care le pune asigurarea materiilor prime pe piața mondială, și în condițiile prelungirii și intensificării crizei energetice și de materii prime.

Importanța deosebită a prevederilor în acest domeniu este reflectată de faptul că în anul viitor recuperările și refolosirea resurselor materiale rezultate din procesele de producție și de consum urmează să participe într-o măsură sporită la acoperirea necesarului intern.

În 1980 volumul recuperării și refolosirii materialelor va reprezenta 43% la oțel, 40% la cupru și plumb, 30% la articole tehnice din cauciuc și benzi transportoare din cauciuc, circa 40% la lemn, materiale fibrocelulozice, maculatură, textile ș.a. La aceste resurse, în 1980 urmează să se colecteze și să se valorifice cantități cu 15—30% mai mari decît cele din anul 1979.

Cîteva elemente calitativ noi, caracterizează sarcinile privind recuperarea și reciclarea acestor resurse începînd cu anul 1980 :

● Sarcinile de recuperare și de valorificare nu vor mai fi stabilite global, ci se vor preciza cantitățile de materiale care urmează a fi valorificate ca atare, fără modificarea prealabilă a caracteristicilor fizico-chimice structurale ale respectivului material. La laminate, de pildă, se vor stabili pe fiecare întreprindere consumatoare cantitățile de ștraifuri, capete etc. care

se cer recuperate ca atare și livrate, pe bază de repartiții, altor beneficiari, în cazul în care aceste resturi nu își găsesc utilizarea în întreprinderea din care rezultă. O mare parte din nevoile de consum ale cooperăției, ale industrie locale, ale unor unități care produc repere mici urmează a fi asigurate pe această cale, și nu prin debitarea pieselor respective din materiale noi. Asemenea sarcini nu se pun numai pentru metalele feroase, ci și la metale neferoase, materiale textile, pielărie, unele mase plastice, resturi de material lemnos etc.

● Măsuri energice de organizare în fiecare întreprindere a activității de colectare și valorificare. Este vorba de crearea unor formații, ateliere, secții de sortare, predebitare, efectuarea unor operațiuni simple de prelucrare, de preindustrializare a tuturor categoriilor de materiale recuperabile. Cu alte cuvinte, se cere organizată o adevărată industrie a recuperării și valorificării materialelor, cu indicatori de plan și parametri de lucru specifici, diferențiați de cei ai industriilor de bază, tocmai pentru a se crea condițiile cele mai favorabile dezvoltării la maximum a unor asemenea activități.

● Recuperarea și valorificarea în ritm intens a resurselor secundare energetice, în scopul economisirii substanțiale a combustibililor și îndeosebi a hidrocarburilor. Mai sînt în economia națională aproximativ 4 mil. t.c.c. de astfel de resurse care încă nu se recuperează. În conformitate cu prevederile din programele privind valorificarea acestora, toate eforturile se cer concentrate spre fabricarea, livrarea și instalarea cazanelor recuperatoare, preîncălzitoarelor de aer și altor utilaje specifice. Totodată, vor trebui finalizate în cursul anului viitor cercetările și realizată proiectarea mijloacelor pentru recuperarea unor cantități de căldură din surse neconvenționale, cum ar fi căldura din laminate, zguri și cenuși calde, ape de răcire de temperatură joasă și multe altele.

● Măsuri hotărîte se impun luate și în ceea ce privește recuperarea anvelopelor uzate pentru reșapare. În mod paradoxal multe întreprinderi reclamă lipsa anvelopelor noi, deși ele nu predau anvelopele uzate spre reșapare sau nu le livrează în condiții tehnice corespunzătoare pentru a fi recuperate. Experimentările industriale făcute recent la întreprinderea „Victoria” din București au confirmat posibilități de reșapare a anvelopelor de autocamioane cu cord metalic. Sarcina de primă urgență o constituie fabricarea de către M.I.Ch., respectiv de către centrala industrială de profil, a unui număr de astfel de matrițe pentru dotarea la nivelul necesar a tuturor celor 6 unități de reșapare existente în funcțiune.

Parametri înalți de folosire a fondurilor fixe

O CONDIȚIE HOTĂRÎTOARE a îndeplinirii prevederilor de plan pentru anul viitor o constituie creșterea eficienței folosirii fondurilor fixe și îndeplinirea indicilor de utilizare planificată. Trebuie arătat că sînt încă mari rezerve în ce privește folosirea mai bună a mașinilor, utilajelor și instalațiilor, inclusiv în reintroducerea în circuitul economic a celor nefolosite. Astfel, la mașinile unelte gradul de utilizare planificat nu se realizează cu mai mult de 2 procente în anul acesta. Creșterea cu numai un procent a indicilor de folosire a mașinilor de prelucrare a metalelor ar permite obținerea pe aceleași capacități a unui spor anual de producție în valoare de circa 3 mld. lei. Care sînt problemele actuale cele mai presante în acest domeniu pentru a se obține parametri înalți la fiecare mașină, utilaj și instalație ?

● sporirea exigenței în ceea ce privește dotarea cu noi utilaje. Acestea să nu fie repartizate decît acolo unde și atunci cînd se ating indicii de folosire planificați la toate fondurile fixe din dotare ;

● perfecționarea organizării activităților de întreținere și reparații, a respectării cu rigurozitate a programelor de revizii și reparații periodice și capitale, astfel încît toate utilajele și mașinile din dotare să funcționeze neîntrerupt pe toată perioada planificată ;

● asigurarea din timp a pieselor de schimb. Problema se cere abordată într-o viziune nouă, în sensul că piesele uzate să fie recuperate integral și supuse recondiționării în scopul refolosirii lor. Orice reper sau piesă rezultată din dezasambarea utilajelor casate sau cele ce se scot din uz cu ocazia reparațiilor trebuie să fie în totalitate reintroduse în circuitul economic, fapt ce va asigura un aport suplimentar de piese în valoare de cîteva sute de milioane de lei anual.

Mircea PIRJOI.

director în M.A.T.M.C.G.F.F.

ÎN CENTRUL ATENȚIEI: ASIGURAREA INTRĂRII ÎN FUNCȚIUNE LA TERMEN A NOILOR OBIECTIVE

OPERATIVITATEA cu care au fost transpuse în viață, la unitățile Ministerului Construcțiilor Industriale, unele măsuri stabilite în adunările generale ale reprezentanților oamenilor muncii de la începutul lunii trecute, întărirea disciplinei în realizarea programelor de lucru, ca și condițiile atmosferice favorabile s-au numărat printre factorii ce au determinat realizarea planului pe noiembrie al producției de construcții-montaj pe ansamblul ministerului și depășirea lui, îndeosebi la lucrările pentru industria chimică, agricultură și industria alimentară. Trusturile de construcții industriale din Cluj, Brăila și Oradea, Trustul de izolații pentru lucrări industriale din București fac parte dintre unitățile care și-au creat condiții pentru îndeplinirea sarcinii anuale. Din planul punerilor în funcțiune pe 1979 au fost realizate, în 11 luni, 344 de capacități de producție importante, dintre care 32 au fost recardate în devans la circuitul economiei naționale; la alte 115 capacități lucrările de construcții-montaj au fost terminate și predate beneficiarilor, 45 dintre ele aflându-se în probe tehnologice.

Aceste rezultate parțiale nu atenuază însă situația globală nesatisfăcătoare. Potrivit preliminarilor, ministerul va încheia anul cu rămăneri în urmă atât la planul valoric, cât și la cel fizic.

Pornind de la indicația dată, în Raportul la Congresul al XII-lea al P.C.R., de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a subliniat că „o atenție deosebită trebuie acordată realizării la timp și de calitate corespunzătoare a tuturor investițiilor, intrării în producție la termenele stabilite a noilor obiective și funcționării lor la parametrii proiectați”, consiliul de conducere al M.C. Ind. a analizat, într-o recentă ședință, stadiul pregătirilor și măsurile ce trebuie luate în vederea realizării exemplare a sarcinilor din 1980, tocmai prin prisma învățămintelor trase din lipsurile manifestate și greutățile ivite până acum.

Urgențele etapei actuale

ÎN ULTIMUL AN al cincinalului, din cele 670 de capacități industriale și agrozootehnice mai importante, a căror punere în funcțiune este prevăzută în Planul național unic de dezvoltare economico-socială, o parte însemnată revine spre execuție Ministerului Construcțiilor Industriale, care va trebui de asemenea să realizeze un mare număr de alte obiective cu caracter productiv.

Din analiza făcută au rezultat posibilitatea și necesitatea de a se menține ritmul de lucru la nivelul programului din această lună; principalele condiții există fie efectiv, fie potențial, urmând să fie materializate prin acțiunea energică și operativă a factorilor de conducere de la toate nivelele sistemului ministerului.

● **INTRUCÎT** dimensiunile planului și repartizarea în teritoriu a investițiilor determină o încărcare neechilibrată a capacității diferitelor unități, prima măsură ce se impune este o **redistribuire de lucrări** care să aplatizeze curba de efort și cu cât faza formală și cea organizatorică ale acestei acțiuni se vor rezolva mai repede, cu atât se vor diminua volumul și durata efectelor perturbatoare pe care le implică predarea-preluarea, deplasările de mijloace și efective, intrarea în dispozitivul de lucru etc.

● **MODUL** în care se localizează rămănerile în urmă din acest an cere ca în utilizarea capacității de producție a trusturilor să se aibă în vedere, pentru perioada imediat următoare, câteva priorități:

— **încheierea lucrărilor de construcții la capacitățile care n-au fost puse în funcțiune la termen în acest an**, astfel încât utilajele tehnologice restante să poată fi montate îndată după

sosirea pe șantier și obiectivele respective să fie predate cât mai grabnic;

— **concentrarea forțelor și resurselor de producție necesare la investițiile industriale chimice**, care dețin o pondere de 27% în nerealizările prezumate pe 1979 și de 33% în planul producției de construcții-montaj pe anul viitor;

— **respectarea**, de către unitățile de construcții, a **graficelor privind termenele de deschidere a fronturilor de lucru pentru subantreprizele de montaje și instalații tehnologice**, în vederea consumării stocului de utilaje existent pe șantiere. Notăm că, deși pe luna în curs programul de montaje marchează un vîrf — cu atât mai mult cu cât livrările de utilaje în noiembrie au depășit cu aproape 50% (ca valoare) nivelul prevăzut — la 1 decembrie nu erau realizate fronturi de lucru, cu termene scadente, pentru un volum de montaje echivalent cu 58% din sarcina lunară a trusturilor de specialitate. Cu cele mai mari obligații neonorate la acest capitol se înscriu trusturile de construcții industriale din Iași, Craiova, București.

Hotărîrea adoptată de consiliul de conducere al ministerului, ca în această decadă să se definitiveze între unitățile de construcții, montaje, instalații, izolații, lucrări speciale programul fronturilor de lucru reciproce pe primul trimestru, trebuie îndeplinită necondiționat, dîndu-se prioritate acelor fronturi ce pot asigura nu numai un volum de producție cât mai mare pe ansamblu, ci și montarea unui volum maxim de utilaje, în vederea punerii în funcțiune a obiectivelor respective.

● **DEȘI** ne aflăm în plină iarnă, la unele șantiere încă nu s-au încheiat toate lucrările prevăzute în programele pentru asigurarea condițiilor normale de lucru pe timp friguros, ceea ce limitează posibilitatea de desfășurare a efectivelor existente. Urgentarea închiderii halelor (chiar în soluții provizorii, acolo unde nu e posibil altfel), izolarea lor, încălzirea spațiilor vor permite ca lucrările de fundații și montaje de utilaje, pardoseli, instalații, finisaje să se execute nestingherit. Aspecte de sezon intervin și în domeniul aprovizionării tehnico-materiale, începînd cu completarea la nivelul necesarului a rezervelor de ciment, agregate pentru betoane, combustibil, lubrifianți, conținînd cu redistribuirea în cadrul unităților și între unități a materialelor din stoc în funcție de cerințele lucrărilor și încheind cu amenajarea corespunzătoare a drumurilor din șantiere, în vederea deplasării lesnicioase a utilajelor mobile și mijloacelor de transport.

Organizare și disciplină

LIPSURILE ce mai persistă în organizarea, supravegherea și controlul activității pe șantiere au fost, pe bună dreptate, identificate de către organul colectiv de conducere al ministerului, printre cauzele actualelor rămăneri în urmă ale unor unități.

Realitatea este că **s-au creat și investit cu autoritate instrumente de conducere care stimulează, chiar obligă la o mai bună organizare, dar nu totdeauna și nu pretutindeni s-a instaurat și disciplina riguroasă în aplicarea lor.**

Ne referim, de pildă, la sistemul de programare, lansare și urmărire a producției, conceput științific, dar încă neasimilat la o serie de șantiere, iar la altele introdus și apoi abandonat.

Mai elocvent încă este exemplul programelor pe categorii de lucrări. Prin această metodă — pornind de la stadiile fizice care trebuie atinse, pe etape, pentru a asigura respectarea termenelor de punere în funcțiune și corelîndu-le în linii mari cu volumul planificat al producției, cu posibilitățile reale de execuție și cu necesitățile de front de lucru ale diferitelor specialități — se dimensionează și se urmăresc pe decade, luni și trimestre, la nivel de șantier, grup, trust și centralizat pe mi-

nister, sarcinile fizice în sectoare-cheie ale fluxului tehnologic: terasamente și fundații speciale executate mecanizat, turnări de betoane, montaje de prefabricate din beton armat, de construcții metalice, de utilaj tehnologic. Apreciind just valoarea unei asemenea ordonări a activității, care garantează totodată o folosire judicioasă a mașinilor de construcții și a muncitorilor din principalele meserii, Trustul de construcții industriale Brașov și-a stabilit programe mobilizatoare, a organizat și controlat îndeplinirea lor (la betoane, de pildă, în octombrie-noiembrie s-a executat o cantitate cu 5% superioară celei prevăzute); ca urmare, se prelinină pe acest trimestru o producție cu 1/4 mai mare decât volumul planificat, recuperându-se aproape în totalitate nerealizările din perioada anterioară. La polul opus, Trustul de construcții industriale și agrozootehnice București a rămas considerabil în urmă — îndeosebi la platforma Giurgiu — în comparație cu programele de terasamente, betoane, construcții metalice, creînd dificultăți și subantreprize de montaje tehnologice, astfel încît activitatea din trimestrul IV, în loc să atenueze restanțele pe 9 luni, le accentuează.

Se impune, logic, concluzia că în organizarea și desfășurarea producției din 1980, planul operativ și programele fizice care-l fundamentează trebuie considerate nu ca un ghid cu aplicabilitate benevolă, ci ca **normă obligatorie, din care să derive sarcinile concrete pînă la nivelul formațiilor de lucru și angajamentele din contractele de acord global.**

Utilizarea judicioasă a potențialului

PE PRIMELE 9 luni din 1979, **productivitatea muncii** a marcat o creștere de numai 2% în comparație cu perioada corespunzătoare din anul precedent, rămînînd cu cîteva procente sub plan. La activitatea de construcții-montaj, din cele 21 de unități ale ministerului, numai 9 și-au îndeplinit și depășit acest indicator, raportat la producția netă (iar raportat la producția globală — 5).

În valori absolute, diferența între trustul cu cele mai slabe rezultate (T.C.I. Pitești) și cel din fruntea listei (T.C.I. Brăila) se ridică la 40%, nefiînd justificată decît într-o măsură însemnată de structura lucrărilor.

Cauzele acestei situații trebuie bine aprofundate, pentru ca în 1980 să se asigure o **valorificare deplină a potențialului tehnic și material** în vederea îndeplinirii celui mai exigent parametru calitativ al planului.

La finele lunii trecute, din totalul măsurilor scadente, prevăzute în programele de creștere a productivității muncii pe 1979 ale unităților, doar 2% nu erau aplicate. O asemenea statistică nu spune însă nimic, dacă nu analizăm **calitatea** realizării lor.

Nivelul programat pe 1979 și cel realizat de unitățile M.C.Ind. pe primele 9 luni în aplicarea unor măsuri de progres tehnic

Prevederi de progres tehnic	Program 1979	Realizări pe unități în 9 luni		
		minim	maxim	mediu
● Prepararea betonului în stații centralizate (% din volumul total de beton preparat)	95,0	89,4 (T.C.I. Timișoara)	100 (T.C.I. Craiova, Ploiești, T.C.I.Az. București)	98,5
● Transportul betonului cu autobetoniere și automalaxoare (% din volumul total de beton preparat)	90,0	69,6 (T.C.I. Iași)	100 (T.C.I. Brăila, Oradea)	86,7
● Punerea în operă a betonului cu pompe și autopompe (% din total)	10,0	4,8 (T.C.I. Brăila)	41,7 (T.C.I. Timișoara)	15,6
● Folosirea cofraajelor industrializate (% din suprafața totală cotrată)	70,0	25,0 (T.C.I. Cluj)	95,0 (T.C.I. Iași)	54,8
● Utilizarea piavelor sudate din oțel-beton (% din volumul total de armături)	10,0	0,5 (T.C.I. Cluj)	16,0 (T.C.Ch. Midia)	5,2

Tabelul de mai sus ilustrează modul în care s-a acționat pentru exploatarea principalului factor de creștere a productivității:

progresul tehnic. Cifrele se referă la nivelul atins de unitățile cu cele mai slabe, respectiv cele mai bune rezultate și la realizările medii pe minister, în extinderea metodelor de industrializare a lucrărilor de beton monolit. Menționăm că nici una din măsurile citate nu reprezintă, în activitatea ministerului, o noutate de ultima oră, cu probleme deosebite de asimilare; că n-au lipsit resursele tehnice (de pildă, producția medie pe unitatea de capacitate la autopompele de beton a reprezentat doar 70% din cea prevăzută); că media obținută pe minister se situează, la unele măsuri, sub cea din anul trecut. Judecînd după datele din tabel, după risipa de forță de muncă înregistrată de unele unități (menținerea de efective peste necesar, corelarea nejudicioasă a dimensiunii și structurii formațiilor de lucru cu categoria de încadrare a lucrărilor de executat, abateri de la metodologia de retribuire în acord global), după încetineala cu care insuficiența numărului de muncitori în unele profesii de bază este soluționată prin organizarea calificării, după atitudinea pasivă față de calitatea soluțiilor tehnice din proiecte (ponderea betoanelor prefabricate în volumul total de beton pus în operă a scăzut, de la 17,2% în 1978, la 15,8% în primele trei trimestre din acest an), apare ca o obligație de prim ordin pentru consiliile oamenilor muncii de la trusturi urmărirea strictă a **îndeplinirii integrale și la termen a tuturor prevederilor din programele unice de măsuri pe anul 1980, referitoare la creșterea productivității muncii.**

Condiții care depind de beneficiari

ÎN DOCUMENTELE Congresului al XII-lea al partidului se subliniază că pentru realizarea programului de investiții din cincinalul viitor, o premisă indispensabilă o reprezintă **pregătirea temeinică a lucrărilor**, astfel ca nici o investiție să nu mai înceapă decît după aprobarea studiilor tehnico-economice și a proiectelor de execuție.

Intrucît anul 1980 va marca finalizarea investițiilor din actualul cincinal și începerea multor obiective cu termen de punere în funcțiune în perioada 1981—1985, este necesar ca factorii responsabili — în primul rînd titularii și beneficiarii direcției — să acționeze de pe acum pentru rezolvarea tuturor problemelor ce condiționează activitatea ritmică a șantiierelor.

La începutul acestei luni, documentațiile executabile, primite de unitățile M.C.Ind., acopereau doar 65,7% din valoarea de plan pentru 1980, sub această medie aflîndu-se lucrările pentru agricultură și industria alimentară, industria ușoară, metalurgică, a lemnului și materialelor de construcții. La aceeași dată nu erau încă aprobate o parte însemnată (46% ca valoare, 72% ca număr) din investițiile noi ce urmează a fi atacate în anul viitor și care însumează o pătrime din planul de construcții-montaj al ministerului.

Nu trebuie uitat că pentru constructor, primirea proiectelor și deschiderea finanțării marchează declanșarea numărătorii inverse care, pînă la începerea efectivă a execuției, include studiarea documentației tehnice și economice, formularea și rezolvarea eventualelor obiecții (implicînd uneori și îmbunătățiri de soluții), comandarea la furnizori a mijloacelor materiale necesare, programarea și organizarea lucrărilor, organizarea șantiierului, asigurarea la fața locului a utilajelor și forței de muncă. Condensarea în timp a acestor faze nu se poate face dincolo de o „limită de siguranță” de care depinde **calitatea pregătirii și, în consecință, calitatea activității de producție.** Problema se pune în aceeași termeni și pentru asigurarea cu proiecte a utilajelor tehnologice și comandarea lor la uzinele constructoare de mașini. Cu ritmul de montaj din noiembrie, stocul de utilaje existent pe șantiere la începutul acestei luni ar putea fi lichidat în 56 zile de lucru — or, acest ritm este acum considerabil mai intens și în curînd va cere să fie alimentat în continuare.

FAURITORII noilor uzine și fabrici au posibilitatea și datoria de a se înscrie în efortul general al națiunii pentru realizarea exemplară a cincinalului în curs și pentru pregătirea celui viitor, pe coordonatele stabilite de recentul forum al comunistilor. Folosind cît mai gospodărește resursele ce le stau la dispoziție, constructorii, conducerile colective ale unităților trebuie să asigure materializarea planului pe 1980 în **capacități de producție industrială și agrozootehnică realizate în termene scurte și de o calitate corespunzătoare cerințelor unei funcționări la nivelul parametrilor proiectați.**

Dan CONDREA

*Reducerea eforturilor țării în domeniul
procurării materiilor prime și a energiei implică:*

RECICLAREA INTEGRALĂ A RESURSELOR ÎNCORPORATE ÎN BUNURILE MATERIALE SCOASE DIN UZ

VALORIFICAREA superioară a tuturor resurselor materiale și de muncă constituie un obiectiv esențial al politicii economice a partidului și statului nostru. Realizarea acestuia este privită ca rezultatul unui ansamblu de acțiuni coordonate care vizează în egală măsură reducerea consumurilor specifice la strictul necesar executării produselor, perfecționarea tehnologiilor de fabricație, modernizarea structurii economiei naționale și reintroducerea în circuitul economic a unor resurse încorporate în bunurile scoase din uz din sfera producției materiale și a consumului, indiferent că este vorba de mijloacele de muncă sau de bunurile de consum azate, ori de deșeurile, reziduurile, materialele secundare etc., rezultate din procesele tehnologice și de consum.

În contextul cerințelor realizării saltului la o nouă calitate, așa cum s-a subliniat în documentele Congresului al XII-lea al P.C.R., apare necesară amplificarea preocupărilor pe această linie, care să includă în prim plan valorificarea integrală a tuturor resurselor încorporate în bunurile materiale scoase din uz, re folosirea cit și recondiționarea subansamblelor din mijloacele fixe, casate, recuperarea tuturor substanțelor utile cit și a deșeurilor. Se conturează, deci, o concepție cu caracter integrator, care presupune reconsiderarea locului și rolului activității de recuperare și utilizare a tuturor resurselor în ansamblul complexului economic național. „Să punem capăt cu hotărâre risipei, lipsei de răspundere în folosirea materiilor prime și a materialelor, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu. Se cere schimbarea radicală concepția cu privire la materialele secundare și la deșeurile”.

Cu toată importanța deosebită pe care o prezintă în ansamblul economiei unei țări, activitatea de recuperare și valorificare a resurselor a făcut într-o mai mică măsură, din punct de vedere conceptual, obiectul cercetărilor economice. În paginile literaturii de specialitate din ultimii ani a fost abordată îndeosebi în contextul protecției mediului înconjurător, sau ca sursă de materii prime și de energie¹⁾ fără ca pe primul plan să se situeze rolul acesteia în reducerea presiunii exercitate de creșterea economică asupra resurselor materiale și de muncă.

În cele ce urmează ne propunem să

abordăm unele aspecte privind rolul și conținutul conceptului de reciclare complexă, precum și unele considerații privind modalități posibile de accelerare și eficientizare a acestui proces.

Reciclarea – mijloc de economisire a muncii sociale

PE PLAN CONCEPTUAL, preocupările mai reduse referitoare la activitatea de recuperare și reintroducere în circuitul economic a resurselor se explică, după părerea noastră, și printr-o anumită interpretare oarecum simplistă, atemporală, a acțiunii legii valorii, potrivit căreia efortul social depus pentru procurarea unei resurse în vederea producerii unui bun oarecare „se recuperează” integral prin însuși faptul că bunul respectiv satisface o cerință socială, indiferent ce se întâmplă ulterior cu resursele de materii prime, de energie și de muncă încorporate și care nu și-au pierdut în întregime proprietățile inițiale. Această interpretare limitează efortul social la timpul socialmente necesar la un moment dat pentru realizarea unui bun oarecare, fără să se ia în considerare influența consumării resurselor în momentul respectiv asupra efortului social din perioadele următoare.

În condițiile accelerării proceselor economico-sociale, sub influența revoluției tehnico-științifice, devine tot mai necesară luarea în considerare, în aprecierea efortului social dintr-o anumită etapă, a influenței pe care o exercită producția și consumul unui bun oarecare asupra timpului socialmente necesar satisfacerii unei cerințe sociale similare în etapele următoare. Nu este vorba de o reconsiderare a acțiunii legii valorii, ci de necesitatea interpretării corecte a acesteia în condițiile actuale și a celor previzibile de desfășurare a activității productive. Recuperarea și valorificarea resurselor apare ca un mijloc de diminuare a diferențelor evidente dintre efortul social implicat de satisfacerea unor cerințe în etape diferite. De altfel, pe măsură ce crește gradul de complexitate și evoluează durata de viață a produselor, recuperarea efortului social real depus pentru realizarea lor este posibilă nu numai prin satisfacerea unor cerințe sociale (în cadrul unui singur ciclu producție — distribuție — consum), ci într-o măsură tot mai însemnată și prin recuperarea resurselor încorporate, indiferent de natura acestora (materie primă, energie sau muncă omenească).

Pe de altă parte, activitatea de recuperare și valorificare a resurselor s-a dezvoltat și în țara noastră în co-

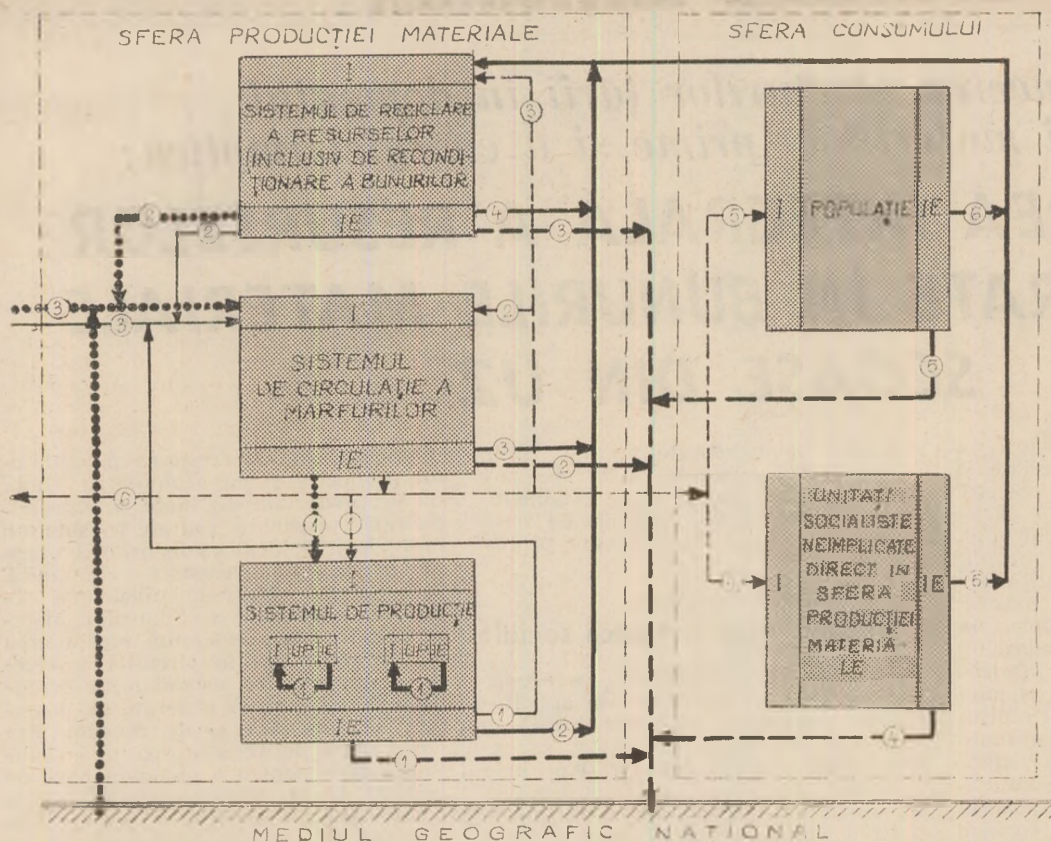
relație directă cu creșterea potențialului productiv și cu acumularea unor bunuri materiale destinate să satisfacă cerințele producției sau ale consumului individual. Evident că în primele etape ale procesului de creștere economică, caracterizate printr-un nivel mai redus de acumulare a bunurilor materiale a fost preponderentă recuperarea și reintroducerea în circuitul productiv a materialelor secundare, a deșeurilor și reziduurilor generate de procesele de producție și de consum. Era vorba deci de recuperarea unor substanțe utile pentru a alimenta baza de materii prime. Pe măsură însă ce a apărut și s-a intensificat procesul de scoatere din uz a bunurilor materiale, atât în sfera producției cit și în cea a consumului, se lărgeste aria de cuprindere a activității de recuperare și valorificare, incluzându-se noi categorii de resurse. Nu este vorba exclusiv de recuperarea substanțelor utile ca sursă de alimentare a bazei de materii prime pentru producție ci, în egală măsură, de valorificarea resurselor de energie și de muncă încorporate în astfel de bunuri. De altfel, resursele materiale originare, energia și munca, se încorporează treptat într-un bun oarecare, pe măsură ce se parcurg diferite faze de prelucrare²⁾. Dacă materialele recuperate sînt reintroduse în circuitul economic în primele faze de prelucrare, atunci primordială este reciclarea substanțelor reutilizabile ca materii prime. **Cu cit gradul de prelucrare este mai înalt în faza de reintrare în circuit, cu atît crește importanța valorificării resurselor de energie și a muncii încorporate.**

Într-o asemenea accepțiune, sfera de cuprindere a activității la care ne referim este incompatibilă cu noțiuni ca cele utilizate în prezent, adică: materiale secundare, resurse secundare, deșeurile etc. Așa se explică de ce în paginile literaturii de specialitate din ultimii ani se utilizează din ce în ce mai mult conceptul de reciclare a resurselor, incluzînd în sfera sa de referință totalitatea situațiilor în care o resursă oarecare revine în diferite faze ale circuitului economic pe care l-a parcurs anterior, indiferent că această revenire se face sub formă de substanță utilă, piese și subansamble reutilizabile, sau sub formă de produs recondiționat. Din această perspectivă activitatea de reciclare a resurselor constituie în primul rînd un mijloc de economisire a muncii sociale.

Activitatea de reciclare trebuie să participe la satisfacerea unor cerințe sociale (de producție și consum individual) prin forme variate, care să permită valorificarea complexă a tuturor resurselor încorporate în bunurile materiale scoase din uz, adică:

¹⁾ Remarcăm în această privință ideile lansate în dezbaterile „Procesului circular activ”, de Revista economică.

²⁾ A se vedea în acest sens accepțiunea atribuită noțiunii de consum cumulat în studiile efectuate de către Institutul de economie industrială, reflectată în paginile „Revistei economice” printr-o serie de articole publicate în nr. 10/1978, 21/1978, 16/1979 etc.

LEGENDA:

- (1, 2 și 3) Fluxuri de constituire a resurselor de produse
- - - (1, 2, 3, 4, 5 și 6) Fluxuri de destinație a produselor
- (1, 2 și 3) Fluxuri de constituire a resurselor de materii prime și de energie
- (1, 2, 3, 4, 5 și 6) Fluxuri de resurse reciclate (inclusiv reciclare internă)
- - - (1, 2, 3, 4 și 5) Fluxuri de resurse nereciclate și nereciclabile
- UP Unitate productivă
- I Intrări
- IE Ieșiri

- recondiționarea bunurilor uzate și refolosirea acestora;
- recuperarea și refolosirea unor piese sau subansamble din bunurile uzate (ca atare sau prin recondiționare);
- recuperarea și utilizarea unor materiale pentru producerea altor tipuri de bunuri decât cele scoase din uz;
- recuperarea substanțelor utile ca sursă de asigurare a bazei de materii prime.

Sfera de cuprindere a conceptului de reciclare

ACCEPȚIUNEA ATRIBUITĂ conceptului de reciclare a resurselor poate fi mai bine conturată dacă se au în vedere principalele fluxuri de resurse în cadrul complexului economic național prefigurate sintetic în schema prezentată. Reciclarea resurselor trebuie considerată deci ca o activitate din sfera producției de bunuri materiale, prin intermediul căreia se realizează desfășurarea optimă a relațiilor mediu ambiant — producție — circulație — consum — mediu ambiant, având drept obiectiv esențial minimizarea eforturilor implicate de satisfacerea unor cerințe sociale.

În raport cu accepțiunea atribuită conceptului de reciclare a resurselor, trebuie adoptate și utilizate noțiuni adecvate, adică:

a) **Resurse reciclabile**, prin care se subînțelege totalitatea substanțelor și a bunurilor (sau componentelor) uzate care ies din sfera producției și din cea a consumului dar care, în limitele tehnologiilor existente într-o anumită etapă, pot fi reintroduse în circuitul economic, implicând sau nu o anumită prelucrare (recondiționare) prealabilă. Din această categorie fac parte:

- resursele reciclate, adică cele recuperate și utilizate efectiv pentru satisfacerea unor cerințe sociale;
- resurse nereciclate, care din punct

de vedere economic reprezintă o iradiere de muncă socială și factori de poluare a mediului ambiant;

b) **Resurse nereciclabile într-o anumită etapă**, adică totalitatea substanțelor și a bunurilor uzate care ies din sfera producției și din cea a consumului pentru care societatea nu dispune de tehnologiile necesare reciclării, acestea fiind deversate în mediul ambiant.

Prin prisma principalelor fluxuri de resurse din cadrul complexului economic național și în contextul accepțiunilor unitare atribuite conceptului de reciclare a resurselor și, respectiv, noțiunilor aferente acestuia, se poate contura un sistem de indicatori ai acestei activități. În acest scop, se impune utilizarea unor simboluri pentru o exprimare sintetică, adică:

- RR — total resurse reciclabile;
- 1 — în cadrul unităților productive;
- 2 — provenite din unitățile direct productive (sistemul producției);
- 3 — provenite din sistemul circulației mărfurilor;
- 4 — din sistemul de reciclare (recondiționare);
- 5, 6 — din sfera consumului;
- RC — total resurse reciclate (cu aceeași semnificație pentru 1, 2, 3, 4, 5 și 6 ca și în cazul RR);
- RD — total resurse nereciclabile (1 — din sistemul de producție; 2 — din sistemul circulației mărfurilor; 3 — din sistemul de reciclare; 4 și 5 din sfera consumului);
- RM — total surse de materii prime și de energie consumate în sistemul de producție (1 — provenite din producția internă; 2 — provenite din reciclare; 3 — importate);
- RP — total resurse de mijloace de muncă și bunuri de consum (1 — din producție indigenă; 2 — din reciclare; 3 — din import);
- DP — total produse destinate pentru satisfacerea cerințelor de mijloace de producție și de bunuri de consum (1 — pentru sistemul de producție; 2 — pentru circulația mărfurilor; 3 — pentru sistemul de reciclare; 4 — pentru sfera consumului; 5 — exportate).

Dacă toate tipurile de fluxuri prefigurate sînt reflectate corespunzător în

sistemul informațional economico-social, atunci pot fi determinați o serie de indicatori care caracterizează cantitativ și calitativ activitatea de reciclare a resurselor, calculați atât la nivelul întregului sistem de reciclare³⁾, cât și pentru fiecare tip de resursă în parte⁴⁾. Dintre aceștia enumerăm cîțiva considerați esențiali, adică:

Gradul de reciclabilitate a resurselor = $\frac{RR}{RD + RR}$

Gradul de reciclare a resurselor = $\frac{RC}{RR}$

Gradul de participare a resurselor reciclate la asigurarea bazei de materii prime și energetice = $\frac{RM_1}{RM}$

Gradul de participare a recuperării și recondiționării bunurilor (componentelor) uzate la satisfacerea unor cerințe de consum = $\frac{RP_1}{RP_2}$ pentru consum intern neco-

ductiv). $DP_1 = (RP_1 + RM_1)$

Gradul de autonomie a economiei naționale în asigurarea bazei de materii prime și energetice = $\frac{RM_1 + RM_2}{RM}$

Gradul de participare a produselor (componentelor) reutilizabile la satisfacerea unor cerințe sociale = $\frac{RP_2}{DP}$

Gradul de participare a activității de reciclare a resurselor la echilibrarea balanței de plăți în comerțul exterior de bunuri materiale = $\frac{RM_2 + RP_2 \text{ (ptr. export)}}{DP - (RP_1 + RM_1)}$

Unii din acești indicatori sînt utilizați în practica economică dintr-o se-

dr. Vasiliu BOGDAN
Ecaterina DEACONESCU

Institutul de economie industrială

(Continuare în pag. 15)

³⁾ Pentru determinarea lor se utilizează, de regulă, elemente valorice.

⁴⁾ Se pot utiliza elemente de calcul în unități fizice numai în condițiile omogenității resurselor.

Orientări fundamentale ale Congresului al XII-lea: creșterea eficienței economice

TIPIZAREA ȘI STANDARDIZAREA PRODUSELOR (II)

PE LÎNGĂ ATRIBUTELE de factor al progresului tehnic și de ridicare continuă a calității produselor, tipizarea și standardizarea constituie pîrghii puternice de creștere a eficienței economice în toate verigile procesului de producție — de la faza de concepție și proiectare pînă la realizarea materială a produselor. În fapt, ideea principală care stă la baza introducerii metodelor de raționalizare prin tipizare și standardizare este tocmai obținerea unei eficiențe economice ridicate atît în cazul producției cu caracter de masă și serie mare, cît și al celei individuale sau de serii reduse. Este de menționat că în ultimii ani s-au creat instrumente tehnico-științifice ca tipizarea și standardizarea să acționeze eficient și în cazul producției individuale sau de serii restrînse, unde înainte se considera lipsit de importanță economică și deosebit de dificil sub aspect tehnic a se promova asemenea principii.

Eficiență ridicată : la producător și la beneficiar

DIMINUAREA DIVERSITĂȚII nejustificate de tipuri de produse și organizarea fabricației de masă și serie mare în întreprinderi specializate, după tehnologii de fabricație avansate, permit creșterea accentuată a eficienței economice. De asemenea, ridicarea calității și fiabilității produselor înseamnă în final, eficiență ridicată prin reducerea numărului de mașini instalate, a suprafeței halelor și a cheltuielilor de investiții. Tipizarea și standardizarea produselor permit realizarea de economii importante și la cheltuielile din sfera concepției produselor unificate constructiv sau modulate ; deși inițial aceste cheltuieli au un volum mai mare, pe parcurs curba costurilor de cercetare și proiectare descrește, înregistrînd o scădere continuă pe măsura executării în serie a produselor. Datele din literatura de specialitate, precum și evidențele Institutului de cercetări științifice, inginerie tehnologică și proiectări pentru sectoarele calde din construcția de mașini, privind eficiența proiectării în concepție modulară a unor familii de instalații pentru încălzire prin inducție, cuptoare industriale, utilaje de turnătorie etc., ca să dăm numai un exemplu, arată că prin tipizarea constructivă volumul documentației de proiectare se reduce de 5—7 ori, durata de proiectare a noilor produse scade de 4—5 ori, în timp ce valoarea manoperei se diminuează cu aproape 40—50%.

Odată cu evidențierea efectelor pozitive ale tipizării, nu pot fi neglijate nici unele aspecte contradictorii specifice acestei activități, al căror efect psihologic generează deseori o opoziție față de ea sau voalată în aplicarea și extinderea principiilor ei. Fără a avea posibilitatea de a stăruii pe larg în acest cadru asupra fenomenului pe care-l putem numi **dilema diversificare-unificare** a industriei de mașini contemporane, vom preciza că prin optimizarea structurii seriilor tipodimensionale de produse, apelînd la metodele moderne de calcul se urmărește soluționarea problemei astfel încît sortimentul stabilit să fie optim din punct de vedere al economiei naționale în ansamblu și nu al uneia sau alteia dintre ramurile economice interesate în produsul respectiv. Acest mod de elaborare pune sub semnul întrebării și legitimitatea folosirii obligatorii a numerelor normale — preferențiale, în conceperea șirurilor tipodimensionale (parametrice) de produse, existînd multiple cazuri cînd devine rațional a construi seriile după datele rezultate din calculele de optimizare și nu după criteriile stabilite apriori. Este evident că rația șirurilor tipodimensionale va fi cu atît mai mică, deci seria cu atît mai densă, cu cît necesarul de produse este mai mare și invers.

Printre alți factori care influențează densitatea seriilor, **frecvența exploatării puterii instalate** joacă un rol important, fiind indiferent dacă o mașină este construită pentru o folosire permanentă la plină sarcină sau numai pentru o utilizare ocazională. În același sens nu pot fi omise nici cheltuielile necesare reparării sau întreținerii echipamentelor tehnologice în cursul exploatării, probabilitatea de defectare și respectiv de reparare a acestora fiind mult mai mare atunci cînd sînt exploatare intens și la sarcini apropiate de capacitatea lor de rezistență sau pe care o depășesc. În această ultimă ipoteză nu

sînt rare cazurile cînd cheltuielile de reparare și întreținere în stare de funcționare a utilajului suprasolicitat depășesc de cîteva ori costul inițial al acestuia.

Așadar, **tipizarea produselor în condițiile actuale impune stăpînirea întregului complex al problemei, calcule unitare și o muncă mult mai sistematizată în comparație cu proiectarea produselor individuale, pentru ca procesul de optimizare să aibă drept rezultat determinarea variantei avantajoase.** Posibilitățile pe care le oferă tipizarea modernă, practică pe baza considerentelor prezentate, pot fi ilustrate referindu-ne din nou la unele lucrări de acest gen realizate. Spre exemplu, prin tipizarea în mai multe etape (de la tipizarea dimensională la unificarea constructivă în concepție modulară și agregativă, de către Filiala I.C.S.T.T.P.S.C.-Sibiu) a patru grupe de cuptoare pentru tratamente termice de calitate în intervalul de temperaturi de la 650—1100°C, s-au obținut reduceri de circa 60% la greutatea totală a cuptoarelor, de circa 80% la căldura acumulată în zidărie și cea necesară pentru încălzirea cuplorului, timpul de încălzire al cuptorului gol reducîndu-se cu circa 70%, iar suprafața halelor ocupată de utilaj cu 30% (fig. 2).

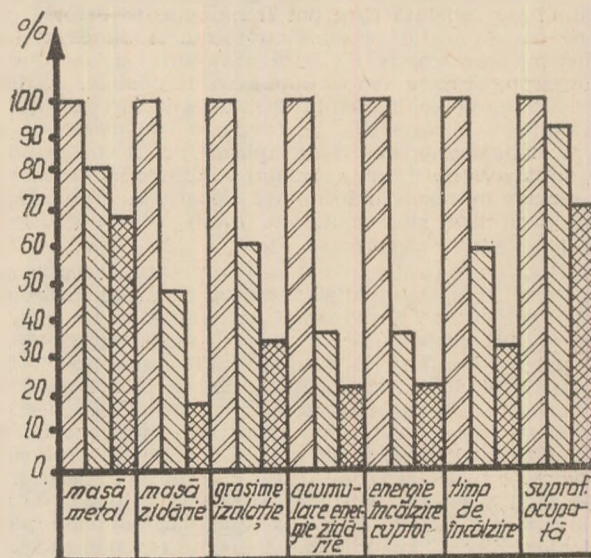

Fig. 2 GRAFIUL REDUCERII UNOR COSTURI PRIN TIPIZAREA CUPTOARELOR INDUSTRIALE

- proiectare după metode clasice
- tipizare dimensională (etapa I)
- unificare constructivă (etapa II)

Și întrucît tipizarea, întocmai ca și calitatea producției, sînt concepte dinamice cu posibilități de îmbunătățire care ni se dezvăluie pe măsura aprofundării soluțiilor tehnice și tehnologice, căutările în domeniul perfecționării echipamentelor pentru sectoarele calde continuă. Se constată, bunăoară, că prin reproiectarea cuptoarelor cu flacără de topit metale neferoase, în vederea diminuării consumului de energie și al dotării lor cu arzătoare de debit corespunzător consumului real, se pot evita consumuri suplimentare generate de supradimensionarea acestora și forțarea procesului de topire ca urmare a existenței unui surplus de capacitate termică. Revederea documentațiilor pentru familiile de cuptoare electrice tipizate dimensional, cu vatră mobilă, destinate tratamentelor termice poate asigura : creșterea funcționalității acestora și diversificarea condițiilor de montaj — un singur sistem de ușă adoptat în diferite situații de exploatare, diminuarea puterii motoarelor electrice prin îmbunătățirea soluțiilor de acționare a vetrei și ușilor, reducerea substanțială a grosimii căptușelilor pereților și consumului de energie acumulat de zidărie prin extinderea fibrelor ceramice cu rezistență și elasticitate ridicată. Printr-o mai rațională modulară a cuptoarelor verticale se pot îmbunătăți condițiile de execuție și montaj ale acestor instalații termice, funcționalitatea lor și gradul de uniformitate al încălzirii.

Spre o nouă calitate a standardizării și tipizării produselor românești

SOLUȚIONAREA COMPLEXELOR PROBLEME cu care sînt confruntate astăzi cele două activități, la care am mai putea adăuga contradicția dintre tendința producătorilor de a fabrica dimensiuni și tipuri puține de-a lungul unor intervale mai lungi de timp și interesul beneficiarilor de a primi un produs realizat în mod special pentru necesitățile lor de folosință, implică satisfacerea concomitentă a atît a dezideratului de reducere la strictul necesar a sortotipodimensiunilor de materiale și produse, în vederea creșterii eficienței economice a fabricației, cît și cel al diversificării gamelor de mașini, utilaje și instalații pentru satisfacerea cît mai completă a cerințelor pieței interne și externe. Imperativul menționat impune din partea tuturor factorilor cu preocupări și sarcini în acest domeniu adoptarea unor metode de tipizare și standardizare calitativ superioare sub aspectul conținutului lor științific în comparație cu cele aplicate pînă acum, centrul de greutate deplasându-se spre agregare cu corolarul ei firesc — specializarea organologică a întreprinderilor constructoare de mașini.

Agregatizarea, cunoscută și sub formă de concepție modulară, se bazează pe folosirea modulelor (blocurilor) interschimbabile funcțional și geometric cu proprietăți de convertibilitate și reversibilitate repetată care pot fi montate în diverse combinații, pentru a alcătui produse cu forme și dimensiuni variate. Păstrînd construcția de bază a mașinii și montînd, în funcție de scop, diferite subsansamble schimbabile, obținem multiple variante de echipamente. Prin aceasta în concepția actuală de aplicare a metodelor de unificare constructivă, agregare și modulară, procesele de tipizare pot fi comparate cu cele din natură, unde dintr-un număr limitat de 106 elemente chimice, natura formează o infinitate de creații originale (individuale) perfectate și repetate de multe ori în generațiile următoare, în forme superioare.

Condiții obiective pentru trecerea în prezent la această nouă calitate a tipizării și standardizării există, deoarece în decursul cincinalului precedente s-au acumulat suficiente elemente de bază care permit intrarea lor într-o fază nouă, superioară. Pe lîngă un potențial industrial puternic și o concepție clară pe linie de partid și de stat asupra scopului și obiectivelor tipizării și standardizării în etapa actuală de dezvoltare a economiei românești, dispunem de un numeros contingent de specialiști în diferite domenii și de o rețea de institute de cercetare și inginerie tehnologică de profil care de aproape trei decenii creează și dezvoltă serii unitare și familii tipizate de aparate și organe de mașini de uz general, echipamente pentru acționări hidraulice și pneumatice, elemente componente și instalații pentru prelucrarea la cald a metalului, autovehicule, tractoare, mașini de ridicat, mașini agricole și mașini-unelte, scheme de automatizare, măsurare și control, game tipizate de utilaje componente pentru instalații tehnologice chimice, metalurgice și de materiale de construcții, alte linii tehnologice cu utilizare multifuncțională etc. Pornindu-se de la forme incipiente de tipizare cuprinzînd organe de asamblare, scule simple și elemente dispartate de mașini, procesul de tipizare s-a extins asupra unor game și familii de echipamente tehnologice complexe necesare dotării celor mai diverse sectoare economice.

Experiența practică acumulată pînă acum în acest domeniu, ca și datele din literatura de specialitate ale altor țări, permit a desprinde unele concluzii cu valabilitate mai generală pentru creșterea nivelului calitativ și a eficienței tipizării și standardizării în economia noastră.

● Considerăm necesar ca activitatea de tipizare să îmbrace un caracter mai metodic, sistematizat și să aibă continuitate, întreruperea periodică a acțiunilor promovate și reluarea lor sub forma unor etape de concentrare maximă a forțelor de concepție putînd conduce nu numai la adoptarea în pripă de soluții insuficient fundamentate tehnic și economic, ci și la nefinalizarea unor idei deosebit de valoroase care apar în procesul de concepție. Urmărirea pe bază de plan a sarcinilor de tipizare și permanentizarea colectivelor de tipizare pe produse și grupe de produse, recent înființate sau reactivizate în întreprinderi și institute ar putea să constituie măsuri eficiente pentru realizarea dezideratului enunțat.

● Întrucît tipizarea se bazează pe principiul preluării și refolosirii unor soluții anterioare verificate de practică, iar actualele normative de tarifare a lucrărilor de proiectare și ingi-

nerie tehnologică nu stimulează promovarea acestor metode, surserăm revizuirea concepției care stă la baza documentelor de normare a proiectării, astfel ca cercetătorii și proiectanții să fie stimulați și pe această cale a aplica soluții de tipizare și unificare constructivă. Trebuie înțeles că în actualul stadiu de dezvoltare și diversificare a tehnicii, produsele noi concepute rațional reprezintă creații originale nu prin construcția pieselor, subsansambelor și altor elemente structurale, acestea existînd deja asimilate în fabricație în proporție de pînă la 80% și înglobate în structura altor produse, ci prin modul nou de sinteză, combinare și dotare a lor cu echipamente și capete de forță care le mărește eficiența în exploatare și le articulează cît mai fidel condițiilor de lucru.

● Atenția care se acordă în prezent tipizării utilajelor instalațiilor și construcțiilor trebuie extinsă în aceeași măsură și asupra tipizării proceselor tehnologice, care pînă acum sînt abordate în economia noastră destul de timid. Din această cauză, pentru aceleași produse, se practică în diferite întreprinderi tehnologii diferite, chiar și în cazul unor produse de serie mare (organe de asamblare, axe în trepte, inele, structuri de uz general etc.), rezultînd consumuri mari de materiale, energie, manoperă.

● Ținînd seama de specificul activității de tipizare și standardizare, unde în mod frecvent se impune armonizarea unor interese contrare — ale furnizorului de materiale, laminare, semifabricate cu cele ale fabricanților de utilaje și ale acestora din urmă cu ale beneficiarilor de mașini și instalații — obiectivizarea și optimizarea soluțiilor adoptate prin modelarea lor matematică va face parte integrantă din orice lucrare cu acest specific, executată în viitor; aceasta implică elaborarea aparatului matematic și tehnicii adecvate de calcul, precum și utilizarea mașinilor electronice pentru determinarea variantei optime. Apare desigur rațional ca astfel de probleme, care necesită cheltuieli oneroase, să nu fie soluționate individual de fiecare unitate economică sau institut în parte, ci centralizat pe economie și specific de lucrări, realizările unora devenind bunuri ale viitorului prin intermediul unei bănci centralizate de date și modele de calcul.

● Corelarea mai strînsă a lucrărilor de standardizare și tipizare, delimitarea mai precisă a sarcinilor care revin organelor ce se ocupă cu aceste activități, centralizarea numeroaselor norme interne și departamentale pentru diverse produse și subsansamble (despre a căror existență proiectanții află uneori cu totul accidental) și execuția centralizată a pieselor și subsansambelor de uz general vor elimina paralelismul existent în prezent în concepție și execuție și vor contribui la îmbunătățirea calității produselor și la reducerea costurilor de producție.

● Toate măsurile preconizate impun, după părerea noastră, înființarea în cadrul institutului român de standardizare a unui compartiment specializat de tipizare care să direcționeze sub aspect metodologic și științific această activitate, centralizînd și materializînd prin generalizare la scara întregii economii naționale, eforturile intelectuale ce se depun în acest domeniu.

● În același sens, de o deosebită oportunitate și actualitate ni se pare adoptarea într-un viitor apropiat a legii standardizării și tipizării din R.S.R., prin care să se reglementeze, în strînsă corelare cu legea calității produselor, sarcinile acestei activități, categoriile de documente tehnico-normative cu care urmează a se opera, criteriile pe baza cărora se stabilesc produsele pentru care se elaborează standarde de stat, norme tehnice de ramură și norme de întreprindere, obligativitatea respectării tipizării atribuțiile organelor care răspund de promovarea acestei activități, organizarea compartimentelor de standardizare-tipizare în cadrul unităților socialiste etc.

● În sfîrșit, printre măsurile de perfecționare și continuă extindere a activității de tipizare și standardizare în economia noastră considerăm că s-ar înscrie și familiarizarea viitorilor specialiști din producție — ingineri și tehnicieni — încă de pe băncile facultății și liceului (în special cu profil tehnic) cu cunoștințe privind teoria și practica tipizării și standardizării. Aceasta prezintă o importanță deosebită prin faptul că viitorii specialiști vor fi orientați încă dintr-o fază incipientă a formării lor să gîndească soluționarea tuturor problemelor legate de producția materială prin prisma raționalului tehnic și economic. Această tendință se face simțită în prezent în toate țările avansate din punct de vedere industrial, unde există manuale speciale de standardizare și s-au introdus cursuri și prelegeri cu o asemenea tematică.

dr. ing. Ion HERA-BUCUR

EXIGENȚE ÎN FOLOSIREA DEPLINĂ A FORȚEI DE MUNCĂ

DEZVOLTAREA economico-socială a tuturor județelor țării a produs însemnate modificări în structura populației și a forței de muncă pe zone și localități. Una din cele mai importante mutații a constituit-o deplasarea populației din mediul rural în cel urban, din agricultură în sfera neagrăcolă, proces care s-a accentuat după anul 1965 și, îndeosebi, în actualul deceniu. Aceste deplasări ridică probleme importante de natură economico-socială, impunând adoptarea unor măsuri care să permită folosirea deplină a forței de muncă, prin calificarea ei corespunzătoare. În acest proces un rol însemnat este chemată să-l joace **repartizarea rațională și echilibrată a forțelor de producție**, bazată pe studii tehnico-economice și demografice, pe elaborarea unor modele optime de dezvoltare economico-socială a județelor.

ANALIZÎND problemele respective în zona Galați, trebuie evidențiat înainte de toate faptul că în anii edificării socialismului aceasta a cunoscut o puternică dezvoltare social-economică. Este suficient de amintit faptul că producția industrială a județului la sfârșitul anului 1978 era de 59,4 ori mai mare decât în 1950, pe un locuitor revenind un volum de producție de 59,2 mii lei în 1977, ceea ce înseamnă cu 23,4 mii lei mai mult decât media pe țară.

O cerință esențială a realizării la timp și a funcționării în condiții stabilite a obiectivelor care se vor pune în funcțiune pînă la sfârșitul actualului cincinal și în cel viitor, constă în elaborarea de noi măsuri care să adîncească procesul de perfecționare a pregătirii forței de muncă și de utilizare rațională a acesteia. În acest sens, în Directivele Congresului al XII-lea privind dezvoltarea economico-socială a țării se prevede că „**corelat cu programele de dezvoltare economico-socială a județelor, vor interveni schimbări importante în utilizarea forței de muncă, asigurîndu-se în fiecare județ în 1985, un număr de cel puțin 400 de persoane ocupate la 1 000 de locuitori**”.

Studiile efectuate în legătură cu dezvoltarea industriei municipiului Galați evidențiază faptul că investițiile au fost orientate în măsură hotărîtoare spre siderurgie și construcții de mașini, aceste ramuri solicitînd prin excelență forță de muncă masculină. Pentru asigurarea cu forță de muncă a locurilor de muncă, procesul de mi-

grare a populației s-a intensificat puternic în ultimii 10—12 ani. În același timp, deplasarea populației masculine a atras după sine venirea la oraș a unui însemnat număr de femei (soții, fiice), care pot contribui în bună măsură la satisfacerea necesarului de forță de muncă în sectoarele neagrăcolă. Dealtfel, la nivelul municipiului, inclusiv al localităților rurale din zonele de influență, calculele estimative arată că pentru 1980 ponderea femeilor în totalul forței de muncă disponibile se ridică la peste 97%. În consecință, solicitările pentru diferite activități (care necesită forță de muncă masculină), îndeosebi din industria grea și construcții, vor putea fi satisfăcute numai pe calea atragerii de noi

Gruparea opțiunilor pentru o calificare în industrie, în funcție de pregătirea școlară

Studii	Vor să se calibreze în industrie	Nu vor să se calibreze în industrie
Școala generală neterminată	21	79
Școala generală terminată	66	34
Absolvenți a 10 clase	87	13
Absolvenți de liceu	60	40
Total	55,3	44,7

brațe de muncă din mediul rural, ceea ce va spori concomitent și volumul de forță de muncă feminină. Este de înțeles că nici acum și nici în perspectivă nu toată populația feminină stabilită în municipiu va solicita locuri de muncă, dar o bună parte a acesteia își manifestă intenția de a se încadra în producție.

O investigație — efectuată pe baza unui test aplicat unui eșantion format din 200 de persoane de toate vîrstele și cu studii diferențiate (28,6% din subiecți nu aveau școala generală terminată, 54,8% erau absolvenți ai școlii generale, 11,6% absolvenți a 10 clase și 5,6% cu studii liceale terminate) — arată că pentru obținerea unei calificări cu caracter industrial au optat 44,7%. Sub raportul vîrstei, 56,7% din populația anchetată pînă la 30 de ani și-a manifestat dorința de a se califica într-o muncă industrială.

Asupra alegerii domeniului de activitate și a profesiei acționează cu intensitate nivelul de pregătire școlară. În tabelul prezentat sînt grupate persoanele chestionate, folosind drept criteriu

de bază pregătirea școlară. De la început apare o frecvență mai ridicată a opțiunilor pentru o calificare industrială la persoanele cu studii mai mari. Este suficient să comparăm două elemente și anume: procentul opțiunilor subiecților cu școala generală neterminată (21%) cu cel al absolvenților a 10 clase (87%). Semnificativ este și faptul că marea majoritate a persoanelor care au optat pentru calificare doresc să lucreze în cele mai mari unități industriale din municipiu.

Asupra opțiunii pentru o calificare industrială mai acționează și starea civilă, precum și numărul copiilor din familie. Studiul nostru evidențiază faptul că 74,8% din persoanele necesătoare și 71,4% din cele căsătorite, fără copii, doresc să se calibreze.

PENTRU FOLOSIREA cît mai deplină și rațională a forței de muncă feminine, cît și pentru stabilizarea acesteia în localitățile rurale în limitele necesare, apreciem că un rol deosebit îl va avea realizarea orientărilor stabilite în Directivele Congresului al XII-lea cu privire la programul de investiții în perioada 1981—1985, în cadrul cărui se prevăd construirea în Galați și în unele comune (Liești, Ivesți, Pechea, Cudalbi, Nicorești, Corod și Cuca) a unor întreprinderi de confecții și tricotaje, precum și dirijarea unei părți însemnate de forță de muncă disponibilă spre calificare în domeniile deficitare, concomitent cu perfecționarea pregătirii acesteia, în funcție de cerințele actuale.

În aceeași ordine de idei, ar fi necesar, credem, să se studieze și posibilitatea dirijării și redistribuirii forței de muncă pe domenii de activitate, ținîndu-se seama, în primul rînd, de gradul de dificultate a muncii; în acest sens locurile de muncă care nu solicită eforturi fizice deosebite și care în prezent sînt ocupate de bărbați să fie eliberate (prin transfer de forță de muncă) și repartizate cu prioritate sau chiar în exclusivitate femeilor. Considerăm, în același timp, că ar fi binevenită și măsura potrivit căreia în întreprinderile unde se creează locuri de muncă de genul celor arătate, acestea să fie repartizate cu prioritate persoanelor ai căror soți își desfășoară activitatea în întreprinderile respective.

În contextul sarcinilor actuale și de perspectivă, ocuparea populației feminine apte de muncă, în funcție de aptitudini și posibilități, paralel cu pregătirea profesională și perfecționarea acesteia ar conduce, în mod firesc, la acoperirea unor necesități stringente ale economiei naționale și, în acest fel, la creșterea venitului național.

dr. Petre PANȚIRU
Universitatea din Galați

Reciclarea integrală a resurselor

(Urmare din pag. 12)

rie de țări, îndeosebi cei referitori la autonomia și dependența economiei naționale în raport cu importul de materii prime și de combustibili, constituind elemente informaționale utile. Trebuie precizat însă că utilizarea unor asemenea indicatori implică adaptarea corespunzătoare a sistemului informațional economico-social curent, precum și utilizarea unor metode adecvate de estimare a unor

cantități de resurse reciclabile sau nereciclabile, îndeosebi pentru cele provenite din sfera consumului. Introducerea în practica economică a acestui sistem de indicatori ar permite — în contextul unificării accepțiunilor atribuite diferitelor noțiuni cu care se operează în acest domeniu — o comensurare mai precisă a participării activității de reciclare a resurselor la satisfacerea unor cerințe sociale, dînd, totodată, posibilitatea fundamentării riguroase a deciziilor care vizează dez-

voltarea acestei activități.

ÎN ABORDAREA cadrului conceptual al reciclării resurselor s-a acordat prioritate prezentării esenței economice a acestei activități, precum și accepțiunilor de maximă generalitate atribuite noțiunilor care, după părerea noastră, trebuie să fie utilizate în acest domeniu de activitate. În fond, numai în raport cu asemenea accepțiuni poate fi înțeles conținutul unor noțiuni utilizate neadecvat (deșeurii, materiale secundare, reziduuri, resurse secundare) atît în literatura de specialitate, cît și în practica economică.

Agricultura — saltul la o nouă calitate prin organizare de tip industrial

ECONOMIA DE MUNCĂ SOCIALĂ ÎN ORGANIZAREA UNITARĂ A CHIMIZĂRII AGRICULTURII

PE BAZA Hotărârii Plenarei C.C. al P.C.R. din 1 februarie 1979, în cadrul complexului de măsuri privind organizarea, conducerea și planificarea unitară a agriculturii, s-a prevăzut și înființarea **centrelor de chimizare** la nivelul consiliilor unice agro-industriale, în subordinea stațiilor pentru mecanizare. Se creează astfel cadrul economico-organizatoric pentru conducerea unitară a chimizării, în scopul îmbunătățirii activității de fertilizare, amendare și de protecție a plantelor, al utilizării raționale a tuturor mijloacelor de chimizare.

Înființarea și funcționarea acestor centre ridică o serie de probleme cu privire la: statutul lor economic și juridic; funcțiile ce le revin; organizarea punctelor de chimizare și a formațiilor de lucru în interiorul zonei de activitate a centrului; profilul și compoziția formațiilor de lucru pentru activitatea de chimizare; tehnologiile privind procesele de fertilizare, amendare și protecția plantelor; amplasarea și dimensionarea depozitelor de produse chimice; organizarea economico-financiară a centrului de chimizare; relațiile centrului cu diferite instituții și întreprinderi. Din multitudinea acestor aspecte ne vom opri asupra problemei **amplasării și dimensionării depozitelor de produse chimice**, dat fiind faptul că în cadrul procesului de organizare a centrelor de chimizare, spațiile de depo-

zitate a îngrășămintelor chimice, a pesticidelor și erbicidelor solicită cele mai mari dimensiuni ale efortului de muncă socială (investiții, cheltuieli).

Amplasarea și dimensionarea depozitului centrului de chimizare impune în chip necesar să se determine, în prealabil, unele elemente conceptuale cu privire la organizarea procesului de chimizare, parametrii tehnico-economici care fundamentează raționalitatea locului de așezare, mărimea arealului deservit, capacitatea spațiilor de depozitare, dotarea cu utilaje specifice, organizarea producției și a muncii.

În prezent, din necesitatea economisirii volumului mare de investiții, se preconizează depozitarea substanțelor chimice destinate agriculturii în spațiile deja existente. Datorită condițiilor de depozitare nu se poate elimina în toate cazurile risipa și deteriorarea acestor produse. În acest sens, specialiștii apreciază că păstrarea substanțelor chimice pentru agricultură în depozite special amenajate ar conduce la reducerea pierderilor prin degradare și risipă, de la 8—10% în condițiile în care acestea ar fi depozitate în câmp sau în șoproane improvizate, la 1—2% — ceea ce, la cantitatea anuală de 4—5 milioane tone de îngrășăminte chimice substanț activă, cit se preconizează în perspectivă, reprezintă o economie de mari proporții. Din acest motiv, ca și din necesitatea gestionării științifice a produselor chi-

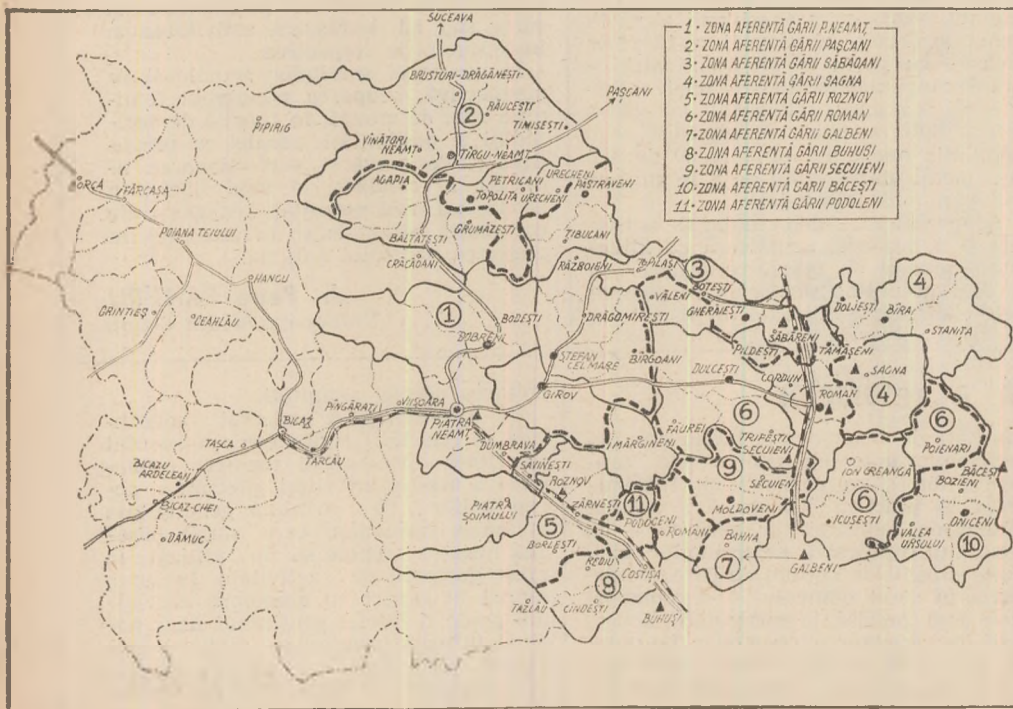
mice de către centrele de chimizare, a preparării amestecurilor și a soluțiilor, s-a început deja construirea unor depozite moderne, dotate cu întreg utilajul necesar. În aceste condiții, fundamentarea economică a amplasării și dimensionării depozitelor centrelor de chimizare se dovedește a fi de mare actualitate.

Pc această linie este necesar să se contureze parametrii tehnico-economici ai problemei, criteriile și indicatorii de apreciere a mărimii și densității optime pe teritoriu a rețelei de depozitare a centrelor de chimizare.

Fundamentarea amplasării și dimensionării depozitelor

DAT FIIND faptul că multe dintre consiliile agroindustriale s-au constituit în perimetre însumând suprafețe cu mult sub 20 mii ha — dimensiune care se consideră optimă sub aspectul funcționalității și economicității centrelor de chimizare — și ținându-se, de asemenea, cont de faptul că nu toate consiliile dispun de cale ferată (condiție prealabilă restrictivă pentru amplasarea depozitelor de produse chimice), devine în mod obiectiv necesar să se ia în considerație locul de amplasare, mărimea și densitatea depozitelor pe teritoriu, la nivelul de ansamblu al județului. Mai mult chiar, în condițiile în care căile de comunicație de pe teritoriul județelor vecine favorizează sub aspectul facilitării transporturilor, unele teritorii limitrofe din cadrul unui județ dat, se pune problema ca proiecția amplasării și dimensionării depozitelor de produse chimice să se facă luându-se în considerare și județele vecine. De exemplu, se constată că, în cursul anului trecut, unitățile agricole din județul Neamț s-au constituit în 11 zone de aprovizionare cu îngrășăminte chimice, zone aferente stațiilor de cale ferată, din care trei — Buhuși, Galbeni și Băcești — se situează pe teritoriul unor județe vecine (vezi harta). De menționat că, dintre cele 14 consilii agroindustriale, 7 nu dispun de cale ferată.

În această situație, trebuie clarificat dacă este oportună și economică amplasarea depozitelor la nivelul fiecărui consiliu agroindustrial, respectiv la fiecare centru de chimizare — sau numai pe teritoriul consiliilor care beneficiază de cale ferată, urmînd ca acestea să depoziteze și produsele chimice ale unor

consilii care nu dispun de asemenea căi de comunicație.

Considerăm restrictivă condiția amplasării depozitelor în funcție de rețeaua căilor ferate, dat fiind faptul că transportul, de mare volum, al produselor chimice și amendamentelor de la furnizor este cu mult mai economic pe calea ferată, decât transportul cu autocamioanele.

Criteria și indicatori de raționalitate economică

ÎN ACEST cadru de abordare a problemei este necesar să se dimensioneze unii parametri tehnico-economici principali, și anume:

a) **plafonarea de fertilizare**; s-a considerat, pentru perspectivă, un nivel de fertilizare cu îngrășăminte chimice de 300 kg substanță activă la hectarul agricol, ceea ce revine la aproximativ 1 tonă substanță brută/ha;

b) **mărimea depozitului**; se preconizează că depozitele pentru îngrășăminte să fie amplasate în gările cele mai apropiate, având o capacitate modulară de 500 t — urmînd a se constitui o familie de depozite tip cu variante de 500, 1 000, 1 500 t etc. în funcție de suprafața și structura de producție din zona de activitate a sectoarelor de chimizare;

c) **stocajul produselor chimice**; sub acest aspect, se apreciază drept capacitate optimă a depozitelor o proporție de 45—50% din rulajul total anual. În scopul fundamentării acestui coeficient s-au determinat exemplificativ intrările, ieșirile și stocurile de îngrășăminte chimice, pe luni, în anul 1978 la sectorul de chimizare al I.A.S. Lehliu. A rezultat că la un rulaj anual marcat de valorile reprezentînd 1 031 tone stoc la începutul anului, 4 656 tone intrări și 4 092 tone ieșiri, stocajul maxim a avut loc în luna septembrie (1 611 tone), ceea ce reprezintă circa 40% din totalul îngrășămintelor administrate anual. Rezultatele la care s-a ajuns confirmă veridicitatea coeficienților menționați, privind ponderea solicitărilor de depozitare a îngrășămintelor în perioadele de vîrf;

d) **cheltuielile de muncă socială**; economicitatea amplasării și a dimensiunii capacității de depozitare se poate exprima cu ajutorul indicatorilor: investiția specifică și cheltuielile de exploatare, din care, diferențiat, cheltuielile pentru transport.

La nivelul a două variante privind mărimea depozitelor, aceste cheltuieli comportă valorile din tabelul nr. 1.

Se constată că investiția specifică — calculată la un rulaj de 10 000 t (V-I),

respectiv 20 000 t (V-II) — este mai redusă în varianta centrului de chimizare mai mare. Aceasta, deoarece unele obiective de investiții conexe (alimentarea cu apă, cu curent electric și utilaje tehnologice încorporate) comportă aceleași cheltuieli, indiferent de mărimea depozitului, iar investițiile necesare construcției propriu-zise nu sînt direct proporționale cu mărimea depozitului, avîntajînd construcția de capacitate superioară.

Și cheltuielile de exploatare pe tona de produse chimice rulate sînt mai reduse la depozitul cu capacitate de 10 000 tone, întrucît cheltuielile pentru

unitățile agricole aprovizionîndu-se de aici:

V II-1: 7 depozite pe ansamblul județului, incluzînd cele 3 depozite menționate anterior, plus încă 4 la nivelul unor consilii, îngrășămintele chimice fiind transportate direct de la cele 7 depozite la unitățile agricole deservite;

V II-2: 7 depozite pe teritoriul consiliilor ce au în perimetrul lor și stații de cale ferată, plus 7 subdepozite la nivelul celorlalte consilii (total 14 depozite).

Eficiența comparativă a variantelor de amplasare a centrelor (depozitelor) de chimizare pe ansamblul județului analizat este prezentată în tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2

Variante de amplasare a centrelor (depozitelor) de chimizare studiate pentru cazul județului Neamț

	U/M	Variante			
		V I-1	V I-2	V II-1	V II-2
Investiții (total)	mil. lei	53,5	34,8	60,6	80,8
Distanța totală de transport	km	1 535	1 965	1 271	1 496
Cheltuieli totale cu transportul	mil. lei	4,03	4,84	3,47	3,95
Costul transportului unei tone	lei/t	22,27	26,75	19,20	21,84

amestecat, încărcat mașina de administrat și împrăștiat îngrășăminte sînt cvasiconstante în ambele soluții, în timp ce cheltuielile pe tonă pentru descărcat îngrășămintele din vagon, încărcat în depozit și sfărîmat îngrășăminte sînt mai mici la depozitul de dimensiune mai mare. Totodată, cheltuielile de transport pe tona rulate sînt aproape de două ori mai mari în cazul depozitului de 10 000 tone, date fiind distanțele pînă la cîmp, mai mari în acest caz.

Amplasarea depozitelor în cadrul fiecărui centru de chimizare presupune o rețea mai densă de depozite, cu spații mai reduse decît în varianta cu un număr restrîns de depozite, situate numai pe traseul căilor ferate. Comparativ, în prima variantă este mai mare investiția specifică, iar în cea de a doua, cheltuielile de transport. În această situație, zona de optimalitate a amplasării și mării depozitelor se situează în intervalul înscris între valorile celor doi parametri economici — investițiile și cheltuielile de transport și manipulare.

Elemente de calcul și variante de soluții în sprijinul eficienței economice

PRIN PRISMA criteriilor și a indicatorilor menționați, s-a analizat economicitatea amplasării și dimensionării depozitelor de produse chimice pentru cele 14 consilii unice agroindustriale din jud. Neamț, conturîndu-se următoarele soluții:

V I-1: 3 depozite de proporții mari la gările cu o poziție centrală față de teritoriul județului (Piatra Neamț, Tg. Neamț și Roman), de la fiecare urmînd să se aprovizioneze mai multe consilii, îngrășămintele chimice fiind transportate direct de la aceste depozite la beneficiarii (unitățile agricole);

V I-2: aceleași depozite mari în cele 3 centre, dar cu subdepozite la nivelul fiecărui consiliu unic agroindustrial,

Dacă sub aspectul investițiilor, soluția cea mai convenabilă s-ar dovedi cea dată de V I-1, respectiv amplasarea a 3 depozite zonale lângă gările orașelor cu poziție centrală față de teritoriile potențial deservite, prin prisma cheltuielilor cu transportul se evidențiază mai economică varianta V II-1, care presupune organizarea unei rețele relativ mai dense de depozite (7) amplasate atît la stațiile de cale ferată cu o așezare favorabilă sub aspectul distanței de beneficiar (3) cît și între respectivele gări (4). Confruntînd cele două criterii economice (investițiile și economia de cheltuieli de transport), rezultă că în soluția organizării a 7 depozite zonale în cuprinsul județului, unei diferențe în plus la investiții de 7,1 milioane lei îi corespunde o economie anuală a cheltuielilor cu transportul de 557 150 lei, ceea ce înseamnă, cumulat pe o perioadă de cca. 40 de ani, considerată durata normală de serviciu a unui depozit, 22,3 milioane lei. Variantele V I-2 și V II-2, presupunînd transferarea produselor chimice de la depozitele centrale la depozitele consiliilor, se dovedesc neeconomice atît sub aspectul investițiilor, cît și al cheltuielilor cu transportul. La aceasta se mai adaugă cheltuielile suplimentare cerute de o încărcare și o descărcare în plus a produselor chimice, în condițiile depozitelor intermediare. Așadar, amplasarea depozitelor în afara traseului de cale ferată, la sediul consiliilor agroindustriale, dublează cheltuielile de manipulare, încarcă simțitor cheltuielile de transport și favorizează risipa și degradarea produselor chimice.

În concluzie, considerăm că în general trebuie optat pentru organizarea depozitelor centrelor de chimizare conform variantei V II-1, cu o rețea relativ densă de depozite, prioritar amplasate în localități cu gări, soluție care conduce la o economisire de ansamblu a cheltuielilor de muncă socială, dar și a consumului de energie (carburanți) ce devine un criteriu hotărîtor atît în prezent, cît și în viitor.

dr. N BRAȘOVEANU

Tabelul nr. 1
Antecalculul cheltuielilor de investiții și de exploatare în două variante de mărime a depozitelor

	U/M	Capacitatea depozitului	
		5000 t*	10000 t**
Total investiții	mii lei	4 141	6 912
Investiție specifică	lei/t anual	44	34,6
Cheltuieli de exploatare	lei/t anual	138	129
din care:			
— cheltuieli cu transportul prod. chimice	lei/t	13,6	25,3

*) Rulaj de 10 000 tone anual
**) Rulaj de 20 000 tone anual

Simplificare

CONTABILITATEA analitică a valorilor materiale, cit și evidența gestionară necesită un important volum de muncă, adică lucrători care să le conducă corect și la termen. Ordinul M.F. nr. 595/1971 prevede la art. 68, 69, 70 modalitatea conducerii acestor evidențe în mod curent. Aceste metode au devenit greoaie și costisitoare, chiar și prin mecanizarea acestora (metoda „gestoc”).

Consider necesar o analiză a acestei situații și eliminarea dublei evidențe, în sensul simplificării evidenței gestionare și al reducerii evidenței contabile analitice numai la o evidență valorică. La primirea mărfurilor de la furnizori să se debiteze gestiunea cu totalul valorii facturii, iar la eliberare cu valoarea centralizată a documentelor (taxate), creditând cu totalul gestiunea respectivă. În aceste condiții contabilitatea analitică a valorilor materiale se reduce cu circa 90 la sută ca volum și fond de timp necesar evidenței și similar și costul evidenței. La aceasta se adaugă avantajul scurtării duratei la închiderea lunară.

Gheorghe LAZANU
Cluj-Napoca

Reglementare

PE marginea articolului „Urgentarea decontării onorariilor convenite experților contabili”, publicat în suplimentul revistei nr. 41, se impun câteva observații. Astfel, pare paradoxală practica organelor bancare de a nu executa o hotărâre judecătorească sau arbitrală, pe simplul considerent că titularul contului bancar respectiv nu are creat fondul de retribuție specială. O hotărâre judecătorească investită cu formula executorie are putere de lege, care trebuie executată indiferent de existența sau inexistența unui anume fond.

Rămâne fără explicație faptul că a normă de lucru (act administrativ - Normele nr. 2/1977 ale B.N.R.S.R.) poate împiedica sau amina executarea unei sentințe judecătorești definitive. Organul bancar nu-și poate asuma autoritatea de drept ca prin norme interne de lucru să decidă asupra suspendării executării, sau neexecutării unei sentințe judecătorești.

Ca atare, în interesul unui circuit normal și legal al operațiunilor de decontare prin bancă a hotărârilor judecătorești și arbitrale, precum și a altor diverse operațiuni, se impune revizuirea actualei reglementări bancare în speță, care creează greutatea sistemului de decontări.

Dan IOAN
expert contabil Satu Mare

Viză

INCEPIND cu anul 1969 s-a stabilit ca plata ajutoarelor materiale în baza certificatelor de concediu medical să se facă numai pe baza aprobării ordinului de plată de către conducerea administrativă și cu viza controlului financiar preventiv.

După opinia mea viza controlului financiar preventiv pe ordinul de plată nu-și mai are rostul după aplicarea Legii nr. 9/1974, deoarece aceasta se dă pe „Lista de plată a ajutoarelor materiale”, document ce este supus controlului financiar

preventiv obligatoriu. Procedind în acest fel vom reduce din volumul de muncă al personalului.

Mircea NICOLAE
Coop. „Meșteșugarul” Mediaș

ECOURI

Investiții

ÎN articolul „Concentrarea eforturilor pe obiectivele principale - o cerință a scurtării duratelor de execuție, a creșterii eficienței investițiilor”, (nr. 27) Combinatul siderurgic din Galați este vizat pentru imobilizarea cu anticipație a fondurilor de investiții, pentru creșterea costului investițiilor datorită cheltuielilor suplimentare ocazionate de depozitarea și conservarea instalațiilor tehnologice pe șantiere.

Așa cum se arată și în articol, în prezent avem în depozit un volum mare de utilaje. Cauzele care au condus la această situație își au originea în modul de pregătire și realizare a investițiilor. Este vorba de neasigurarea documentației de execuție pentru utilaje în corelare cu necesitățile pe șantier; emiterea de repartiții de către coordonatorii de balanțe (și acceptarea de beneficiar) care nu sînt corelate cu termenele de punere în funcțiune; restanțe foarte mari înregistrate în livrarea unor utilaje conducătoare, care țin în loc desfășurarea montajului; lipsa capacității constructorului în asigurarea fronturilor de montaj.

Pentru reducerea stocului de utilaje am luat măsuri de întocmire a unor programe lunare de montaj cu urmări zilnică. În paralel, toate intrările de utilaje sînt anunțate la constructori, iar cea mai mare parte se descarcă direct pe șantier.

I. VEȘTEMEANU
inginer șef investiții C. S. Galați

★

UTILAJELE tehnologice ce le mai avem în stoc sînt contractate și livrate de furnizorii externi corelat cu termenul de punere în funcțiune al obiectivelor, dar nemontate datorită nerespectării de către constructor a graficelor de lucrări și a restanțelor la livrarea utilajelor de completare. Avind în vedere situația reală existentă pe teren, organele de partid împreună cu conducerea combinatului și conducerea întreprinderii constructoare au refăcut graficele de lucrări, astfel încît să se scurteze la maximum durata de staționare a utilajelor în depozit. Împreună cu furnizorii de utilaje din țară s-au stabilit noi termene de livrare, iar pentru utilajele care urmează a fi livrate din import și nu au condiții de montaj au fost făcute intervenții la forurile competente pentru decalarea livrării.

Condiționat de respectarea noilor termene pentru lucrările de construcții-montaj, de livrare a utilajelor din țară și de decalare a unor utilaje de import care nu au create condiții de montaj, putem aprecia ca pînă la sfîrșitul anului vom ajunge la un stoc normal cu o valoare de sub 50 milioane lei.

Dan CONSTANTIN
director, Combinatul de oțeluri speciale
— Tîrgoviște

Piese de schimb

ÎN legătură cu articolul intitulat „Soluții pentru îmbunătățirea aprovizionării cu piese de schimb” publicat în nr. 22 menționăm că Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, în calitate de coordonator de balanță pe economie, și-a dezvoltat continuu fabricația de piese de schimb auto, preluînd an de an noi repere, în special din cele de la autovehiculele ROMAN-Diesel neasurate de principii producători din subordinea M.I.C.M.

După părerea noastră, în prezent, piesele de schimb auto sînt asigurate în bună măsură din punct de vedere valoric, însă se mențin deficitare an de an unele repere din producția unităților subordonate M.I.C.M. și M.I.C.h., cum sînt: arbori cotiți, arbori cu came, blocuri motor, bușii cilindru, culii de viteze, punți motoare, segmenti, unele repere de la echipamentul de injecție, de la instalația electrică, etc. Aceste repere se execută pe linii tehnologice specializate și nu pot fi preluate de alți producători.

Pentru folosirea economicoasă a pieselor de schimb auto și în vederea realizării unui fond de rulaj corespunzător al acestora, este necesar ca bazele județene de aprovizionare să sprijine unitățile economice în sensul stimulării activității de recondiționare prin colectarea pieselor de schimb auto uzate în vederea reparării acestora. Împărtășim propunerile privind îmbunătățirea recepției calitative a pieselor de schimb în baze și la producători, precum și practicarea unor preturi unitare.

D. SIMIONESCU
director general adjunct în Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor

Prețuri

PRIVITOR la materialele publicate în „R.E.” la rubrica „Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență” pe tema prețului ca instrument de stimulare a tehnicii noi arătam că opiniile privind oșibilitatea perfecționării unor aspecte ale metodologiei de formare a prețurilor, în vederea stimulării tehnicii noi, au un caracter general și de primă abordare din partea autorilor, întemeindu-se numai pe constatări la nivelul citorva întreprinderi. Menționăm că sporirea aportului prețurilor la accelerarea introducerii progresului tehnic în economie constituie o problemă extrem de complexă, care se află în atenția conducerii C.S.P.

Reglementările actuale din domeniul prețurilor asigură posibilitatea stimulării economice a produselor noi de înaltă eficiență. Ținînd însă seama de ritmul ridicat al diversificării și modernizării produselor, este necesar să se stabilească criterii mai precise privind eficiența produselor noi și modernizate. În ce privește formarea prețurilor la produsele de tehnică nouă, esențial pentru perfecționarea metodologiei actuale este precizarea pentru fiecare grupă de produse a parametrilor tehnico-funcționali care determină în mod hotărîtor eficiența lor economică, precum și elaborarea unor metode pentru cuantificarea parametrilor și reflectarea acestora în prețuri.

Considerăm că ar fi extrem de utilă organizarea de către revistă a unui amplu schimb de opinii în această problemă.

Comitetul de Stat
pentru Prețuri

CREȘTEREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII — ORIENTARE PRINCIPALĂ A UNEI CALITĂȚI NOI, SUPERIOARE (II)

LA CREȘTEREA accentuată a productivității muncii în perioada 1981—1985 vor contribui promovarea și introducerea pe scară largă a progresului tehnic, a mecanizării, automatizării și cibernetizării producției, îmbunătățirea în continuare a organizării producției și a muncii, ridicarea calificării și perfecționarea pregătirii cadrelor.

Factorii principali de creștere a productivității muncii	Ponderea în creșterea totală (%)	
	În industrie	În construcții-montaj
Introducerea progresului tehnic	51	56
Calificarea și perfecționarea pregătirii cadrelor	10	8
Organizarea superioară a producției și a muncii	38	33

În ansamblul metodelor de conducere a proceselor economice, un rol de seamă revine **programelor speciale de creștere a productivității muncii**, instrument eficient de punere în valoare a tuturor măsurilor inițiate de partid, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru asigurarea dezvoltării economico-sociale a țării noastre în ritmurile și proporțiile stabilite de Congresul al XII-lea. La nivelul ministerelor, centralelor industriale și al întreprinderilor, programele de creștere a productivității muncii cuprind măsuri concrete și stabilesc responsabilități precise de valorificare a rezervelor interne, orientând în permanență eforturile colectivelor de oameni ai muncii spre cele mai raționale și eficiente acțiuni pentru realizarea obiectivelor planificate.

Direcții ale progresului tehnic

ASTFEL, prevederile pentru cincinalul viitor din Programul-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic, aprobat de Congresul al XII-lea al P.C.R., asigură premisele creșterii susținute a productivității muncii, prin măsurile pe linia **introducerii de tehnologii noi, creșterii gradului de mecanizare și automatizare a proceselor de producție.**

Promovarea progresului tehnic în industrie în viitorul cincinal se va reflecta sintetic în **creșterea susținută a gradului de dotare tehnică a muncii**, exprimat prin valoarea fondurilor fixe productive ce revin pe o persoană. **Vor fi intensificate măsurile de elaborare a noi tehnologii și de perfecționare a celor existente.** Astfel, în industrie vor fi introduse peste 1 200 de tehnologii noi și modernizate, în cea mai mare parte de concepție românească.

ÎN INDUSTRIE, aplicarea intensă a cuceririlor progresului tehnic va trebui să asigure modernizarea continuă a proceselor de producție, accelerarea procesului de înnoire a producției, generalizarea mecanizării complexe și automatizării, a standardizării și tipizării produselor și tehnologiilor de fabricație, în scopul reducerii mai accentuate a consumurilor de muncă vie și materializată la nivelul fiecărui produs în parte.

Iată câteva din căile și direcțiile concrete în care va fi orientat programul tehnic :

- **industria extractivă** : se vor elabora tehnologii și metode moderne pentru exploatarea intensivă a tuturor rezervelor de substanțe minerale utile ; vor fi dezvoltate și modernizate procesele de tăiere și încărcare mecanizată a cărbunelui în abataje frontale, cu mijloace mecanice de performanță. Totodată, se vor raționaliza și automatiza circuitele de transport în subteran ;

- **industria metalurgică** : modernizarea tehnologiilor va avea în vedere obținerea unor sortimente superioare de oțeluri, metale neferoase și aliaje speciale, materiale semiconductoare etc., corespunzător necesităților de creștere a calității producției și

a productivității muncii din alte ramuri ale industriei — îndeosebi industria aeronautică, energetică nucleară, electrotehnica și electronica. De asemenea, vor fi introduse noi tehnologii în coșerii, furnale, în fabricația profilelor și produselor plate, a fevilor de precizie și a materialului tubular pentru foraj adânc. Se vor lua măsuri de perfecționare a agregatelor siderurgice și de mărire a randamentelor acestora ;

- **industria construcțiilor de mașini** : se va acorda prioritate asimilării unor sisteme de utilaje și tehnologii complexe, aplicării pe scară largă a mașinilor, utilajelor și proceselor standardizate, tipizate și unificate. **Industria electronică, electrotehnică și mecanică fină** se vor concentra asupra realizării de componente și produse cu performanțe ridicate, care să asigure în toate ramurile economiei naționale extinderea mecanizării, automatizării complexe și cibernetizării ;

- **industria chimică** : un accent deosebit se va pune pe valorificarea superioară a bazei de materii prime — țiței, gaz metan, sare și altele, pe realizarea de noi materiale și înlocuitori, precum și pe elaborarea de tehnologii cu consumuri minime de materii prime și energie, de înaltă productivitate și eficiență. Se vor moderniza tehnologiile existente și se vor introduce tehnologii noi la prelucrarea cauciucului și materialelor plastice, în producția de medicamente, coloranți, îngrășăminte chimice ; va fi extinsă conducerea proceselor tehnologice cu ajutorul calculatoarelor de proces ;

- **industria materialelor de construcții** : se va acționa pentru perfecționarea tehnologiilor de ardere în cuptoare (în vederea reducerii consumurilor de combustibil) și a operațiilor de transport al materiilor prime și produselor finite, precum și pentru diversificarea producției și realizarea de produse de eficiență superioară, cu un grad înalt de finisare și echipare din fabrică. Se vor introduce instalații și utilaje cu performanțe ridicate, care să asigure mecanizarea și automatizarea proceselor de producție, în special în industria prefabricatelor pentru construcții și a ceramicii.

ÎN CONSTRUCȚII-MONTAJ se vor urmări, încă din faza de proiectare, extinderea gradului de prefabricare a elementelor de construcții și instalații, tipizarea construcțiilor, reducerea numărului tipurilor de elemente prefabricate de construcții și instalații pe obiect, introducerea de materiale și elemente de construcții noi, care să conducă la eliminarea proceselor umede și a lucrărilor mari consumatoare de manoperă de pe șantiere. Se va generaliza mecanizarea complexă a lucrărilor de pământ și betoane, prin introducerea unor utilaje de înaltă productivitate. Va fi dezvoltată activitatea de confecționare a cofrajelor moderne în ateliere centralizate.

Calitatea profesională a cadrelor

O INFLUENȚĂ hotărâtoare asupra creșterii productivității muncii, a utilizării depline și eficiente a mijloacelor moderne, de mare tehnicitate și complexitate cu care este dotată economia națională au **asigurarea cadrelor calificate, pregătirea și înprospătarea permanentă a cunoștințelor profesionale tehnice ale tuturor oamenilor muncii.**

În perioada 1981—1985 se va asigura formarea profesională a unui număr de 1 750 mii de muncitori calificați și 300 mii de tehnicieni, maiștri, ingineri și alte cadre de specialitate, precum și a circa 700 mii de persoane pentru extinderea activităților industriale, de construcții și prestări de servicii la sate.

O prioritate în domeniul calificării profesionale o va constitui asigurarea necesarului de personal pentru ramurile de bază — industria extractivă, metalurgia, construcțiile de mașini, chimia, activitatea de construcții-montaj, transporturile, agricultura, punându-se accentul pe creșterea nivelului calitativ al pregătirii forței de muncă. Astfel, pentru industrie vor fi calificate circa 1 100 mii persoane, pentru construcții-montaj peste 370 mii, pentru transporturi peste 130 mii, pentru agricultura de stat aproape 110 mii.

În cadrul acțiunii de perfecționare continuă a cunoștințelor profesionale ale oamenilor muncii se va asigura reciclarea tu-

turor cadrelor din economie, știință, cultură, din întreaga activitate socială, la toate nivelurile. Anual vor fi cuprinși în forme de reciclare peste 2 milioane de persoane, astfel încât și în cincinalul viitor fiecare om al muncii să participe cel puțin odată la o formă de perfecționare. Se va urmări însușirea cunoștințelor necesare pentru utilizarea tehnicilor moderne, perfecționarea organizării producției și a muncii, folosirea rațională a forței de muncă și creșterea productivității muncii.

Organizarea — la noi cote de eficiență

O CALE IMPORTANTĂ de valorificare cu randament superior a potențialului nostru economic și de creștere în ritm rapid a productivității muncii o constituie perfecționarea continuă a organizării producției și a muncii.

Aceasta trebuie să fie concepută ca o **activitate permanentă, ca un proces continuu**, determinat de schimbările care au loc în calitatea și structura mijloacelor de producție, în calificarea și perfecționarea forței de muncă, ca urmare a revoluției tehnico-științifice contemporane.

O direcție principală de desfășurare a acțiunilor de perfecționare a organizării producției și a muncii o va constitui **folosirea eficientă, de către toate unitățile socialiste, a capacităților de producție** prin optimizarea fluxurilor de materiale, amplasarea judicioasă a secțiilor, atelierelor, utilajelor, locurilor de muncă, spațiilor de depozitare, în funcție de tipul și caracterul producției, astfel încât să se obțină niveluri maxime de producție și productivitate a muncii. Este necesar să se asigure utilizarea intensivă a tuturor mașinilor, utilajelor și instalațiilor existente, prin funcționarea continuă a acestora, la nivelul parametrilor tehnico-economici proiectați și al coeficienților de folosire prevăzuți în planul de stat. O sarcină deosebit de importantă a industriei în cincinalul viitor o constituie **extinderea lucrului la mai multe mașini**, astfel ca numărul mașinilor servite de către un muncitor să atingă nivelul realizat în țările dezvoltate economic, în condiții tehnice și organizatorice similare. Până la sfârșitul anului 1985 se va asigura generalizarea, în unitățile industriale, a lucrului la mai multe mașini.

Apare necesitatea ca încă din fazele de proiectare a obiectivelor de investiții să se introducă metode și tehnici moderne de organizare a producției și a muncii, norme sau normative de muncă pentru toate produsele, lucrările și serviciile, în vederea obținerii unor niveluri înalte ale productivității muncii. Studiile și soluțiile privind **organizarea producției și a muncii pentru noile obiective de investiții**, pentru dezvoltări și modernizări ale unităților existente vor trebui să fie parte integrantă din proiectele de investiții.

Organizarea activității de **revizii și reparații curente și capitale ale mașinilor, utilajelor și instalațiilor** trebuie făcută pe bază de programe judicioase elaborate, asigurându-se piesele de schimb necesare, inclusiv prin recuperarea și recondiționarea acestora, în așa fel ca timpul de imobilizare pentru reparații să fie cât mai scurt, iar lucrările să fie executate la un înalt nivel calitativ, care să garanteze creșterea timpului productiv prin funcționarea corespunzătoare, la parametrii prevăzuți a mașinilor, între două reparații planificate. Odată cu efectuarea acestor lucrări se va acționa sistematic pentru modernizarea mașinilor și utilajelor, în sensul creșterii parametrilor tehnici, reducerii consumurilor de energie electrică și combustibil. Acțiunile pentru folosirea corespunzătoare și dezvoltarea sectoarelor

de întreținere existente în unitățile economice vor fi însoțite de măsuri pentru extinderea și diversificarea rețelei de întreprinderi specializate în repararea diverselor categorii de utilaje. Reparațiile de mașini-unelte și utilaje de uz general vor fi efectuate centralizat, pe zone geografice, ministere, centrale industriale sau grupe de întreprinderi.

Se impune intensificarea **acțiunii de raționalizare a activității de transport intern, manipulare, ambalare, depozitare, încărcare-descărcare și expediere a materiilor prime, materialelor și produselor**, prin folosirea celor mai moderne și operative metode, care să asigure utilizarea optimă a spațiilor de circulație și depozitare, extinderea pachetizării, paletizării, containerizării și transcontainerizării. Măsurile de modernizare a depozitelor vor urmări amplasarea judicioasă a acestora față de fluxul de fabricație, concentrarea lor, creșterea capacității prin depozitarea pe verticală și mecanizarea deservirii.

Se vor stabili proporții optime între principalele categorii de personal muncitor, asigurându-se pe această cale **creșterea ponderii muncitorilor — și îndeosebi a muncitorilor direct productivi — în totalul personalului muncitor**, ținând seama de mutațiile calitative ce au loc în structura forței de muncă, ca urmare a introducerii progresului tehnic, a creșterii gradului de mecanizare și automatizare — și care modifică esențial conținutul muncii și modul de participare a personalului muncitor la transformarea obiectelor muncii în bunuri materiale, la funcționarea mașinilor și instalațiilor complexe, cu un grad înalt de tehnicitate, aflate în dotarea întreprinderilor. Sporul anual al forței de muncă urmează să fie folosit, în cea mai mare parte, în activități direct productive. În același timp, personalul de deservire va fi dimensionat la strictul necesar, în raport cu nivelul de mecanizare și automatizare a proceselor de muncă, de organizare superioară a muncii.

La gruparea personalului tehnic și de altă specialitate trebuie să se aibă în vedere modul în care acesta participă, direct sau indirect, la crearea de bunuri materiale și spirituale, de venit național, la creșterea avuției naționale.

Sistemul informațional economico-social va fi perfecționat, pentru a deveni un instrument eficient de conducere la toate nivelurile. Se va accelera procesul de dotare cu tehnica de calcul a unităților din ramurile de bază ale economiei, de realizare a sistemelor informatice pentru gestiune, precum și pentru conducerea proceselor tehnologice și a producției.

O atenție deosebită va fi acordată problemelor legate de **îmbunătățirea condițiilor de lucru**, de promovarea largă a măsurilor de **protecție și securitate a muncii**. La nivelul locurilor de muncă se vor urmări eliminarea surselor de noxe, înlăturarea zgomotului și a celorlalți factori poluanți ai mediului, asigurarea unor condiții normale de muncă în toate secțiile și atelierelor de producție.

Gradul înalt de dotare tehnică a întreprinderilor, dimensiunile și complexitatea proceselor de producție impun **elaborarea, la nivelul fiecărei ramuri, centrate, unități a unei strategii și tactici care să asigure un nivel superior al productivității muncii**. Este de datoria organelor de conducere colectivă ca, în cadrul pregătirii planului pe 1980 și a cincinalului viitor — în spiritul sarcinilor rezultate din documentele Congresului al XII-lea al P.C.R., îndeosebi din Raportul prezentat de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — să completeze propriile programe de creștere a productivității muncii și să organizeze îndeplinirea lor riguroasă, cu spirit de răspundere, astfel încât economia noastră să atingă ritmurile de dezvoltare și nivelul de eficiență stabilite de Congres.

dr. Petre FRUJINĂ

PLANUL PE 1980

(Urmare din pag. 3)

unor condiții cât mai bune de locuit. Principalii indicatori care caracterizează creșterea nivelului de trai se prezintă în tabelul nr. 2 (vezi pag. 3). La aceste cifre trebuie adăugat faptul că în anul 1980, prin fondul de retribuire a personalului muncitor de 219,9 mld. lei se asigură sumele necesare pentru încheierea acțiunii de majorare a retribuițiilor tarifare din a doua etapă din actualul cincinal. O puternică dezvoltare va cunoaște baza materială a învățămîntului, ocrotirii sănătății, culturii fizice și sportului. Vor fi date în folosință 20 700 locuri în grădinițe, 3 300 săli de clasă, aproape 30 500 locuri în internate, 87 de dispensare, 31 dispensare po-

liclinici și 14 835 paturi de spital. În anul 1980 se vor da în folosință aproape 245 mii apartamente și peste 5 mii garsoniere, îmbunătățindu-se în continuare condițiile de viață ale populației.

PLANUL PE ANUL 1980 demonstrează încă o dată că politica partidului și statului nostru este ferm orientată spre dezvoltarea accelerată și modernizarea continuă a economiei și ridicarea, pe această bază, a bunăstării întregului popor. Înfăptuirea prevederilor acestui plan de încheiere a cincinalului în curs și de legătură cu cincinalul următor, ca și ale întregului cincinal constituie o bază puternică pentru continuarea dezvoltării economico-sociale în ritm susținut, o importantă etapă în transpunerea în viață a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

ESENȚA ȘI OBIECTIVELE CREȘTERII ECONOMICE ÎN SOCIALISM

ATENȚIA CRESCÎNDĂ pe care gândirea și cercetarea economică contemporană o acordă procesului de creștere economică decurge din puternice rațiuni de ordin practic, iar în mod deosebit, în ceea ce ne privește din înseși multiplele sarcini cuprinse în documentele celui de al XII-lea Congres al partidului. Astfel, problemele complexe ce trebuie soluționate în procesul conducerii planificate de către statul socialist a dezvoltării economico-sociale, în prezent și în perspectivă, reclamă cu acuitate existența unui sistem de criterii, de instrumente și metode apte să permită efectuarea de analize macroeconomice aprofundate și, pe această bază, fundamentarea științifică a unor strategii de creștere economică pe termen lung, care să armonizeze necesitățile și resursele societății într-un sistem optim de decizii.

Caracterul restrictiv — mai mult sau mai puțin pronunțat — al unor resurse, amplificarea și diversificarea fără precedent a nevoii sociale, complexitatea problemelor pe care le ridică realizarea unor structuri economice echilibrate, optime, în profil de ramură și teritorial, asigurarea participării intense și eficiente a fiecărei țări la diviziunea internațională a muncii, implicațiile negative ale crizei energetice și ale altor fenomene ce au loc la nivelul monoeconomic reprezintă numai câteva din aspectele actuale ale dezvoltării în legătură cu care știința economică trebuie să ofere nu numai explicații, ci și soluții și direcții concrete de acțiune. Ca un reflex al adaptării științei economice a socialismului la cerințele practice privind dirijarea procesului reproducției largite, capătă o pondere tot mai însemnată problematica creșterii economice.

Prin aprofundarea acestei problematice se urmărește așezarea pe o bază științifică nouă și mai solidă a activității de planificare și prognozare a dezvoltării economico-sociale, orientarea către o planificare optimă, care să aibă capacitatea de a proiecta în viitor, pe baza studiului analitic al seriilor de date statistice, ritmurile, structurile și proporțiile optime ale creșterii economice. Însuși conceptul de optim macroeconomic și elaborarea criteriilor de optimizare a procesului de creștere se situează în centrul preocupărilor la care ne referim.

Prin natura misiunii pe care și-o asumă, legată în ultimă instanță de fundamentarea științifică, economico-matematică a modelului de previziune macroeconomică și de definirea, pe baza unui sistem de criterii, a variantei optime de dezvoltare, teoria creșterii economice are un caracter prin excelență **operațional și aplicativ**. Afirmându-se ca un sistem de fundamentare a deciziilor macroeconomice pe termen lung, ea este în măsură să ofere instrumentele necesare elaborării unei politici economice și sociale realmente științifice.

Studierea mecanismului reproducției socialiste largite, din unghiuri noi și cu instrumente analitice perfecționate face ca adevărurile obținute cu privire la procesul de creștere economică — înțeles ca „ax centrală” și componentă esențială a reproducției socialiste — să se sistematizeze într-un mod adecvat cerințelor practicii. Rezultă, deci, că studiul creșterii economice, avînd o tematică de cercetare proprie, nu se identifică cu teoria reproducției largite, din care a luat naștere.

Considerăm că, operînd cu categoriile macroeconomice și cu mărimile agregate pe care le cuantifică, studiul creșterii economice cuprinde în spațiul său problematic următoarele elemente mai importante de ordin conceptual :

a) definirea esenței creșterii economice în socialism și precizarea locului său în sistemul categorial al economiei politice ;

b) stabilirea și cuantificarea principalilor parametri ce caracterizează orice traiectorie de creștere economică în spațiul economiei naționale ; asemenea parametri pot fi : ritmul mediu anual de creștere a venitului național pe total și pe locuitor, rata fondului de acumulare și eficiența folosirii acestuia, mărimile relative ce descriu structura economiei naționale și proporțiile din cadrul acesteia, etc. ;

c) identificarea și delimitarea factorilor materiali și umani ce acționează în procesul creșterii economice și determinarea influenței lor conjugate : în acest sens, se impune ierarhizarea factorilor pe trepte de influență și analiza interdependențelor dintre factori de pe trepte diferite prin prisma efectului de antrenare multiplu (efect propagat) ;

d) analiza și cuantificarea corelației dintre evoluția volumului și structurii nevoii sociale, a volumului și structurii re-

surselor de muncă socială, pe de o parte, și mecanismul economic, pe de altă parte ; această problemă se referă, de fapt, la optimizarea proporțiilor economice și ea face parte integrantă din teoria creșterii ;

e) formalizarea economico-matematică a evoluției trecute, prezente și viitoare, a interdependențelor dintre factorii creșterii economice și dintre parametrii macroeconomici ce definesc procesul de creștere și, pe această bază, elaborarea unor schițe (variante) ale modelului previzional al dezvoltării ; elaborarea de mai multe asemenea variante decurge în mod obiectiv din faptul că, sub acțiunea factorilor de creștere economică, în timp, parametri menționați variază între o limită maximă și una minimă ;

f) alegerea, folosind un sistem de criterii economico-sociale, a variantei optime de dezvoltare ; legat de aceasta, teoria creșterii economice trebuie nu numai să formuleze criterii coerente de optimizare a dezvoltării, ci să precizeze și modul de asamblare și corelare a acestora, în așa fel încît ele să exprime cerințele legilor economice, corespunzînd, totodată, condițiilor concret-istorice din fiecare etapă.

În mod deosebit, prin elaborarea modelului de creștere economică asociat fiecărui orizont de previziune se dau, în mod implicit, răspunsuri la întrebări de însemnătate cardinală pentru fundamentarea politicii economice. Iată câteva dintre acestea :

— care sînt ramurile de vîrf ale producției materiale ce trebuie dezvoltate prioritar în fiecare etapă a construcției socialiste ?

— cum trebuie alocate și utilizate resursele natural-materiale și umane pentru a întrefine, pe o perioadă îndelungată de timp, un proces de creștere economică într-un ritm considerat optim ?

— care este mărimea optimă a devansării dinamicii producției sectorului II de către dinamica producției sectorului I ?

— care este nivelul optim al ratei acumulării, al ritmului de creștere a venitului național sau al altor parametri macroeconomici, avînd în vedere variația acestora între limitele lor maxime și minime și influența conjugată a factorilor de creștere economică ?

Sub aspectul sistemului său metodologic, studiul creșterii economice în socialism îi este proprie tendința spre **interdisciplinaritate**, spre **integrarea** unor metode, modele și tehnici de analiză și previziune elaborate în cadrul altor științe economice. Incorporarea de asemenea instrumente de diagnoză și previziune macroeconomică, determinată de cerința efectuării unei analize calitativ-cantitative profunde asupra procesului de creștere economică, marchează atingerea de către economia politică a stadiului în care formularea legităților sale se realizează sub forma expresiilor matematice, funcționale. Din acest motiv, putem afirma că studiul creșterii economice se situează în zona contactului economiei politice cu discipline de graniță și speciale, componente ale sistemului științelor economice. Vom menționa, în acest context, că **cibernetica economică**, îi oferă instrumentul său cel mai eficace — metoda modelării, precum și tehnici perfecționate de optimizare a proceselor macroeconomice. De asemenea, trebuie menționate **statistica**, în cadrul căreia, se fundamentează conținutul și metodologia de **calcul** ale indicatorilor sintetici și din care provin metodele de analiză dinamică și factorială, precum și **știința prognozei și planificării**, care oferă o gamă largă de metode și tehnici previzionale, necesare proiectării traiectoriilor de creștere în spațiul economiei naționale într-un anumit orizont de timp.

PRINCIPALELE PREOCUPĂRI în cadrul studierii creșterii economice în socialism sînt, în prezent, orientate în direcția definirii riguroase a **esenței** creșterii economice, a **obiectivelor factorilor și tipurilor** creșterii economice în socialism, precum și a construirii unui **sistem de indicatori și modele economico-matematice**, menite să asigure cuantificarea acestui proces.

lector univ. Constantin POPESCU

A.S.E.

Horațiu DRAGOMIRESCU

Institutul central pentru conducere și informatică

(Continuare în pag. 24)

În contactul cu literatura din domeniul științelor sociale — ce apare în Occident — ne-am obișnuit să constatăm că o tot mai mare parte a acesteia are ca tematică analiza fenomenelor și proceselor legate de adâncirea manifestărilor de criză social-economică, de ascuțirea contracțiilor din societatea capitalistă contemporană. Se procedează de obicei la inventarierea — după metode și în funcție de criterii raționale — a laturilor negative și concomitent se fac propuneri de posibile remedieri. Cel mai adesea aceste remedieri sînt concepute numai în cadrul sistemului social-economic existent. Uneori însă și în afara acestuia, respectiv — în acest caz — se argumentează necesitatea de schimbări sociale, politice și economice radicale, mergînd pînă la înlocuirea sistemului social capitalist sau neocapitalist. În mod firesc un loc central în această literatură ocupă lucrările din științele sociale, predominînd cele din economia politică, politologie și sociologie.

Dacă analizăm opiniile prof. N. Georgescu-Roegen, privind legea entropiei și procesul creșterii economice prezente în deosebi așa cum sînt ele formulate în lucrarea „Legea entropiei și procesul economic” și dacă avem în vedere funcția socială pe care trebuie să o îndeplinească orice elaborat științific, putem conchizi că autorul a reușit în eforturile sale de om de știință, să lărgească cunoașterea unor legi și legități din natură și societatea omenească. Totodată el reușește să contureze unele trăsături ale comportamentului uman și să formuleze concomitent concluzii.

Privit în interiorul conținutului său, sistemul de judecăți al autorului, așa cum se prezintă ei în lucrarea citată, poate fi caracterizat drept **bogat, cuprinzător și original**. Conținutul este bogat și cuprinzător atît prin obiect — sînt implicate disciplinele științifice privind natura, societatea și omul: fizica, matematica, biologia, antropologia, filozofia, sociologia, economia politică, psihologia etc., cit și prin metodă. În sistem se definesc cu claritate conceptele folosite, și se apreciază rezultatele experimentelor; se operează cu instrumentarul matematic, cu logica matematică și logica formală, se au în vedere faptele, fenomenele și procesele din natură și societate, urmă-

ENTROPIA ȘI CREȘTEREA ECONOMICĂ (I)

rindu-se un contact permanent cu realitățile vieții.

În ceea ce privește originalitatea sistemului de judecăți menționat, aceasta ni se evidențiază de asemenea prin obiect și metodă, dar — mai ales — prin ideea centrală a acestei cercetări științifice, prin firul său roșu: implicarea Legii Entropiei în desfășurarea procesului economic. În concepția lui Georgescu-Roegen, Legea Entropiei este o lege a vieții și a naturii și prin aceasta în mod necesar și a procesului economic. Această lege — în viziunea autorului despre mișcarea universului și evoluția vieții — ocupă primul loc, îndeplinește rolul central.

Să urmărim mai larg concepția lui Georgescu-Roegen asupra legii entropiei, asupra conținutului și delimitării acțiunilor acestei legi. Termenul — ne indică reputatul economist — are multe sensuri¹⁾, dar noi vom reda explicațiile și accepțiunea pe care acesta o dă Legii Entropiei, proceselor entropice, nu în general, ci în particular, ținînd seama de implicațiile sale asupra obiectului științei și activității economice. Georgescu-Roegen recurge la exemplul unei locomotive cu aburi încălzită cu cărbune. Prin arderea cărbunelui se produce căldura care încălzește cazanul și prin evacuarea aburului aceasta se pierde în atmosferă. Se obțin două rezultate: deplasarea trenului — un lucru mecanic — și transformarea cărbunilor în cenușă. Dar cantitatea totală de materie și energie nu s-a modificat. În aceste condiții, spune el, „modificarea suferită de materie și de energie trebuie să fie o schimbare calitativă”. Energia chimică — sub formă de cărbune — este o energie liberă care ne stă la dispoziție pentru a efectua cu ajutorul ei lucrul mecanic. Cînd ardem cărbunele și deci o folosim, ea devine o energie legată pe care nu o mai putem folosi în același scop, fiind complet răspîndită în sistemul întreg. „Entropia — arată autorul acestor considerații — este un indice al cantității rela-

tive de energie legată direct, o structură izolată sau, mai exact, un indice al gradului de uniformitate cu care energia este repartizată într-o astfel de structură”²⁾. În univers entropia este în continuă și irevocabilă creștere, căci, după părerea profesorului N.G.R., „există o degradare calitativă continuă și irevocabilă a energiei libere în energie legată”³⁾. Această degradare entropică se produce de la sine, așa cum o dovedește exemplul energiei solare „indiferent că energia liberă este folosită sau nu pentru a produce lucru mecanic”.

Procesul economic prin însăși natura sa este considerat de profesorul Georgescu-Roegen ca o componentă organică a acestei degradări entropice, căci prin prelucrările și transformările resurselor naturale pe care le implică activitatea economică, el contribuie la transformarea energiei libere în energie legată, fiind deci un generator de „Entropie înaltă”. Procesul economic desfășurîndu-se sub imperiul și puterea condițiilor și manifestărilor Legii Entropiei, economiștii ar trebui să tragă toate concluziile atît pentru definirea și îmbogățirea obiectului și metodei științei lor cit și pentru acțiunile pe care ei le sugerează sau recomandă factorilor de decizie. Nu este permis ca economiștii să piardă din vedere — în oricare din aceste două preocupări — mărimea și durata relativă, posibilitățile în timp și loc, ca zestre naturală de care poate dispune omul⁴⁾.

Schematic și simplificat — sperăm că nu și deformat — am încercat să redăm în cele de mai sus, conținutul esențial ale ideilor lui Georgescu-Roegen. Ne propunem în continuare să evidențiem aportul pe care îl aduc aceste idei la îmbogățirea științei economice, să relevăm unele puncte de vedere formulate de reputatul economist, în mod direct sau indirect, sub forma de critici la adresa neoclasicilor și a neokeynesianilor.

Avem astfel, în primul rînd, în vedere, ideea locului și rolului deosebit de important pe care trebuie să-l ocupe resursele naturale în teoria și în practica economică⁵⁾. Criticînd pe neoclasici, pe neokeynesiști și pe epigonii lor contemporani pentru greșeala capitală de a fi tratat problemele economice izolat, rupt de resursele naturale și de condițiile de mediu ambiant — amintindu-ne concepția lui William Petty, enunțată

FIȘE

colecția „Creșterea economică”

Alexandru Babe

Echilibrul financiar în socialism

● O recentă apariție în colecția „Creșterea Economică” a Edi-

turii Politice este lucrarea lui Alexandru Babe — „*Echilibrul financiar în socialism*”. În prima parte a volumului, autorul abordează probleme fundamentale ale echilibrului financiar în condițiile economiei socialiste. Sînt astfel analizate sfera și conținutul echilibrului economic și al echilibrului financiar; relațiile funcționale specifice echilibrului financiar și monetar; modalitățile de asigurare a echilibrului financiar planificat deopotrivă cu rolul pirghiilor economico-financiare și al autogestunii în acest proces. Cea de a doua parte a lucrării se referă la principalele instrumente de planificare financiară și metode de analiză; conținutul balanței financiare de sinteză și căile de perfecționare a acesteia; raporturile ce se stabi-

lesc între balanța financiară de sinteză și principalele planuri financiare executorii; soldurile bănești înregistrate în execuția planurilor financiare executorii; excedentele bugetare etc. Volumul mai cuprinde trei anexe care detaliază unele probleme mai însemnate ale domeniului supus investigației.

Străini în propria țară

● În ultimul său număr pe anul în curs publicația *Revue Internationale du Travail* include, printre alte materiale, un studiu: „*Reflections sur la situation des migrants de la deuxième génération en Europe occidentale*” (Reflecții asupra situației migraților din a doua generație în Europa occidentală) semnat de

Carlos Castro Almeida. Autorul își propune să ofere cîteva puncte de reper în analiza complexelor probleme pe care le ridică copiii imigranților, născuți în țările Pieței comune. Un aspect însemnat în acest sens îl constituie situația școlară. Nivelul ridicat al analfabetismului, al eșecului școlar este determinat, deopotrivă, de barierele lingvistice și de dificultăți de adaptare socio-culturală; consecințele acestei stări se reflectă în pregătirea profesională scăzută, ca și în situația defavorizată pe piața forței de muncă (în R.F.G., de exemplu, numărul migraților din generația a doua afectați de șomaj este de 60 000 de persoane). Se apreciază, de asemenea, că dificultățile de adaptare profesională, socială și culturală

plastic încă acum mai bine de 300 de ani: „munca este tatăl, iar natura muma valorii” — N. Georgescu-Roegen argumentează și fundamentează teoretic disciplina „Bioeconomică”⁴⁾. Potrivit părerii sale aceasta sintetizează și explică pe de o parte „relația dintre natură și specia umană”, iar pe de altă parte interdependențele existente între „evoluție în general și procesul economic în particular” și „Legea Entropiei”.

Avem, de asemenea, în vedere valoarea și originalitatea contribuției cunoscutului economist, enunțând necesitatea eliminării din știința economică a lui „homo-oeconomicus” — această abstracțiune, creație a imaginației, cu care se încearcă substituirea faptelor reale, a vieții. N.G.R. arată că pe baza principiilor așa-zisul „comportament” al lui „homo-oeconomicus”, este construită economia politică neoclasică. De aici, în mod firesc, însuși procesul economic este privit de acești economiști neoclasiци ca un mecanic, în loc să fie considerat ca desfășurarea în timp și spațiu — așa cum este în realitate — a unor fapte de viață. Conceptul de utilitate folosit adesea de economiști neoclasiци este de asemenea criticat, fiind caracterizat ca „o noțiune ultra abstractă”, „un fel de nevoie generală, abstractă și structural indiferentă”.

Remarcăm, totodată, capacitatea de formulare sintetică — și astfel contribuția adusă de autor la istoria gândirii economice — cind acesta se ocupă de caracterizarea școlii clasice de gândire economică burgheză și a marginaliștilor, cind definește concepția acestora privind esența legilor care guvernează activitatea pe care o desfășoară oamenii în domeniul economic. N.G.R. arată ca pentru clasiци există, de regulă, două legi: 1) „un câștig mai mare este de preferat unuia mai mic”; 2) „cea mai mare cantitate de avere, cu cât mai puțină muncă și abnegație”. La aceste legi marginaliștii au adoptat două principii: cel al „utilității marginale descrescătoare” și cel al „randamentului descrescător” (p. 518).

Ca o concluzie firească a punctelor de vedere evocate, prof. N. Georgescu-Roegen formulează o altă idee în care critică economiștii neoclasiци — ca și pe cei contemporani — gândirea acestora fiind apreciată ca „standard”. Ei consideră că în această economie poli-

tică nici nu se poate pomeni de „evoluție”, ea fiind construită după „modelul mecanicii newtoniene și a rămas pînă astăzi o știință soră cu cea mecanică”. „Științele sociale, toate științele de fapt, nu au nevoie de un nou Galileo sau un nou Newton, cît de un nou Aristotel, care să le prescrie reguli noi de utilizare a noțiunilor cu care Logica nu poate opera” — spune el.

Reputatul profesor extinde critica economiei contemporane la încercările de caracterizare statică și dinamică a fenomenelor și proceselor din economie prin mijlocirea modelelor matematice. Este drept, N.G.R. recunoaște unele virtuți ale eforturilor în acest sens, dar după opinia sa modul acesta de lucru prezintă un mare viciu, el fiind lipsit de „factorii calitativi care provoacă variabilitatea endogenă”. Noi ne permitem să adăugăm că și în ceea ce privește valabilitatea exogenă, aceasta pe de o parte este selectată și adoptată subiectiv de creatorii mo-

delului, iar pe de altă parte acționează mecanic, predominant liniar asupra și în model.

Prof. N. Georgescu-Roegen își definește mai clar poziția atunci cind precizează că un model economic nu constituie un „tipar exact”, ci o „schită analitică”⁵⁾.

Trebuie să subliniem, de asemenea, părerile potrivit cărora pe planul metodelor și procedeele de investigare, metoda inductivă și-a pierdut treptat poziția, deducția devenind predominantă — accentuarea acestor tendințe mergînd chiar pînă la stadiul de la care economia trebuie să fie clasificată în grupa științelor logico-matematice; N.G.R. consideră că manifestarea și accentuarea acestor tendințe a izolat știința și gîndirea economică de faptele, fenomenele și procesele realității, adică tocmai pe ceea ce constituie obiectul său de analiză.

prof. Roman MOLDOVAN

4) Reproducem aceste sensuri după Dictionarul de filozofie apărut în 1979 în Editura Politică (pag. 233): în fizică entropia este o mărime fizică ce indică gradul de ireversibilitate al proceselor fizice, în special al transformărilor energiei; în matematică este o funcție matematică a stării unui corp sau a unui sistem de corpuri, definind partea de energie inutilizabilă, adică netransformabilă în legea mecanică; filozofia este expresia fizică a evoluției ireversibile sau continue în timp a universului.

5) Continuînd definirea noțiunilor cu care operează N.G.R. subliniază: „Cu alte cuvinte entropia înaltă înseamnă o structură în care toată energia sau majoritatea ei este legată, iar entropia joasă, o structură în care opusul este valabil” (Legea entropiei și procesul economic, Ed. Politică, 1979, p. 54).

6) Această degradare judecată în alte implicații ale sale — în cele sociale mai ales — înseamnă „transformarea continuă a ordinii în dezordine”, deoarece energia legată este o repartizare dezordonată, haotică (pag. 54).

7) „Zestrea naturală a omului — afirmă N.G.R. — constă din două elemente complet deosebite: 1) fondul de entropie de pe glob sau din interiorul lui și 2) fluxul de energie solară a cărui intensitate scade încet din conținut odată cu degradarea entropică a soarelui”...

8) „Dat fiind că din punct de vedere material procesul economic constă în transformarea entropiei joase în entropie înaltă, adică în deșuri și dat fiind că această transformare este ireversibilă, resursele naturale trebuie neapărat să reprezinte parte a noțiunii de valoare economică” (p. 73). „Procesul economic constă dintr-o entropie înaltă, adică din deșuri nerecuperabile sau, într-un termen actual, poluare” (pag. 458).

9) Vorbind de biologi, spune că aceștia au interpretat economic biologia, dar că din contră: „pentru mine procesul economic cu toate aspectele lui, trebuie interpretat biologic”. Observînd multe evenimente din lume, contemplînd „cum apele vijelioase ale Oltului, cărău cu ele piinea noastră cea de miine” și constatînd epuizarea zăcămintelor de petrol de pe Valea Prahovei” N.G.R. a ajuns la concluzia și formularea: „Rezultatul a fost o sinteză în care procesul economic apare ca o continuare a evoluției biologice, de fapt o extindere transcendentă a acestei evoluții” (pag. 9).

10) Tipare exacte putem avea în fizică, deoarece „un model trebuie să fie exact în raport cu cel mai fin instrument de măsură existent în acel moment”; în științele sociale este însă necesară o „schită analitică”, deoarece în aceste științe „nu există o asemenea normă obiectivă a exactității”.

se manifestă cu aceeași vigoare atît în țările în care tinerii s-au născut — cele occidentale, cît și în țara lor de origine pe care nu o cunosc și în care, în eventualitatea reînțoarcerii, riscă să aibă practic un statut de străini.

Eficiența reparației locuințelor

● Într-un articol consacrat întreținerii și reparării locuințelor proprietate de stat din Budapesta, publicat de curînd în revista *ECONOMICS OF PLANNING* (vol. 14, nr. 2), autorul — Péter Mihály, de la Institutul de cercetări economice al Academiei Ungare de Științe — pornește de la atenția relativ redusă acordată pînă acum acestei probleme. O

explicație a acestei atenții insuficiente este considerată prioritatea absolută de care s-a bucurat construcția de locuințe noi.

Urmărind să determine care este intervalul de timp optim între două reparații, autorul consideră ca fiind mai economic stabilirea acestuia la 15 ani și nu la 20-25 ani, cît se ia în calcul, în prezent, fără a se respecta însă realizarea reparațiilor chiar și în acest termen. P. M. remarcă că, potrivit statisticilor, în practică, pe ansamblul Budapestei, durata intervalului respectiv ajunge adeseori la circa 55 ani, iar în anumite sectoare ale orașului la 160 de ani. Prelungirea duratei acestui interval are ca efecte, între altele, o majorare substanțială a costului reparațiilor. În studiu se arată că în

cazul structurilor principale ale locuinței, un interval de 30 de ani în loc de 20 de ani majorază cu 100% costul renovării; în cazul tencuieiilor, ferestrelor și ușilor majorarea costurilor în acest caz este de ordinul a

200-250%; costul unei renovări complete efectuate după 30 de ani, s-ar ridica la peste un stert din valoarea unei construcții noi; acesta însă ar reprezenta numai 10% în cazul unui interval de 20 de ani.

În atenția candidaților la admiterea în învățămîntul economic superior

Cu începere din luna ianuarie 1980 va fi reluată publicarea consultațiilor de economie politică în sprijinul candidaților la admiterea în învățămîntul economic superior.

CREȘTEREA ECONOMICĂ ÎN SOCIALISM

(Urmare din pag. 21)

În definirea esenței creșterii economice în socialism apar, în principiu, două genuri de dificultăți. O primă dificultate ce se cere depășită este aceea ca, în surprinderea esenței creșterii, să se țină seama exclusiv de elementele definitorii, de conținut ale acesteia, evitând definirea procesului respectiv prin intermediul formelor sale de exprimare și manifestare. Este vorba, cu alte cuvinte, de a face o distincție clară între „*ce este*” și „*cum se exprimă*” creșterea economică. În acest context, nu pot fi considerate corespunzătoare încercările unor economiști de a reduce conținutul creșterii economice la anumiți indicatori sintetici, care caracterizează diferite laturi ale acesteia. De exemplu, ritmul de creștere a venitului național pe locuitor este un indicator cu care se măsoară creșterea economică, exprimă forma concentrată a intensității procesului de creștere, dar nu poate fi în nici un caz identificat cu însuși conținutul creșterii economice. În realitate, creșterea venitului național, cu toate că poate exprima sintetic creșterea economică, nu constituie singura sa expresie.

Un al doilea gen de dificultăți privind precizarea esenței creșterii economice constă în necesitatea ca din multitudinea trăsăturilor sale de conținut să se rețină, în definirea ei, numai aspectele fundamentale, tipice, care — în conexiunea lor — conferă individualitate acestui proces. Considerăm că din definiția riguros științifică a creșterii nu trebuie să lipsească trei elemente de referință, și anume: **finalitatea social-umană, caracteristica fundamentală și modalitățile practice de înlăptuire a creșterii economice.** Pe această bază, se poate afirma că, în esență, **creșterea economiei socialiste este un proces complex, planificat, de ridicare a nivelului de trai și îmbunătățire continuă a calității vieții membrilor societății, pe baza sprijinirii sistematice a venitului național pe locuitor, în condițiile modernizării economiei naționale în profil de ramură și teritorial prin corelarea și combinarea optimă a factorilor interni și externi potrivit criteriilor de raționalitate economică și tehnico-științifică.**

Categoria „creștere economică” prezintă multiple continențe cu categoria mai amplă, mai complexă, „dezvoltare economică”. Ambele categorii desemnează procese obiective ale evoluției economiei naționale, a căror finalitate social-umană constituie înlăptuirea exigențelor legii economice fundamentale a socialismului: maximizarea nivelului bunăstării materiale și spirituale a națiunii, precum și afirmarea multilaterală a personalității umane. **Unitate** din punctul de vedere al scopului urmărit și bazându-se pe conlucrarea acelorași factori, creșterea și dezvoltarea nu pot fi, totuși, considerate identice. Astfel, prin efectele sale, atât directe cât și mediate și de conexiune inversă, legate de afirmarea cadrului social-politic ca o condiție a creșterii economice, de influența suprastructurii societății și a schimbărilor instituționale asupra acestui proces, de condiționarea ritmului și amplexării creșterii economice de către procesele din sfera neproductivă, dezvoltarea economică favorizează creșterea economică și contribuie la progres. Sintetic, putem afirma că procesul dezvoltării are ca orientare fundamentală evoluția economiei naționale, a întregii societăți, către starea de optim economic-social. Atingerea stării optimele de dezvoltare economico-socială necesită repartizarea rațională pe sfere, ramuri și subramuri de activitate, precum și pe teritoriu a resurselor materiale, financiare și umane, utilizarea acestora cu maximum de eficiență economică posibilă, în condițiile echilibrului economic general dinamic, ale concordanței dintre nevoia socială și resursele de muncă socială de care dispune societatea în fiecare etapă. Totodată, aceasta presupune antrenarea activă, eficientă a economiei naționale la diviziunea internațională a muncii, utilizarea unui mecanism corespunzător de funcționare a economiei, prezența unui sistem informațional și decizional adecvat cerințelor fiecărei etape de dezvoltare economico-socială. În cadrul procesului reproducției socialiste largite se reproduc, odată cu produsul social, forța de muncă și relațiile de producție, și premisele obiective și subiective, factorii interni și externi, materiali și umani ai dezvoltării și creșterii economice.

ÎN STRÎNSĂ LEGĂTURĂ cu definirea conceptului de creștere economică se află și sarcina definirii și delimitării obiectivelor procesului de creștere economică în socialism. Formularea obiectivelor creșterii economice trebuie făcută în concordanță cu cerințele legilor economice ce acționează în socialism, cu condițiile concret istorice caracteristice fiecărei etape a construcției socialiste, rezultând de aici un sistem coerent de obiective, unele **permanente**, altele **specifice**. Însăși formularea obiectivelor creșterii economice este expresia cunoașterii aprofundate și folosirii conștiente de către societate a acțiunii legilor economice obiective, corespunzător intereselor sale gene-

rale. O asemenea viziune caracterizează și Directivile celui de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în cincinalul 1981—1985 și orientările de perspectivă până în 1990, care formulează atât obiectivul fundamental al acestei perioade, cât și orientările și sarcinile de bază îndreptate spre traducerea în viață a acestuia.

Așa cum se subliniază în Raportul prezentat la Congresul al XII-lea al partidului de tovarășul Nicolae Ceaușescu, **„obiectivul fundamental al viitorului plan cincinal îl constituie continuarea, pe o treaptă superioară, a îndeplinirii Programului partidului, creșterea în ritm susținut a economiei naționale, afirmarea cu putere a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile, trecerea la o nouă calitate a întregii activități economico-sociale”.**

Pe lângă definirea propriu-zisă a sistemului de obiective menționat, este evident necesară și elaborarea unui sistem de **criterii economico-sociale**, care să permită să se aprecieze cu precizie **dacă și în ce măsură** a fost atins fiecare din obiectivele respective.

Trecând la o abordare analitică, se poate afirma că pe primul plan în cadrul sistemului de obiective permanente se situează însăși finalitatea social-umană a creșterii economiei socialiste, care decurge din exigențele **legii economice fundamentale** de mișcare a acestui mod de producție. Ca prim obiectiv permanent al creșterii economice, ridicarea sistematică a bunăstării națiunii și îmbunătățirea continuă a calității vieții polarizează cu intensitate maximă interesele întregii societăți, dar înlăptuirea acestei cerințe obiective capătă dimensiuni concret-istorice, în conformitate cu condițiile proprii fiecărui stadiu de dezvoltare. Criteriul sintetic de apreciere a gradului de atingere a acestui obiectiv îl constituie **nivelul fondului național de satisfacere a nevoilor materiale și spirituale ale societății**, care cumulează fondul de consum (individual și social) precum și efectele cuantificabile ale activităților din sfera neproductivă. De aceea, în modelele de creștere economică se urmărește maximizarea funcției-obiectiv reprezentată de acest fond.

Asigurarea la niveluri optime, rațional determinate, a ridicării bunăstării națiunii considerăm că presupune realizarea, în dezvoltarea potențialului productiv al societății, a următoarelor obiective derivate:

a) dimensionarea corectă a efortului de dezvoltare economico-socială, ca expresie a cerințelor **legii acumulării socialiste**; gradul îndeplinirii acestui obiectiv poate fi apreciat pe baza evoluției coeficienților intensității și eficienței efortului de dezvoltare economico-socială.

b) maximizarea atragerii populației apte de muncă în desfășurarea unei activități social-utile, în primul rând în sfera producției materiale;

c) repartizarea și utilizarea resurselor de muncă socială în mod planificat în concordanță cu necesitățile reale ale societății, conform cerințelor **legii dezvoltării planice, proporționale a economiei naționale**; înlăptuirea corespunzătoare a acestui obiectiv este dovedită prin respectarea echilibrului fizico-valoric al planului național unic în profil de ramură și teritorial;

d) încadrarea cheltuielilor de producție efective în limita maximă admisibilă, reprezentată de timpul de muncă socialmente necesar, ca expresie a exigențelor ce decurg din acțiunea și folosirea specifică a **legii valorii** în economia socialistă, și, în sfârșit, dar pe primul loc ca importanță:

e) maximizarea eficienței cu care se cheltuiește munca socială (vie și materializată), ca o cerință obiectivă a **legii economiei de timp**, ce reflectă sintetic mijlocul principal de accelerare a creșterii economice în condițiile actuale; îndeplinirea acestui obiectiv poate fi pusă, în evidență analizând aspecte parțiale, cum sînt: gradul de valorificare a resurselor natural-materiale de care dispune societatea (urmărindu-se maximizarea sa — în general, dar, în primul rând, în cazul resurselor celor mai deficitare); minimizarea costurilor de producție implicate de obținerea fiecărei unități de efect economico-social util, gradul de eficacitate în structura economiei naționale, care sporește prin dezvoltare prioritară a ramurilor purtătoare de progres tehnic, capabile să asigure cea mai înaltă eficiență în prelucrarea resurselor.

Atingerea la dimensiuni optime a finalității social-umane a creșterii economice este condiționată în mod nemijlocit de existența și funcționarea unui **mechanism economico-financiar** adecvat, continuu perfectibil, cu funcții bine determinate de **sustinere, dirijare și reglare** a procesului de creștere economică. Acest mecanism se definește ca un sistem de structuri și forme de funcționare, principii, metode și pirghii de conducere a ansamblului economiei naționale, a verigilor și celulelor sale interdependente, orientându-le spre creșterea sistematică a eficienței economice și — pe această bază — a nivelului de trai material și spiritual al tuturor membrilor societății. Mecanismul economic înnoit oferă societății un complex de mijloace prin care se pun în funcțiune și se armonizează interesele economice generale, colective și personale, în concordanță cu exigențele impuse de trecerea la o calitate nouă, superioară în întreaga activitate economico-socială.

Calendarul evenimentelor internaționale 1979 (I)

ROMÂNIA — O POLITICĂ ACTIVĂ ÎN SLUJBA PĂCII ȘI COOPERĂRII

In anul care se apropie de sfârșit, România socialistă a acționat ca și în anii trecuți cu fermitate pentru lărgirea, în spiritul coexistenței pașnice, a colaborării cu toate statele lumii, fără deosebire de orinduire socială, transpunind astfel în practică unul din obiectivele programatice ale Partidului Comunist Român. Consecvență politicii sale, România s-a afirmat și se afirmă în continuare ca un promotor activ al eforturilor pentru instaurarea unei noi ordini economice și politice internaționale, pentru o lume mai bună și mai dreaptă.

Așa cum sublinia în raportul la Congresul al XII-lea tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, viața internațională a confirmat pe deplin justetea și realismul aprecierilor partidului nostru, a orientărilor politicii externe a României, fapt demonstrat și de evoluția evenimentelor internaționale în cursul anului 1979. Congresul al XII-lea al partidului, eveniment de importanță deosebită în viața poporului nostru, avea să prilejuiască — prin prezența la marele forum al comuniștilor români a 162 delegații din 105 țări, prin mesajele transmise de diferite partide comuniste și muncitorești, mișcări progresiste și de eliberare națională — încă o manifestare strălucită a prestigiului și înaltei aprecieri de care se bucură pe toate meridianele globului România socialistă, politica sa externă, activă, consacrată păcii și progresului omenirii.

În elaborarea și aplicarea consecvență a politicii externe a României un rol hotărâtor, esențial, l-a avut și îl are secretarul general al partidului, președintele Nicolae Ceaușescu. Prin gândirea sa, prin capacitatea de analiză profundă, realistă a fenomenelor și tendințelor din viața politică mondială, cel mai iubit fiu al națiunii noastre a dobândit stima și înalta prețuire a poarelor, ridicând la un nivel fără precedent prestigiul internațional al României socialiste.

5—7 ianuarie. Anul 1979 debutează sub semnul incertitudinii pentru economia occidentală. În Guadelupa are loc o reuniune la nivel înalt a Franței, S.U.A., Angliei, R.F.G., pentru a analiza situația internațională la acest început de an plin de dificultăți pentru țările dezvoltate. Întâlnirea, caracterizată de participanți drept „neoficială și prietenească”, desfășurată cu ușile închise, nu a dus la concluzii de natură să amelioreze situația economiei occidentale. Într-adevăr, anul 1979 a fost confruntat cu serioase dificultăți — șomaj, inflație, probleme financiare, fluctuații monetare, creșterea economică scăzută etc. — care nu numai că nu au fost rezolvate, dar s-au accentuat continuu, pe fondul crizei economiei capitaliste.

11—15 ianuarie. NOUA ORDINE ECONOMICĂ INTERNAȚIONALĂ căreia îi va fi dedicată sesiunea specială, din 1980, a Adunării Generale a O.N.U. a concentrat atenția experților din diferite țări, inclusiv **România**, participanți la reuniunea pregătitoare din Ciudad de Mexico, sub egida C.E.E.S.T.E.M. și U.N.I.T.A.R. Documentul elaborat — „Progrese în edificarea unei noi ordini economice internaționale: obstacole și oportunități” — subliniază necesitatea înlăturării barierelor din calea instaurării unei noi ordini în lume, propune măsuri pentru valorificarea resurselor naturale, pentru intensificarea cooperării internaționale pe baze juste și echitabile.

12 ianuarie. În cadrul acțiunilor prilejuite de **Anul Internațional al Copilului**, are loc în Franța, sub auspiciile U.N.E.S.C.O., Conferința internațională a organizațiilor familiale, care își propune să participe mai intens la eforturile de asistență pentru copiii lumii. Conferința a subliniat că în lume **500 MILIOANE DE COPII SÎNT SUBNUTRIȚI**

U.N.C.T.A.D. dă publicității un raport asupra situației comerțului exterior în „lumea a treia” :

- Pentru ameliorarea comerțului exterior al celor mai sărace 30 de țări este nevoie de mai multe decenii de eforturi.
- Aceste țări, care însumează 13% din totalul populației din țările în curs de dezvoltare, au o valoare a exportului pe locuitor de numai 19,1 dolari față de 75,4 dolari pe locuitor, media pe ansamblul țărilor lumii a treia.

15 ianuarie. La O.N.U. au fost difuzate ca documente oficiale ale Adunării Generale **Expunerea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU la sesiunea solemnă a C.C. al P.C.R., Consiliului Național al Frontului Unității Socialiste și Marii Adunări Naționale de la 1 decembrie 1978 și Apelul Marii Adunări Naționale.**

Documentele au fost publicate în toate limbile oficiale ale O.N.U. la punctul intitulat „Aplicarea Declarației privind întărirea securității internaționale”.

16—31 ianuarie. Reuniunea de la Geneva a grupului de experți guvernamentali în probleme privind raportul **DEZARMARE-DEZVOLTARE**, soldată cu elaborarea unui studiu asupra modului cum dezarmarea poate contribui la îmbunătățirea condițiilor economico-sociale ale omenirii. Din grupul celor 25 de experți, numiți de secretarul general al O.N.U. face parte și un reprezentant al **României**.

25 ianuarie. S-au împlinit 30 de ani de la înființarea Consiliului de Ajutor Economic Reciproc (C.A.E.R.).

Pe fondul crizei economice occidentale în țările capitaliste dezvoltate se declanșează, încă de la începutul anului, **ample mișcări sociale** :

- greva metalurgiștilor din R.F.G. — apreciată ca cea mai mare din perioada postbelică ;
- greva prelungită din Anglia, în sectorul transporturilor.

1 februarie. Comitetul plenar al O.N.U. pentru noua ordine economică internațională (creat în 1971), a adoptat prin consens o declarație care cheamă la sporirea asistenței pentru dezvoltare acordată de statele industrializate țărilor în curs de dezvoltare.

Procentul mediu de asistență din P.N.B. alocat de majoritatea țărilor industrializate este de numai 0,31% față de obiectivul de 0,7% stabilit de Adunarea Generală a O.N.U.

6—16 februarie. Reuniunea **Grupului celor 77**, de la Arusha. **Delegația României a propus o serie de măsuri concrete vizând promovarea cooperării și a comerțului între țările grupului, reducerea cheltuielilor militare pe glob în favoarea dezvoltării țărilor rămase în urmă.**

„Programul de la Arusha”, elaborat în final, constituie poziția țărilor în curs de dezvoltare la viitoarea sesiune a U.N.C.T.A.D., de la Manila.

13 februarie. La Valetta (Malta). **Conform Actului final de la Helsinki și pentru pregătirea reuniunii de la Madrid din 1980**, a început reuniunea consacrată dezvoltării economice, științifice și culturale în bazinul Mării Mediterane care a convenit o serie de domenii de cooperare (mediu înconjurător, energie, turism, statistică) de interes pentru țările participante.

Calendarul evenimentelor internaționale

A apărut **Atlasul '78 al Băncii Mondiale** care subliniază că bogăția lumii este distribuită inegal:

- un sfert din populația lumii se află în țări cu un ve-

nit pe locuitor sub 200 dolari;

- țările bogate, reprezentând 1/7 din totalul populației mondiale au un venit mediu pe locuitor de 7 070 dolari.

Un studiu al U.N.C.T.A.D. despre „brain-drain” și agravarea decalajelor economice relevă:

305 000 CADRE CU ÎNALTĂ CALIFICARE AU FOST RACOLATE ÎN ULTIMII 15 ANI DIN ȚĂRILE ÎN CURS DE DEZVOLTARE.

22 februarie. Începe sesiunea Consiliului guvernatorilor al A.I.E.A. la care participă delegațiile celor 34 de state membre, între care și **România.**

9 martie. La O.N.U., în Comisia dezvoltării sociale a fost adoptat un proiect de rezoluție inițiat de **România referitor la probleme ale tineretului, care exprimă necesitatea orientării acestuia către sarcinile dezvoltării economice, sociale și culturale a popoarelor, pentru statornicirea unei noi ordini economice internaționale.**

10 martie. La Geneva și-a încheiat lucrările sesiunea (reluată) a Conferinței Națiunilor Unite pentru elaborarea **Codului de conduită în domeniul transferului de tehnologie.** Rezultatele au fost nesatisfăcătoare, la proiectul de cod (elaborat în perioada 1976—1980) rămânând încă în suspensie o serie de prevederi fundamentale, în special referitoare la caracterul juridic al acestuia, asupra cărora pozițiile grupurilor de negociere sînt total divergente.

12—13 martie. La Paris s-a întrunit Consiliul Pieței comune care a anunțat intrarea în vigoare a noului sistem monetar vest-european, fondat pe rate de schimb stabile, cu o nouă monedă comunitară — ECU.

15 martie. Începe sesiunea Grupului interguvernamental pentru elaborarea **Codului de conduită a societăților transnaționale.** Grupul — organ de lucru al ECOSOC este compus din reprezentanții a 48 de state, între care și **România.**

19 martie. Au fost reluate la Geneva lucrările Conferinței O.N.U. asupra dreptului mării. Conferința, inițiată în 1973, își propune să elaboreze un cod internațional de conduită privind utilizarea resurselor marine — una din alternativele importante pentru resursele naturale deficitare.

9 aprilie. La Bruxelles s-au încheiat lucrările **Comitetului Internațional pentru Securitate și Cooperare în Europa (C.I.S.C.E.).** Reuniunea — la care **propunerile României au găsit un larg ecou** — a luat în discuție, printre altele, organizarea unui forum european consacrat dezarmării și securității.

10 aprilie. O.N.U.D.I. a devenit agenție specializată a O.N.U. Obiectivul prioritar: Sprijinirea eforturilor de industrializare ale țărilor în curs de dezvoltare, astfel ca **pondera lor în producția industrială a lumii să ajungă de la 7—8% în prezent la cel puțin 21% în anul 2000.**

12 aprilie. A luat sfîrșit faza operativă a negocierilor comerciale din cadrul G.A.T.T., încheiată cu parafarea a o serie de acorduri vizînd reducerea — cu 20-30% — a taxelor vamale și a obstacolelor netarifare. „Runda Tokio” nu a luat însă sfîrșit, acordurile nefiînd încă la nivelul obiectivelor asumate de G.A.T.T.

Protectionismul și alte măsuri restrictive practicate de țările industrializate au făcut ca numai în 1978 lumea a treia să sufere pierderi comerciale de 30 miliarde dolari = o cincime din totalul investițiilor lor în economie.

27 aprilie. S-au încheiat lucrările celei de-a 34-a sesiuni a C.E.E.—O.N.U., Comisia adoptînd o serie de importante hotărîri:

- convocarea Conferinței general-europene pentru mediul inconjurător;
- crearea unui nou organ de lucru însărcinat cu dezvoltarea cooperării europene în probleme energetice;
- examinarea problemei convocării unei conferințe general-europene la nivel înalt, în domeniul energiei.

România a asigurat vicepreședinția sesiunii, act apreciat de participanți ca o recunoaștere a contribuției concrete pe care țara noastră, tovarășul Nicolae Ceaușescu au adus-o și o aduce la cauza destinderii și cooperării în Europa.

3 MAI. La O.N.U. a fost difuzat ca document oficial **Decretul Consiliului de Stat al României privind majorarea alocației de stat pentru copiii pe seama reducerii cheltuielilor militare.**

7 mai. S-au deschis lucrările sesiunii a V-a U.N.C.T.A.D., la Manila. **Mesajul președintelui NICOLAE CEAUȘESCU, adresat conferinței, care s-a bucurat de un larg ecou internațional, constituie un amplu program de acțiune pentru făurirea unei noi ordini economice în lume.** Lipsa de înțelegere manifestată de țările dezvoltate a făcut ca reuniunea să nu poată rezolva, însă, problemele majore ridicate de țările în curs de dezvoltare.

21—22 mai. Sub egida Agenției Internaționale pentru Energie a avut loc o reuniune a miniștrilor de resort din 20 de țări industrializate. Printre obiectivele convenite — reducerea cu 5% a consumului de petrol al acestor țări în 1979, măsuri de reducere în continuare a consumului în 1980, intensificarea eforturilor pentru utilizarea de surse alternative de energie.

13—14 iunie. Are loc la Paris, sesiunea anuală a **Consiliului ministerial al O.C.D.E.,** în condiții economice dificile pentru cele 24 țări membre:

- rata medie de creștere a P.N.B.: 2,5—3% (față de 3,5% în 1978);
- șomajul afectează peste 17 mil. persoane, peste 5% din totalul forței de muncă;
- se adîncește criza din unele industrii — construcții, nave, siderurgie, textile;
- dificultăți energetice, tulburări monetare etc.

18 iunie. La Viena, a fost semnat **Tratatul dintre U.R.S.S. și S.U.A. privind limitarea armamentelor strategice ofensive, S.A.L.T.-II.**

22 iunie. Problema energetică a dominat **întîlnirea la nivel înalt a Pieței Comune.** Documentul final prevede ca în perioada 1980—85 importurile de petrol ale țărilor comunitare să fie menținute la nivelul anului 1973 sau chiar sub acest nivel.

28 iunie. MAJORAREA PREȚULUI PETROLULUI BRUT. Comunicatul Conferinței ministeriale a O.P.E.C., precizează că participanții au convenit o **nouă majorare, la 18 dolari barilul, față de prețul orientativ de 14,5 dolari stabilit la 27 martie a.c.** Conferința mai hotărăște: stabilirea unui plafon maxim de 23,50 dolari (care a fost însă, ulterior depășit); crearea în cazul erodării în continuare a prețului petrolului „a unui coș de devize” ca mijloc de compensare a țărilor din O.P.E.C. pentru pierderile suferite prin devalorizarea dolarului.

26 iunie. Reuniunea economică la nivel înalt a principalelor țări industrializate debutează la Tokio sub semnul crizei energetice în fața căreia cele șapte țări încearcă să găsească o strategie comună. Țările C.E.E. au hotărît să-și restrîngă consumul de petrol în 1979 la 500 mil. t și să mențină importurile anuale de petrol, în anii 1980—85, la un nivel cel mult egal cu cel din 1978. S.U.A., Japonia și Canada au decis de asemenea, să-și ajusteze importurile în 1980.

Participanții au apreciat că „majorările de prețuri la petrol vor avea consecințe economice și sociale foarte serioase”.

Noul anuar statistic „Armatele în lume și dezarmarea — 1979”, editat de S.I.P.R.I., aduce noi date privind escaladarea irațională a înarmării în lume: **cheltuielile militare au depășit 400 miliarde dolari;**

comerțul cu arme a atins 20 miliarde dolari; **arsenalele nucleare existente pe glob au acumulat o putere explozivă depășind echivalentul unui milion de bombe de tip Hiroșima.**

TENDINȚE-CONJUNCTURI

Dinamica prețurilor internaționale ale produselor de bază în luna noiembrie 1979

ÎN LUNA NOIEMBRIE a.c., potrivit indicelui agregat I.E.M., prețurile internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de import-export al Republicii Socialiste România au crescut cu 3,0%.

Interesul sporit de cumpărare din partea consumatorilor și a unor firme comerciale, au determinat creșterea prețurilor la produse alimentare cu 1,8% față de luna precedentă.

Astfel, prețurile la zahăr și produse tropicale au înregistrat creșteri însemnate (+9,3%), zahăr fiind influențat de balanța producție-consum deficitară în sezonul 1979/1980 iar la cacao — ca rezultat al disponibilităților limitate ale exportatorilor din Coasta de Fildeș. Creșteri de prețuri s-au mai înregistrat la animale, carne și produse animaliere (+3,4%) datorită menținerii unei oferte limitate de carne de vită. În cadrul grupei de produse alimentare prețurile au scăzut în noiembrie a.c. față de luna precedentă la cereale (-2,1%) și la semințele oleaginoase, produse derivate, grăsimi animale și vegetale (-1,4%), la acestea din urmă sub influența unor estimări de majorare a producției de semințe de floarea-soarelui (în U.R.S.S. și Spania).

Creșterea prețurilor înregistrată la combustibili (+5,8%) a fost determinată de dinamica ascendentă a prețurilor la produsele petroliere (+8,3%) datorită majorării prețului țițeiului, în luna octombrie a.c. pe piețele disponibile, de către unele țări membre O.P.E.C., la care s-au adăugat și perspectivele de majorare a prețurilor la reuniunea țărilor membre O.P.E.C. din decembrie a.c.

Cererea mai slabă, datorită diminuării ritmului de creștere economică în țările capitaliste dezvoltate, a dus la o oarecare stabilitate a prețurilor la materii prime industriale care au crescut cu numai 0,8%. O influență mai mare a avut-o majorarea prețurilor la metale (+1,1%) datorită evoluției prețurilor la cotoșor și aluminiu, determinate de intensificarea tranzacțiilor speculative și de reducerea stocurilor existente la bursă. Creșteri de prețuri au mai înregistrat fibrele animale și vegetale (+1,9%), lemn și produse din lemn (+0,5%), cauciuc (+0,2%) și minereuri (+0,2%). Prețurile la piei s-au redus (-5,6%) sub in-

INDICELI SINTEȚICI I.E.M. ÎN ANII 1977-1978

Categoriile de produse	Anul	- 1970=100 -		
		Indici anuali	Oct.	Nov.
INDICE GENERAL	1977	230,1	224,0	227,1
	1978	247,7	267,4	273,1
	1979		358,8 ^{a)}	369,4 ^{a)}
1. Produse alimentare	1977	180,7	170,6	176,5
	1978	191,8	203,9	202,1
	1979		234,8 ^{a)}	239,1 ^{a)}
- cereale	1977	161,6	150,2	167,0
	1978	187,7	193,5	203,4
	1979		250,7	245,4
- semințe oleag., prod. deriv., gras.anim. și veg.	1977	189,1	166,0	167,1
	1978	201,6	220,3	216,8
	1979		231,7	228,4
- animale, carne și prod.anim.	1977	158,7	164,8	165,1
	1978	175,5	184,9	181,2
	1979		207,8 ^{a)}	214,8 ^{a)}
- zahăr și produse tropicale	1977	263,3	231,4	240,0
	1978	228,8	243,2	233,9
	1979		283,9	310,3
2. Combustibili	1977	398,4	399,3	403,1
	1978	442,0	469,1	492,9
	1979		631,7	880,0
- cărbuni și cocs	1977	289,1	295,1	300,1
	1978	356,2	388,7	375,8
	1979		424,4 ^{a)}	428,4 ^{a)}
- țiței	1977	553,9	557,2	557,2
	1978	548,0	547,0	547,0
	1979		1024,9	1024,9
- produse petroliere	1977	439,1	434,6	438,7
	1978	479,6	511,8	589,0
	1979		1128,1	1221,3
3. Materii prime industriale	1977	199,2	192,4	194,3
	1978	211,5	232,1	233,2
	1979		266,5 ^{a)}	268,5 ^{a)}
- minereuri	1977	149,4	145,4	146,1
	1978	137,1	146,5	145,4
	1979		156,2 ^{a)}	156,5 ^{a)}
- metale	1977	192,1	190,2	190,1
	1978	202,8	222,9	226,6
	1979		257,7	260,6
- cauciuc	1977	231,0	246,1	242,7
	1978	279,2	329,8	322,9
	1979		369,2	370,1
- lemn și prod.din lemn	1977	227,9	220,9	230,3
	1978	249,9	274,6	267,2
	1979		329,8 ^{a)}	331,6 ^{a)}
- fibre animale și vegetale	1977	212,3	179,4	176,2
	1978	215,1	228,1	235,4
	1979		236,6	241,2 ^{a)}
- piei	1977	185,6	170,2	182,6
	1978	247,7	293,1	303,1
	1979		336,4	317,6

a) Date provizorii pentru: porci vii, carne de vită, miere, hâidă, cocs de furnal, minereuri de fier, cromită, minereuri de mangan, feromangan, ferossiliciu, oțel comercial, tablă groasă, tablă subțire, sârmă neagră, țevi din oțel, laminat de cupru, cherestea de rășinoase, celuloză, hârtie, iută.

fluente nivelului scăzut al sacrificărilor.

Sectorul conjunctură economică internațională și marketing — I.E.M.

Orientări în dezvoltarea economică

Malta: eforturi pentru diversificare economică

MALTA, unul dintre cele mai mici (316 km² și 325 mii locuitori) state independente ale lumii, a început imediat după obținerea independenței (1964) să-și concentreze eforturile către construirea unei structuri economice proprii, capabile să-i asigure și o independență economică.

Planurile cincinale (1964—1969, 1970—1974, 1975—1979) au pus accentul pe industrializare, investițiile fiind încurajate prin alocarea unor importante fonduri de la buget și printr-o politică fiscală și financiară stimulativă. Investițiile în capital fix (mijloace fixe) au absorbit anual între 25 și 27% din P.I.B.; numai între 1973 și 1975 această cotă s-a redus la 19—23%. Acest lucru s-a reflectat, în mod firesc, într-o creștere reală înaltă a P.I.B.: 6% în 1972, 8% în 1973, 12% în 1975, 17% în 1976, 12% în 1977. În același timp, P.I.B./loc. s-a majorat de la 795 dolari în 1971 la 1 870 dolari în 1977. O expansiune deosebită au cunoscut și schimburile de mărfuri, al căror volum a sporit între 1971 și 1977 de 4 ori, situându-se la 802 milioane dolari în ultimul an menționat. Peste 90% din export se datorește industriei; la import 70% din plăți revin materiilor prime (inclusiv combustibili), bunurilor de investiție și semifabricatelor, iar 30% bunurilor de consum.

O importanță specială se acordă șantierelor navale, favorizate de poziția geografică a Maltei de punct de legătură între Europa, Africa de Nord și Orientul Apropiat. O mare extindere a cunoscut acest sector după redeschiderea Canalului de Suez, constituind principala sursă de noi locuri de muncă. În prezent în acest sector lucrează 15% din forța de muncă ocupată în industrie. Șantierele execută în special reparații (nave) a peste 60 de țări utilizează serviciile șantierelor malteze dar se construiesc și nave de capacitate mijlocie, docuri plutitoare, remorchere. Posibilitățile proprii reduse de finanțare au determinat Malta să caute cooperări cu alte state. Pe această cale șantierele navale vor fi extinse și modernizate, pentru a putea construi nave de până la 120 000 tdw și să sporească volumul reparațiilor.

Turismul este, după industrie, a doua principală activitate aducătoare de venit, cu o contribuție de 15% în P.I.B., numărul vizitatorilor străini ridicându-se în 1978 la 470 mii.

În cadrul schimburilor de mărfuri dintre România și Malta, țara noastră exportă ciment, semifabricate din lemn, uleiuri minerale, conserve de legume românești au beneficiat de serviciile de reparații ale șantierelor navale ale Maltei.

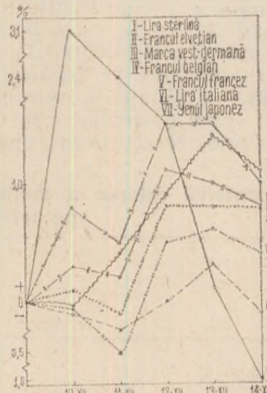
Rodica GHEORGHÎĂ

EVOLUȚII MONETARE

ÎN SAPTĂMINA 10—14 decembrie 1979 dolarul S.U.A. a fost supus unor noi presiuni înregistrând pe ansamblu o depreciere față de restul valutei occidentale, în pofida intervențiilor băncilor centrale și a Sistemului Federal de Rezervă al S.U.A. Principala cauză a acestor presiuni a fost datorată prețului petrolului brut, precum și hotărârii unor țări exportatoare de petrol de a cere ca plata exporturilor lor să se facă în valutele țărilor cumpărătoare și nu în dolari S.U.A. În plus, pe fondul unei tendințe recesioniste care caracterizează economia S.U.A. s-a înregistrat o nouă scădere a dobânzilor la intern, nivelul dobânzii preferențiale „prime rate” fiind diminuat de o serie de bănci la 15%.

Lira sterlină a înregistrat o depreciere maximă în cadrul intervalului de 1,4%, cotind la închiderea la un nivel de circa 2,1990 dolari/liră. Francul elvețian a înregistrat un maxim al intervalului de circa 1,5930 franci/l dolar, cotind la închiderea la circa 1,0% peste nivelul de referință. Marca vest-germană a oscilat între valori cuprinse în intervalul de 1,7465—1,7310 mărci/l dolar, cu un câștig săptăminal de circa 0,8%. Francul belgian, după ce a înregistrat în prima parte a intervalului un recul sub nivelul de referință de 28,47 franci/l dolar a revenit încheind cu circa 0,8% peste închiderea precedentă la circa 28,21 franci/l dolar.

Francul francez a marcat un recul mai accentuat în prima parte a intervalului la un curs de circa 4,1065

Evoluția principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A., în perioada 10—14 XII, luându-se ca bază cursurile din 7 XII a.c.

franci/l dolar, după care, pe fondul general al unor tendințe favorabile în economia țării a înregistrat o revenire de peste 1%, cotind în final la aproximativ 4,0725 franci/l dolar. Lira italiană a avut pe ansamblu o evoluție sub nivelul săptămânii precedente cotind la închiderea la circa 812,90 lire/l dolar. Yenul japonez a avut o mișcare foarte amplă atingând în prima parte a intervalului o depreciere de peste 3% la un curs de 233 yen/l dolar. Ulterior, sub efectul datelor privitoare la impactul nefavorabil asupra economiei japoneze datorat noului majorării a petrolului brut și ca urmare a înrăutățirii cifrelor bilanțului comercial a Japoniei pe luna noiembrie yenul a înregistrat un recul accentuat cotind la închiderea la circa 242,90 yen/l dolar, cu 1,0% sub închiderea de referință de 240,50 yen/l dolar.

Nivelul dobânzilor la eurodepozite la șase luni s-a situat la circa 14% la eurodolari, 5% la eurofranci elvețieni și 8,7% la euromărcile vest-germane.

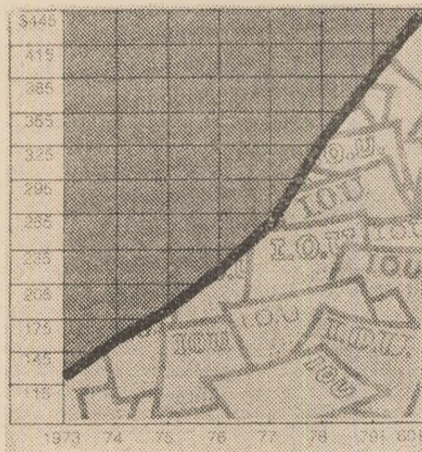
Prețul aurului a depășit pe piața internațională recordurile anterioare, în acest interval fiind înregistrat nivelul maxim istoric atins de acest metal până în prezent — 468 dolari/uncie — precum și cel mai ridicat fixing la Londra, de 459,50 dolari/uncie.

Paul DUMITRAȘCU
GH. MUNTEAN

DATORIA EXTERNĂ A ȚĂRILOR ÎN CURS DE DEZVOLTARE

EFORTURILE țărilor în curs de dezvoltare pentru accelerarea creșterii potențialului lor economic, în vederea lichidării subdezvoltării — imperativ major al zilelor noastre — împingă, între alte obstacole, și pe acela al insuficienței fondurilor pe care ele le pot alocă în acest scop. Printre factorii care explică această situație se numără și amploarea fără precedent a volumului datoriei externe. Totalul acestei datorii — care a sporit de trei ori după 1973 — se ridică în prezent, pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare, la aproape 400 miliarde dolari, cu perspectiva de a depăși acest nivel în cursul anului viitor (vezi gra-

Volumul datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare

(după Newsweek)

ficul), ceea ce constituie o serioasă ipotecă asupra veniturilor lor viitoare.

Paralel cu creșterea volumului datoriei externe, s-a produs și o modificare însemnată în direcția a ceea ce publicăția franceză **Chroniques d'actualité de la S.E.D.E.I.S.** (nr. 10/1979) numește „privatizarea relațiilor financiare internaționale”: dacă în deceniul trecut creditele bancare particulare — acordate țărilor în curs de dezvoltare la condițiile pieței, mai puțin favorabile decât cele ale organismelor publice — reprezentau încă un fenomen sporadic, marginal, proporția datoriei față de aceste bănci în totalul datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare a sporit între 1970 și 1977 de la 47% la 60%. Este adevărat că marea majoritate a datoriei către sursele particulare (94%) era deținută la sfârșitul anului 1977 de țările în curs de dezvoltare cu un venit național pe locuitor de peste 300 dolari, ale căror perspective de creștere economică sînt ceva mai favorabile.

Una din consecințele acestei tendințe de privatizare a împrumuturilor, ca urmare a reducerii relative a aportului asistenței financiare acordate de organizațiile internaționale, este înrăutățirea în cursul actualului deceniu a structurii datoriei externe din punct de vedere al perioadei în care ea devine scadentă. Aceasta deoarece, așa cum se știe, fiind mai puțin riguroase în privința condițiilor ce trebuie îndeplinite pentru acordarea de împrumuturi, în schimb băncile particulare acordă de

regulă aceste împrumuturi pe perioade mai scurte și cu dobinzi mai ridicate. Potrivit Raportului din acest an asupra dezvoltării mondiale, publicat de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (**World Development Report, 1979**), din totalul datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare existente la sfârșitul anului 1977 aproape 50% devenea scadentă în intervalul 1978—1982. Proporția datoriei către băncile particulare ce urmează a fi rambursată pînă în 1982 se ridică la 70%, în vreme ce din datoria către agențiile internaționale cota respectivă este de mai puțin de un sfert. Concluzia care se desprinde din prezentarea acestor cifre este că în următorii cîțiva ani țările în curs de dezvoltare vor fi supuse unui intens efort financiar în vederea rambursării datoriei devenite scadente.

Un element suplimentar de incertitudine îl constituie gradul ridicat de concentrare a datoriei particulare atît în ce privește debitorii (șapte țări dețineau la sfârșitul anului 1977 peste jumătate din totalul datoriei țărilor în curs de dezvoltare către sursele particulare de capital), cît și în ce privește debitorii (de pildă, în S.U.A. trei sferturi din creanțele băncilor asupra țărilor în curs de dezvoltare erau deținute de zece mari bănci). Această dublă concentrare evidențiază gradul pronunțat de interdependență la care s-a ajuns și în domeniul financiar între țările în curs de dezvoltare și cele dezvoltate, faptul că statele creditoare depind tot mai mult de solvabilitatea debitorilor lor, după cum și cele debitoare depind în mai mare măsură decât în trecut de evoluția economiei țărilor dezvoltate. În aceste condiții, este evident că orice perturbare mai importantă în una din aceste țări riscă să zdruncine ansamblul relațiilor financiare internaționale. De aceea, subliniază experții B.I.R.D., „prelungirea perioadei în care datoria devine exigibilă și mai marea diversificare a creditorilor și debitorilor rămîn obiective de dorit în efortul de întărire a sistemului financiar internațional”.

IN PREZENT, pentru a putea rambursa împrumuturile mai vechi, țările în curs de dezvoltare sînt nevoite să recurgă la noi împrumuturi, adeseori pe termen scurt, care trebuie obținute în măsură crescîndă din surse particulare. Iar în condițiile actuale ale accelerării inflației în

majoritatea țărilor capitaliste dezvoltate, scumpirea creditului a devenit inevitabilă: pe piața londoneză, care fixează practic nivelul general al dobinzilor pe piața internațională, acesta a sporit în medie de la 6,2% în anii 1976—1977 la peste 15% în prezent. Ca urmare a scadențelor mai apropiate și a condițiilor mai oneroase de acordare a creditelor, serviciul datoriei externe contractate față de băncile particulare a început să sporească mai rapid decât datoria însăși. Datorită acestei evoluții devine tot mai dificil, iar în unele cazuri chiar imposibil, pentru cel mai puțin avansate dintre țările în curs de dezvoltare să obțină credite pe piața particulară a capitalurilor. În aceste împrejurări, așa cum subliniază Raportul menționat al B.I.R.D., este importantă asigurarea unei accesibilități sporite în primul rînd a țărilor cel mai puțin dezvoltate la resursele Fondului Monetar Internațional, fie sub forma unui acces mai larg la diferitele facilități ale Fondului, fie prin alocări mai largi de drepturi speciale de tragere. Sporirea fluxurilor financiare pe termen lung din partea instituțiilor multilaterale și a organismelor oficiale din țările dezvoltate care acordă credite de export ar îmbunătăți structura după scadențe a datoriei și ar întări stabilitatea ansamblului fluxurilor de capital, compensînd intrucîtva nesiguranța legată de amploarea viitoare a împrumuturilor particulare.

Așa cum sublinia directorul general al F.M.I., Jacques de Larosière în cadrul celei de a V-a sesiuni a UNCTAD de la Manila, sporirea transferurilor financiare din țările industrializate spre cele în curs de dezvoltare ar spori cererea globală și ar facilita reactivarea schimburilor mondiale și relansarea producției, fiind cu alte cuvinte în interesul tuturor statelor, inclusiv al celor dezvoltate. În ultimele două decenii însă, deși a crescut în mod absolut, fluxul asistenței oficiale pentru dezvoltare acordată de țările industrializate membre ale O.C.D.E. în ansamblu ca proporție din produsul lor național brut a scăzut de la 0,52% în 1960 la circa 0,3% în prezent, puține fiind țările care au realizat obiectivul asumat în cadrul celui de-al doilea Deceniu al O.N.U. pentru dezvoltare.

Dar înrăutățirea menționată a condițiilor de acordare a împrumuturilor — în măsură crescîndă particulare — către țările în curs de dezvoltare are și o altă consecință negativă asupra acestor țări și anume creșterea poverii serviciului datoriei externe (ratele scadente plus dobinzile aferente), exprimată în raport cu valoarea exportului sau cu produsul național brut, cu deosebire în cazul țărilor latino-

Serviciul datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare cu un produs național brut pe locuitor de peste 300 dolari *

	În % din exportul de bunuri și servicii			În % din P.N.B.		
	1970	1977	1985 **	1970	1977	1985 **
Total	10,2	11,8	18,3	2,0	3,3	5,0
America Latină	15,9	20,9	24,1	2,5	4,3	4,8
Oriental Mijlociu și Africa de Nord	10,3	6,7	12,7	2,0	2,7	4,9
Africa subsahariană	5,9	8,5	19,9	1,5	2,9	6,1
Asia de Est și Pacific	6,5	5,7	11,6	2,5	3,1	5,6
Europa de Sud	8,2	13,1	23,6	1,1	2,5	4,7

* Datele se referă la 55 țări ** Prognoză

Sursa: World Development Report, 1979. The World Bank, August 1979, p. 29

Statistica internațională

EVOLUȚII ÎN PRODUCȚIA INDUSTRIALĂ

americane (vezi tabelul). Pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare, serviciul datoriei externe se estimează că a ajuns în prezent la circa 15% din valoarea anuală a exporturilor, reflectând faptul că în special după 1973 creșterea datoriei externe a depășit-o pe cea a exportului lor de bunuri și servicii. În cazul extrem al Sudanului, de pildă, exportul a sporit în ultimii cinci ani cu 60%, în vreme ce creșterea datoriei externe a fost de 425%.

EVOLUȚIA comparativă prezentată situează problema datoriei externe în adevăratul său cadru, mult mai larg, și anume în cel al ansamblului relațiilor economice și financiare dintre țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate. „Cît de eficiente ar fi ele, piețele financiare nu pot, prin natura lor, să finanțeze dezvoltarea, nici să compenseze durabil dezechilibrele structurale din economia mondială”, constată „Chroniques d'actualité”. Pentru că sporirea datoriei externe și mai ales a dificultăților de a o rambursa poate fi — și este în practică — determinată nu numai de factori interni, ci și de o reducere sau o încetinire a creșterii încasărilor în valută, datorită de pildă fluctuațiilor prețurilor sau ale volumului exportului lor de mărfuri sau unor bariere sporite în calea acestor exporturi. În același sens poate acționa sporirea masivă a cheltuielilor valutare, ca urmare de exemplu a majorării prețului sau a volumului importului unor produse esențiale ca cele agroalimentare sau combustibile, rambursarea concomitentă a mai multor împrumuturi sau fluctuațiile dobânzilor unor împrumuturi.

Așa cum arătam, în ultimii ani creșterea exporturilor țărilor în curs de dezvoltare a devenit din nou insuficientă pentru a putea susține sporirea datoriei. De la 19% în 1976, ritmul de creștere a exporturilor țărilor nepetroliere în curs de dezvoltare s-a diminuat la 15% în 1977 și 8% anul trecut.

Gradul sporit de interdependență din economia mondială contemporană se face simțit și în această privință. După unele calcule, o variație cu numai 0,5 puncte procentuale a ritmului de creștere anuală a produsului național brut al țărilor dezvoltate poate avea ca efect o variație cu 70 miliarde de dolari a încasărilor din export ale țărilor în curs de dezvoltare în anul 1985, cu alte cuvinte mai mult decât ar putea ele obține de pe piețele financiare în ipoteza cea mai optimistă.

Pe de altă parte, creșterea substanțială a prețurilor la o serie de produse esențiale, cum este petrolul, a afectat puternic economia țărilor în curs de dezvoltare. În cazul țărilor africane, de pildă, costul „notei petroliere” a sporit numai în acest an de peste două ori. Totuși, datoria externă a crescut, din diferite cauze, chiar și în cazul unor țări mari producătoare de petrol cum sînt Mexicul, Venezuela și Ecuadorul.

Evoluțiile prezentate întăresc concluzia — exprimată de altfel în tot mai multe foruri internaționale — că soluționarea aspectelor pe care le ridică datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare nu este decât conceput în afara soluționării problemelor complexe care confruntă lumea contemporană, a instaurării unei noi ordini economice internaționale, a stăvilirii cursei înarmă-

DATELE statistice publicate de O.N.U. cu privire la evoluția producției industriale mondiale în perioada 1960—1978 confirmă tendința ascendentă manifestată din 1976, după reducerea cu două puncte procentuale întregită în 1975, față de nivelul anului precedent. Față de o creștere medie pe plan mondial de 8 la sută în 1978, țările nesocialiste în curs de dezvoltare au înregistrat o creștere de 9 la sută, iar țările capitaliste dezvoltate — de numai 6 la sută (vezi tabelul). Discrepanțe

de către cel al producției industriei prelucrătoare. Se observă, totodată, că tendința de devansare a creșterii întregii producții industriale de către producția de energie electrică, gaze și apă s-a atenuat ori chiar s-a inversat în ultimii ani (ca urmare a „crizei energiei”), orientare care se manifestă de mai mult timp în cazul țărilor socialiste. În ceea ce privește dinamica comparativă a evoluției industriei ușoare (care — în clasificarea utilizată în statisticile O.N.U. — cuprinde de asemenea industria alimentară și sub-

Dinamica producției industriale mondiale, pe principalele ramuri și regiuni (1970=100)

Regiunea sau grupul de țări	Anul	Total producție industrială	Industria extractivă (total)	Industria prelucrătoare (total)	Din care:		
					Industria ușoară	Industria grea	Electricitate, gaze combustibile și apă
Total mondial^{x)}	1960	54	60	53	61	49	44
	1973	123	114	124	118	126	125
	1978	150	129	151	137	158	157
Țările capitaliste dezvoltate	1960	57	77	57	65	53	47
	1973	120	105	120	116	123	124
	1978	132	113	132	126	134	147
- America de Nord	1960	62	69	61	66	60	49
	1973	122	107	123	118	126	118
	1978	137	110	140	134	142	133
- Europa occidentală	1960	60	91	60	67	56	49
	1973	116	101	116	115	116	129
	1978	125	116	123	122	124	160
- Piața comună	1960	63	95	62	71	58	50
	1973	115	99	114	113	115	130
	1978	121	116	118	116	119	160
- Australia, Noua Zeelandă	1960	60	54	62	66	60	44
	1973	119	136	115	14	116	134
	1978	122	150	113	116	110	180
Țările în curs de dezvoltare	1960	61	45	56	64	45	34
	1973	128	122	129	124	135	138
	1978	166	135	172	154	192	216
- America Centrală și de Sud	1960	54	66	52	63	43	39
	1973	128	104	131	119	142	134
	1978	157	116	160	136	182	195
- Orientul Mijlociu, Asia de Est și de Sud-Est	1960	55	42	61	66	48	26
	1973	133	145	126	129	122	143
	1978	186	160	193	177	213	236

x) Fără Albania și țările socialiste din Asia. Notă: pentru 1978—date provizorii.

Sursa: United Nations, Monthly Bulletin of Statistics, august 1979.

apreciabile se manifestă în sinul acestor două grupuri de țări, ritmul de creștere a producției industriale în S.U.A. și Canada, de pildă, devansînd sensibil pe cel din Australia și Noua Zeelandă; o evoluție similară a cunoscut producția industrială din țările Orientului Mijlociu și Asiei de Sud și Sud-Est, comparativ cu producția industrială din țările Americii Latine.

Analiza structurală a creșterii producției industriale în întreaga perioadă examinată relevă — pe plan mondial — devansarea continuă a ritmului de dezvoltare al producției industriei extractive

ramurile producătoare de bunuri de consum din cadrul industriei grele) și a celei grele, se constată o devansare a ritmului de creștere a producției primei ramuri de către cea de-a doua. Tendința s-a manifestat deosebit de accentuat în cazul țărilor nesocialiste în curs de dezvoltare, antrenate într-un efort continuu de industrializare, determinînd îmbunătățirea structurii industriei acestora, în cadrul căreia ponderea producției bunurilor de consum era, în 1970, superioară celei a industriei grele (37,1% față de 34% din total producție industrială).

N.P.

rilor și lichidării stării de subdezvoltare în care se mai află încă o mare parte a omenirii.

În acest cadru, prezintă o deosebită importanță apelul solemn adresat de țara noastră, prin glasul președintelui său, de la înalta tribună a celui de al XII-lea Congres al partidului către toate țările lumii, de a-și uni eforturile și a conlucra tot mai strîns, într-o

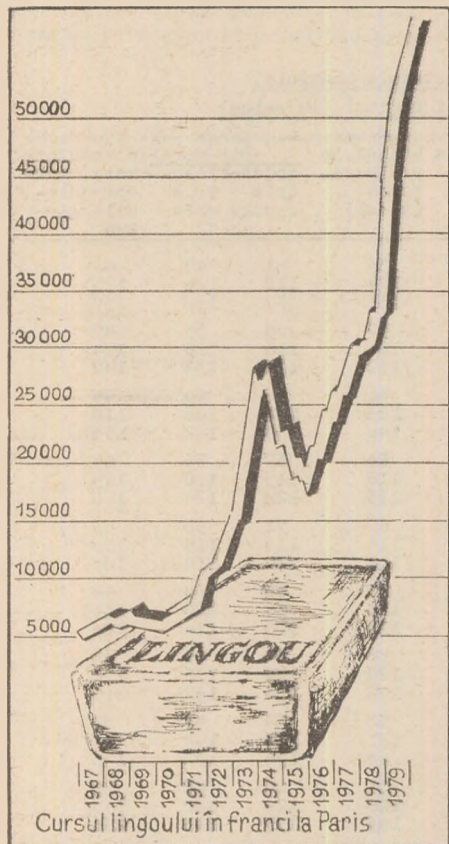
atmosferă de înțelegere și colaborare, pentru a se deschide tuturor popoarelor perspectiva progresului economic și social tot mai rapid, creînd în același timp condiții pentru o evoluție echilibrată a tuturor zonelor lumii și a economiei mondiale în ansamblul său.

Dinu DRAGOMIRESCU

Aurul —

barometru al instabilității

CRIZA economică și instabilitatea monetară din țările nesocialiste, fluctuațiile prețurilor pe piețele internaționale de materii prime și purtători de energie au determinat, în actualul deceniu, tendința de deplasare a capitalurilor — uneori în scopuri speculative — către valori „mai sigure”, în primul rând spre aur. Fenomenul s-a accentuat în ultimii ani, în pofida masivelor vânzări de aur efectuate periodic de F.M.I., precum și de S.U.A. și alte țări.

Graficul de mai sus, publicat la începutul lunii octombrie a.c. de revista *Le Nouvel Economiste*, sub titlul „În cursul la 60 000 de franci”, ilustrează ascensiunea cursului lingoului de aur la Paris. După ce între anii 1967—1978 cursul aurului a crescut de 10 ori, în anul curent el și-a continuat, cu unele oscilații, ascensiunea; la începutul acestei săptămâni cursul lingoului a ajuns în jur de 63 mii de franci, depășind astfel previziunea menționată.

U.R.S.S. —

amenajarea Niprului

LA INIȚIATIVA Academiei de Științe a R.S.S. Ucrainene, în Uniunea Sovietică se elaborează un program complex de cercetare și proiectare privind amenajarea Niprului, urmărind în principal folosirea rațională a apelor acestui fluviu, al treilea ca mărime din Europa. Despre importanța acestei probleme vorbește faptul că în bazinul

Niprului — care curge pe teritoriul a trei republici unionale (Bielorusă, Rusă și Ucraineană) — trăiesc peste 40 milioane de oameni, că pe malurile sale sînt situate 246 de orașe mari și mijlocii, mii de întreprinderi, iar în zona învecinată se dezvoltă intens agricultura.

Pentru a face față creșterii consumului de apă în bazinul Niprului (de treizeci de ori în ultimele patru decenii) au fost construite o serie de baraje și hidrocentrale, formîndu-se o cascadă din șase lacuri de acumulare, iar în perspectivă se prevede edificarea a încă opt hidrocentrale. Pentru a se reduce pierderea de teren agricol următoarele lacuri de acumulare vor fi prevăzute cu diguri, iar unele deja existente (ca cele de la Kahovka și Kremenciug) vor fi reconstruite prin îndiguire, astfel încît vor putea rămîne în circuitul agricol sau vor fi redede acestuia terenuri însumînd o sută de mii de hectare, în condițiile reducerii concomitente a evaporării apei din lacurile respective.

Știința —

factor multiplicator al resurselor agriculturii

O CONFERINȚĂ internațională în domeniul agriculturii, care s-a ținut recent în R.F.G. cu participarea a 65 de experți din 17 țări, și-a încheiat dezbaterile cu concluzia că problemele asigurării alimentației mondiale pot fi rezolvate cu condiția intensificării cercetărilor științifice în vederea utilizării tuturor resurselor aferente acestui sector de activitate și sporirii cu 50% a producției agricole în următorul sfert de veac. Or, chestiunea este urgentă, deoarece — după cum s-a relevat la conferință — în prezent pe glob 1,2 miliarde de oameni trăiesc în condiții de alimentație deosebit de precare, iar conform estimățiilor publicate de International Food Policy Research Institute în anul 1990 deficitul alimentar mondial se va ridica la 185 milioane de tone.

Amploarea potențialului nevalorificat încă rezultă, între altele, din faptul că din cele 350 000 de specii vegetale existente pe pămînt, doar circa 3 000 sînt în prezent folosite în alimentație, iar dintre acestea numai 300 sînt cultivate. Printre recomandările formulate de participanții la conferință figurează extinderea activității de selecționare a plantelor rezistente la seceetă, la temperaturi extreme, la salinitatea și toxicitatea solului, la poluarea atmosferică, la dăunători etc (prin folosirea cuceririlor geneticii), utilizarea mai largă a energiei solare (de exemplu în procesele de fotosinteză), a bacteriilor pentru sporirea conținutului de azot în sol, îmbunătățirea gestiunii resurselor de apă în agricultură, reducerea pierderilor de recoltă, obținerea energiei din deșeuri agricole ș.a.

Cercetarea în fața opiniei publice

DUPĂ CUM RELATEAZĂ revista *L'Usine Nouvelle*, o anchetă efectuată

sub auspiciile Comisiei Pieței comune vest-europene în rîndurile a 9 000 de persoane din țările membre cu privire la opinia lor asupra a opt orientări actuale ale cercetării tehnico-științifice a relevant poziții sensibile diferențiate.

Astfel, din răspunsuri s-a degajat o largă majoritate care aprobă cercetările referitoare la grefarea de organe omului, la utilizarea de noi energii (în primul rînd a celei solare), la realizarea unor materiale de sinteză și la folosirea sateliților pentru detectarea resurselor minerale. O aprobare mai nuanțată, mai rezervată a întîmpinat problema dezvoltării energiei nucleare. În sfîrșit, o majoritate de poziții negative s-a conturat față de experiențele genetice, față de centralizarea cu ajutorul informaticii a datelor referitoare la indivizi, precum și față de cercetările privind alimentele sintetice. Răspunsurile și motivațiile furnizate de persoanele chestionate au evidențiat — se arată în concluziile anchetei — o puternică încredere a oamenilor în potențialul binefăcător al științei, dar și luciditatea lor în privința riscurilor pe care le poate genera o orientare greșită în aplicarea unora dintre descoperirile sale.

Ofensiva semiconducătorilor japonezi

ECOURI care răzbat în presa occidentală de specialitate asupra concurenței tot mai strîns pe piața mondială a produselor electronice, îndeosebi între producătorii de semiconducători (reprezentînd unul din sectoarele-cheie ale industriei electronice) din S.U.A. și Japonia, evidențiază progresul realizat în ultimii ani de aceștia din urmă. Astfel, în timp ce în 1974 doar 5% din producția japoneză de circuite integrate era destinată exportului, în 1978 ponderea exportului era de 15%; după ce timp de peste un sfert de secol industria americană de componente electronice s-a bucurat de o superioritate aproape totală, anul trecut ponderea producătorilor americani de semiconducători pe piața mondială depășea întrucitva 60%, pe cînd cea a producătorilor japonezi a ajuns la 24%.

Se apreciază că prin investiții masive destinate eliminării decalajelor tehnologice față de concurenții americani, prin realizarea unei organizări superioare a procesului de producție, îndeosebi pe calea ridicării gradului său de automatizare și asigurării unui control eficient, pe etape, al calității producției (mergînd pînă la participarea creatoare a întregului personal în vederea înlăturării cauzelor unor defecțiuni posibile), firmele japoneze au ridicat substanțial competitivitatea produselor lor. Avînd ca principalele atuuri o fiabilitate mai înaltă și un preț de cost mai scăzut, semiconducătorii japonezi își sporesc prezența chiar și pe piața americană, valoarea exporturilor respective fiind evaluată anul trecut la 100 milioane de dolari.

GLOSAR

Relația cursuri valutare — balanță de plăți [III]

PRINTRE factorii care influențează balanța de plăți și implicit cursurile valutare se numără și masa banilor în circulație și, bineînțeles, modificarea acesteia. Există chiar o tendință în economia politică burgheză de a se atribui masei banilor în circulație și modificării ei răspunderea exclusivă pentru modul în care se soldază balanța de plăți curente („teoria monetaristă a balanței de plăți”). Această tendință are ca punct de plecare ideea că balanța de plăți este expresia monetară a fluxurilor de mărfuri și servicii, precum și a tranzacțiilor internaționale de capital, iar soldul balanței de plăți este un sold în valută. Evoluția acestui sold arată în ce măsură și în ce sens s-a modificat rezervele valutare ale băncii centrale sau ale autorității corespunzătoare.

Teoria monetaristă a balanței de plăți se bazează pe considerente de comportament. Unitățile economice (intreprinderi, persoane fizice) sînt obișnuite să aibă întotdeauna la dispoziție o anumită sumă lichidă. În cazul în care masa banilor în circulație depășește totalul acestor sume, unitățile economice cheltuiesc surplusul fie în interiorul țării, fie în străinătate. În al doilea caz, importul de mărfuri sau exportul de capital crește, astfel încît balanța de plăți se va dezechilibra, devenind pasivă. Invers, dacă masa banilor în circulație este prea mică, sumele lichide pe care le dețin unitățile economice din țară respectiv vor fi mai reduse decît cele cu care erau obișnuite. Ele vor fi completate prin export de mărfuri sau import de capital. În ambele cazuri se va realiza un excedent al balanței de plăți.

Se pune întrebarea: pentru care motiv unitățile economice nu cheltuiesc surplusul de bani numai în interior, ci și în străinătate? Teoria monetaristă a balanței de plăți răspunde că surplusul de bani nu poate fi cheltuit în interior decît atunci cînd capacitățile de producție nu sînt deplin utilizate. În cazul în care există o utilizare deplină a acestor capacități, unitățile economice nu-și pot cheltui banii în interior și se vor adresa străinătății.

Atunci cînd capacitățile de producție sînt deplin utilizate într-o țară, creșterea masei banilor în circulație poate duce la creșterea prețurilor. Și în acest caz apare un deficit al balanței de plăți, dar nu din cauza valurilor cheltuite în străinătate de către unitățile economice, ci pentru că prețurile în creștere determină importuri sporite. Teoria monetaristă a balanței de plăți consideră că există o strînsă legătură internațională între prețuri și dobînzii și că politica economică nu poate influența durabil această legătură.

Într-o variantă a sa, teoria monetaristă a balanței de plăți susține că modificările masei banilor în circulație pot fi utilizate ca indicatori ai evoluției cursurilor valutare și prețurilor, că cele se ce petrec pe piețele valutare determină situația balanței de plăți și nivelul cursurilor valutare. Astfel, atunci cînd masa banilor în circulație dintr-o țară crește mai repede decît într-o altă țară, este posibil ca prețurile din prima țară să crească mai mult decît în cea de a doua. Ca urmare va apărea un sold pasiv al balanței de plăți. Această posibilitate se reflectă și pe piețele valutare, în sensul modificării corespunzătoare a cursului de schimb.

C. K.

Economisirea energiei

Vartan Spandarian, Slobozia — 1) Prognozele indică pentru anul viitor o reducere a importului net de petrol al țărilor industrializate din Occident, prima din perioada postbelică. În ceea ce privește consumul de petrol al

țărilor respective, potrivit datelor Agenției Internaționale pentru Energie acesta s-a redus în perioada de după 1973—1974 cu numai 7%, adică mult sub previziunile inițiale. Amploarea economisirii realizate diferă de la o țară la alta. În Franța, de pildă, se apreciază că măsurile de economisire au redus consumul, la nivelul anului curent, cu circa 16 milioane t de petrol, respectiv cu echivalentul

valoric al unei treimi din producția anuală de energie electrică a țării sau cu încasările de pe urma exportului a 500 000 automobile. Circa jumătate din această economisire a fost realizată în industrie.

2) Un program ambițios în domeniul îmbunătățirii izolării locuințelor — ca mijloc esențial de economisire a energiei în sectorul casnic — a fost adoptat în Olanda. Acest program prevede izolarea termică a circa 4 milioane de locuințe, pînă la sfîrșitul anului viitor, aproape 80% din spațiul locativ existent în acea țară. Programe similare, beneficiind de sprijin guvernamental, au fost adoptate în R.F. Germania și Suedia. Una din dificultățile principale legate de realizarea acestor programe este reținerea proprietarilor care nu locuiesc în casele respective, pe care le închiriază, în a efectua investiții pentru îmbunătățiri de care vor beneficia în fond chiriașii. sub forma unor taxe mai reduse pentru încălzit. În Franța, de pildă, locuințele închiriate reprezintă peste jumătate din suprafața locativă a țării.

Deprecierea yenului

Gh. Băieșu, Fetești — Așa cum am avut ocazia să arătăm în rubrica noastră „Evoluții monetare”, scăderea masivă din ultima vreme a cursului yenului — care a atins cel mai redus nivel din ultimii trei ani față de dolarul american, el însuși o monedă nu prea fermă, ca de altfel și față de alte monede occidentale, de pildă francul francez — se explică prin dependența totală a Japoniei de petrolul importat.

Această dependență este accentuată de ponderea încă deosebit de ridicată a petrolului în structura consumului nipon de energie primară (72%, față de 48% pe ansamblul țărilor capitaliste dezvoltate). Din totalul petrolului brut importat, circa 13% provine din Iran, iar 11% de pe așa numita „piață liberă”, pe care prețurile sînt mult mai ridicate.

În plus, pentru prima oară, după 1974, balanța de plăți curente a Japoniei se va încheia în actualul an financiar, care expiră la 31 martie 1980, cu un deficit estimat la cel puțin 8 miliarde dolari. Deprecierea yenului mărește costul numeraselor materii prime importate de Japonia, stimulînd inflația. În același timp, ea oferă un

avantaj exportatorilor, sporind competitivitatea produselor japoneze pe piața internațională. Se reamintește cu acest prilej că Japonia a avut nevoie de numai un an după puternica majorare a prețului petrolului din iarna 1973—1974, pentru a-și acoperi deficitul de balanță cauzat de aceasta. Pentru a frîna totuși deprecierea yenului (care a fost de 40% față de dolar, în ultimul an) banca centrală a Japoniei a intervenit de la începutul anului tot mai intens pe piețele valutare, vînzînd în total circa 12 miliarde de dolari.

Dobîndă negativă

Radu Flavian, Brașov — 1) Renunțarea de către Banca Națională a Elveției, la 1 decembrie a.c., la aplicarea unei dobînzii negative (similare unei taxe) asupra noilor depuneri de capital străin în această țară se explică prin dorința de a întări cursul monedei naționale, care manifestase în ultima vreme anumite semne de slăbiciune, în special în raport cu marca vest-germană.

Dobînda negativă fusese instituită în anul 1974, cu scopul de a frîna aflulxul de capital străin în Elveția. Fixată inițial la 2% pe trimestru, dobînda a fost treptat majorată pînă la 10%, pentru ca la 1 noiembrie a.c. să coboare la 2,5%. Se apreciază că valoarea acestei măsuri a fost totuși mai mult psihologică, sumele obținute în baza aplicării ei nedepășind 50 milioane de franci elvețieni, date fiind posibilitățile existente în practică de a o ocoli.

Pe de altă parte, autoritățile monetare depun eforturi pentru a stăvili tendințele inflaționiste: față de mai puțin de 1% anul trecut, creșterea prețurilor ar putea atinge în acest an în Elveția aproape 5%.

2) Și în acest an avem în vedere, publicarea sumarului anual al revistei, ca de obicei, în ultimul număr al lunii decembrie; sumarul Suplimentului revistei va fi publicat în Suplimentul nr. 1 din luna ianuarie 1980.

Vînzări prin corespondență

Ioan Alexandru, Floiești — 1) Fenomenul pe care îl semnalăm nu este singular. În numeroase țări dezvoltate vînzările prin corespondență spo-

resc mai rapid decît cele efectuate prin rețeaua comercială cu amănuntul. În Olanda, de pildă, în primul semestru a.c. vînzările prin corespondență au sporit cu 14%, față de 2% vînzările pe ansamblul comerțului. Avansul vînzărilor prin corespondență apare de obicei mai evident în al doilea semestru al anului. 2) Din suprafața agricolă a S.U.A., 60% se află în proprietate particulară. Gradul de concentrare a acestei proprietăți, este foarte ridicat: 1% din cei 28,8 milioane de proprietari particulari de terenuri dețin jumătate din respectiva suprafață agricolă, aflată în proprietate particulară. De notat că numai 15% din terenurile particulare nu și-au schimbat proprietarul după anul 1940. Restul de 40% din suprafața agricolă a S.U.A. se află în proprietatea statului federal, a statelor și a colectivităților locale. Statul federal deține 310 milioane hectare, respectiv o treime din totalul suprafeței agricole a țării.

Cooperare

Mircea Mihăilă, București — 1) Date statistice publicate de Agenția China Nouă relevă că în primele șapte luni ale acestui an exporturile chineze au atins suma de 6 960 milioane dolari, înregistrînd o creștere de 40 la sută față de aceeași perioadă a anului trecut, iar importurile au însumat 3 400 milioane dolari, în creștere cu 70 la sută. Veniturile realizate de pe urma turismului, transporturilor maritime și asigurărilor au o pondere foarte redusă în ansamblul veniturilor în valută ale țării, care provin cu precădere din exportul de mărfuri.

2) Potrivit unei declarații a vicepremierului Gu Mu, reluate de Agenția „China Nouă”, în momentul de față în China este în curs de negociere crearea a peste 30 întreprinderi mixte cu firme partenere din străinătate. În aceeași ordine de idei, vicepremierul chinez a declarat că țara sa este gata să adere la organizațiile financiare ale O.N.U. și să accepte împrumuturi de la Banca mondială și de la alte organizații financiare internaționale.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul numărului 51 din 21 dec. 1979

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Planul pe 1980. O nouă și însemnată etapă în dezvoltarea economico-socială a țării (Petre Cristescu, Stelian Ciuraru) 1
- Caracteristici noi ale bugetului de stat în contextul auto-gestiei și autofinanțării (Gheorghe Boulescu) 4
- Pregătirea realizării planului pe ultimul an al actualului cincinal
 - Condiții optime pentru o activitate ritmică în industrie (Mircea Pirjol) 7
 - În centrul atenției: asigurarea intrării în funcțiune la termen a noilor obiective (Dan Condrea) 9
- Reciclarea integrală a resurselor încorporate în bunurile materiale scoase din uz (dr. Vasile Bogdan, Ecaterina Deaconescu) 11
- Tipizarea și standardizarea produselor (II) (dr. ing. Ion Hera Bucur) 13
- Exigențe în folosirea deplină a forței de muncă (dr. Petre Panțiru) 15
- Economia de muncă socială în organizarea unitară a chimizării agriculturii (dr. N. Brașoveanu) 16
- Citorii au cuvântul 18

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- Creșterea productivității muncii — orientare principală a unei calități noi, superioare (II) (dr. Petre Frujină) 19

TEORII ● IDEI

- Esența și obiectivele creșterii economice în socialism (lector univ. Constantin Popescu, Horațiu Dragomirescu) 21
- Scoli ● curente ● economiști. Entropia și creșterea economică (I) (prof. Roman Moldovan) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- Calendarul evenimentelor internaționale 1979 (I) România — o politică activă în slujba păcii și cooperării 25
- Tendințe — conjuncturi 27
- Datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare (Dinu Dragomirescu) 28
- Statistica internațională 29
- Mondorama 30
- Curier 31

ÎN SUPLEMENTUL NUMĂRULUI :
Curier economic legislativ

IN THIS ISSUE

- Products standardization (II) (Dr. Eng. Ion Hera Bucur) 13
- Content and objectives of the economic growth in socialism (Reader Constantin Popescu, Horațiu Dragomirescu) 21
- Schools ● trends ● economists. Entropy and economic growth (I) (Prof. Roman Moldovan) 22
- The 1979 calendar of international events (I). România — an active policy for peace and cooperation 25
- The external debt of the developing countries (Dinu Dragomirescu) 28

DANS LE NUMÉRO

- La standardisation des produits (II) (dr. ing. Ion Hera Bucur) 13
- Essence et objectifs de la croissance économique en socialisme (lecteur Constantin Popescu, Horațiu Dragomirescu) 21
- Ecoles ● courants ● économistes. L'entropie et la croissance économique (I) (prof. Roman Moldovan) 22
- Le calendrier 1979 des événements internationaux. La Roumanie — une politique active pour la paix et la coopération 25
- La dette extérieure des pays en voie de développement (Dinu Dragomirescu) 28

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Типизация и стандартизация изделий (II) (др. инж. Ион Хера Букур) 13
- Сущность и цели экономического роста при социализме (преп. выс. инж. Константин Попеску, Хорациу Драгомиреску) 21
- Школы ● течения ● экономисты. Энтропия и экономический рост (I) (проф. Роман Молдован) 22
- Календарь международных событий 1979 (I). Румыния — активная политика на службе мира и сотрудничества 25
- Внешняя задолженность развивающихся стран (Дину Драгомиреску) 28

Continuă campania de încheiere a abonamentelor pe anul 1980 la „Revista economică”. Prețul abonamentului: 260 lei anual. Pentru studenți, elevi, ca și pentru cursanții tuturor formelor de învățământ politic și profesional, prețul abonamentului individual este de: 130 lei anual; 65 lei semestrial; 32,50 lei trimestrial. Comenzile pentru abonamente se primesc de către oficiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții. De asemenea, la administrația revistei se primesc comenzi din partea întreprinderilor și instituțiilor, pentru revistă și pentru volumele de legislație economică comentată pe care aceasta le editează în anul 1980.

Incheind din timp abonamentul, vă asigurați primirea neîntreruptă a revistei și a suplimentelor sale specializate: „Relații financiar-valutare și comerciale internaționale”, „Generalizarea experienței înaintate în unitățile economice”, „Curier economic-legislativ”.

Redacția și administrația: Calea Dorebanților nr. 11—25, 71 131 București, telefon 12 66 10. Cont I.S.I.A.P. (Întreprinderea de stat pentru imprimare și administrarea publicațiilor) nr. 6 451.502.28 B.N.R.S.R., — filiala sect. 1 București. Tiparul: Combinatul poligrafic „Casa Științei”.

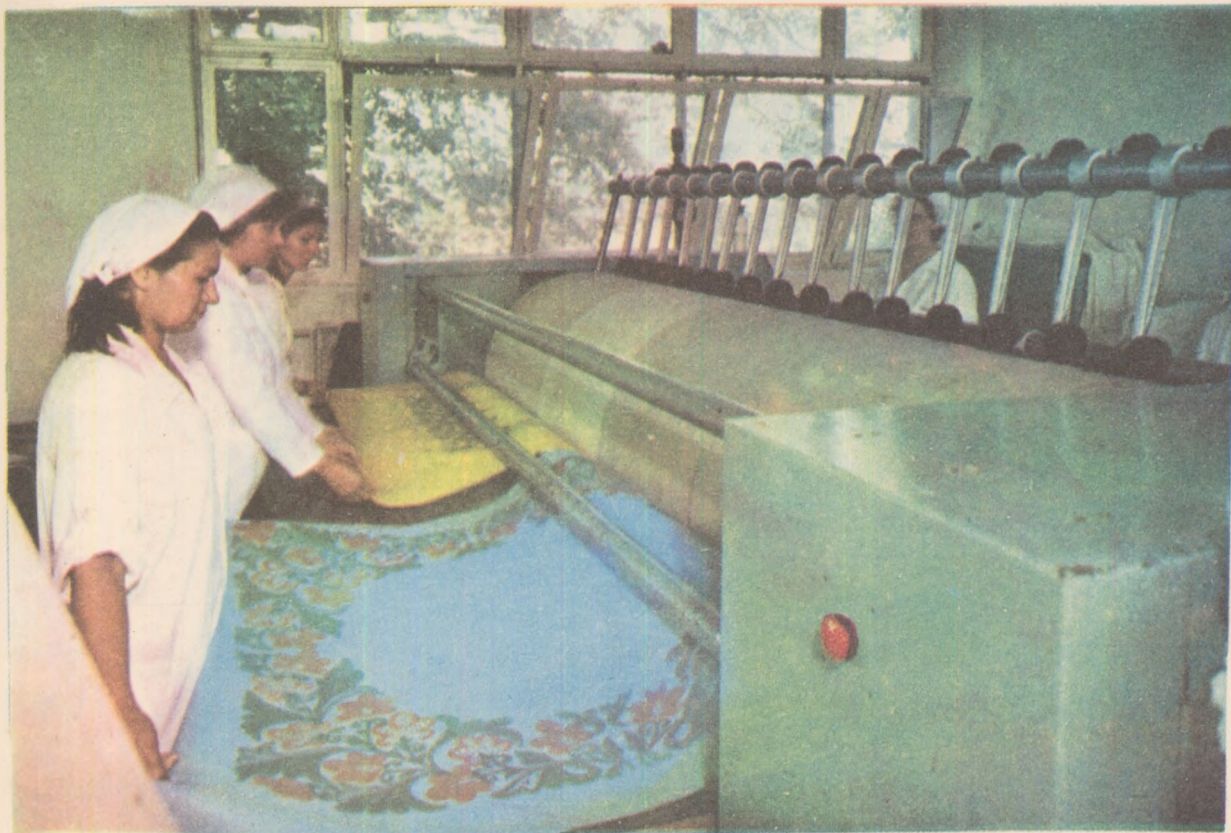
UN CADOU FRUMOS ȘI UTIL

albe
colorate
sport

**3 GENURI DE
CĂMĂȘI,
FIECARE CU
NOTA SA
PARTICULARĂ
DE ELEGANȚĂ,
CONFERITĂ
DE CROIALĂ
ȘI COLORIT**

LUNA CADOURILOR

*Magazinele
comerțului de stat
vă oferă o foarte
bogată gamă de
mărimi, modele
și culori de cămăși.
Nu uitați! Un cadou
frumos și util este
întotdeauna bine
primit.*

Cooperatiya de consum dispune de o rețea dezvoltată și diversificată de unități de prestări, în toate comunele țării, unități care asigură servicii prompte și de bună calitate.

Adresați-vă cu încredere unităților de prestări servicii ale cooperatiiei de consum, gata oricând să execute pe bază de comandă individuală lucrări și servicii de confecții de îmbrăcăminte și încălțăminte, cojocărie, marochinărie, mobilă, tâmplărie, dulgherie, instalații electrice și tehnico-sanitare, frizerie și coafură, servicii de spălătorie și curățătorie.

De asemenea, în aceste unități se execută lucrări de reparații la îmbrăcăminte, încălțăminte, mobilă, auto-motociclete, biciclete, precum și lucrări de întreținere și reparații la aparate de radio, televizoare și alte bunuri de folosință îndelungată.

Apelând la serviciile unităților de prestări ale cooperatiiei de consum, realizați economii de timp și obțineți servicii prompte și de calitate.

